Yıl: 1 Sayı: 9
24 Haziran 1990
2000 TL (KDV dahil)

B.Almanya	3.00 DM	Belçika	60.00 bfr
İngiltere	1.00 £	Danimarka	10.00 dkr
ABD	2.00 $	İsveç	10.00 skr
Fransa	10.00 ffr	Norveç	10.00 nkr
İsviçre	2.50 sfr	Avustralya	2.50 $
Hollanda	3.50 hfl	Avusturya	20.00 S

Haftalık siyasi gazete

Halk Gerçeği

Sürgün, sürüyor ve süründürüyor

● Kürt bölgelerinde zoraki göç uygulaması sürüyor. Son iki ayda 60 köy boşaltıldı. "Olağanüstü Hal Bölgesi"nin birçok yerleşim birimi şimdi "Çadırkent" görünümünde

● SS Kararnamesi ile birlikte daha da kapsamlı hale getirilen sürgün uygulaması boşalmadık köy bırakmamayı amaçlıyor. Kürt köylüleri açlık, hastalık ve polis baskısıyla yüz yüze

● Çukurca köylüleri iki aydır "köy hapsi"ni yaşıyor. Çukurca'ya bağlı 16 köyün etrafı mayın döşeli. Bu mayınlar şimdilik bir köylünün ölmesine yedisinin ise yaralanmasına yol açtı

● Cudi Dağı ile Silopi ilçe merkezi arasındaki Yazköy, Yeniköy, Gereçoliya, Sorbutum köyleri boşaltıldıktan sonra "gerilla basmasın" diye askerler tarafından yakılıp yıkıldı

Yazıları sayfa 2'de

Sürgün, köylerden geriye boş evler bıraktı... Kürt köylülerine yapılan baskılar artarken savaşa çocuklar da katılmaya başladı

Türkiye toprağı sola "solcuları" sağa kayıyor

● Görüş dergisinden Çağatay Anadol: "Solun tarihten gelen zaafları var."

● Sosyalistlerin Birlik Partisi sözcüsü Oral Çalışlar: "Solun geleneksel anlamda politika yapması artık geçerli değil."

● Sosyalist Parti Genel Başkanı Ferit İlsever: "Solun ve Türkiye'nin gündemleri farklı"

● Demokrat dergi idarecilerinden Adnan Bostancıoğlu: "Başta işçi sınıfı olmak üzere çeşitli toplumsal kesimlerin muhalefeti ciddi potansiyelleri içinde taşımaktadır."

Yazıları sayfa 9'da

Gazetecilikle propaganda arasındaki fark:

"Kim şehit, kim ölü ele geçirildi"

● Fransız haber ajansı AFP'nin İstanbul muhabiri Ragıp Duran gazeteciliğin kriterlerine değiniyor

● Ragıp Duran, Kürt meselesi ve benzeri konulu haberlerde BBC, Le Monde, AFP gibi dünyanın önde gelen basın yayın organlarının tutumunu anlatıyor

● Duran TRT'nin de büyük basının kullandığı terminoloji ve Kürt meselesine yaklaşımının ardındaki nedenlerini değerlendiriyor

● Bugün 150'yi aşkın ülkeye 5 ayrı dilde yazılı ve görüntülü haber yayıncılığı yapan, dünyanın üç büyük haber ajansından biri olan AFP'nin İstanbul muhabiri Ragıp Duran, gelecekle ilgili tahminlerini de aktarıyor

Yazıları sayfa 8'de

SHB savaşçısı şehit düştü

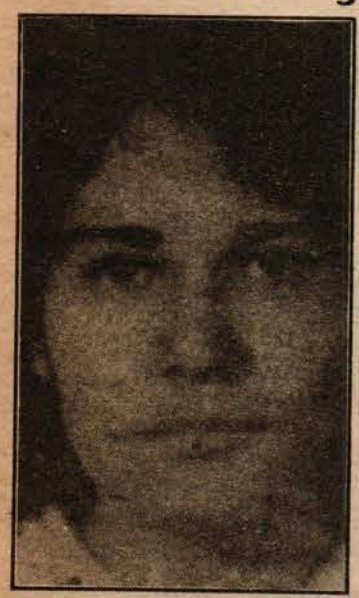

Suna Çelik yaşamı, uğruna ölebilecek kadar seviyordu

● Silahlı Halk Birlikleri (SHB) savaşçısı Suna Çelik 16 Haziran Cumartesi sabahı şehit düştü. Küçükbakkalköy, Türk-İş Blokları yakınındaki bir eve baskın düzenleyen polis, Suna Çelik adlı savaşçıyı öldürürken, Cafer Erdoğan'ı da yaralı olarak ele geçirdi

● "O, savaşta düştü. Ama yerini kızlı-erkekli çok sayıda genç savaşçıya bırakarak..."

● Suna Çelik, Silahlı Halk Birlikleri'nin kuruluşundan bu yana şehit düşen ilk savaşçısı oldu.

Yazıları sayfa 3'de

Sosyalist basın kararlı

● Sosyalist basının SS kararnamesine karşı başlattığı kampanyalar devam ediyor

● Geçen hafta 12 bin imzalı dilekçeyi Ankara'ya götürmek "suçundan!" gözaltına alınan sosyalist basın temsilcileri serbest bırakılır bırakılmaz yeniden Ankara'ya yola çıktılar

Yazısı sayfa 4'de

Beşikçi:

"Çevrimli katliamını özel tim yaptı!.."

Dr. İsmail Beşikçi

● Sosyolog Dr. İsmail Beşikçi'nin her duruşması kamuoyunun gündemine giriyor

● Çevrimli konusundaki ilk açıklama Beşikçi'den geldi

● Duruşmaya girmek isteyen izleyicileri polis coplarla saldırarak dağıttı

Dizi Yazı sayfa 12'de

Bir yandan oyalıyorlar, bir yandan kovalıyorlar

Sürgün sürüyor

● Kamuoyu, 9 Nisan 1990 tarihli 413, 424-425 sayılı kararnameleri tartışmakla oyalanırken, köylerin zoraki göçü de bütün yoğunluğuyla sürüyor

● Son iki ayda 60 köy boşaltıldı."Çadırkent"ler yayılıyor

(Halk Gerçeği - İSTANBUL) *"Her yetki kullanılacak diye bir kural yok..."* "Olağanüstü Hal Bölge Valisi" Hayri Kozakçıoğlu, 9 Nisan 1990 tarihli 413 (ardından gelen 424-425) sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin içerdiği "süper yetkiler"in kamuoyu tarafından "çok" bulunduğu biçimindeki bir soruya aynen bu yanıtı vermişti. Oysa daha SS (Sansür-Sürgün) kararnamesi ilan edilmeden çok daha önceleri Kürt bölgelerinde oldukça yoğun bir biçimde zoraki göç uygulaması sürüyordu. Kararname'nin uygulamaya konulmasının ardından kamuoyu bilinçli bir şekilde "sürgün" beklentisine sokulurken, yıllardır süre gelen sürgün, hızından hiçbir şey kaybetmiyordu. **Halk Gerçeği**'nin yerel kaynaklardan aldığı haberlere göre **SS Kararnamesi**'yle birlikte sürgün daha bir kapsamlı olarak uygulanıyordu.

"Çadırkent"ler yayılıyor

"Yüksekova'ya son iki ayda en az 3 bin kişi geldi. Tamamı da Çukurca ve Beytüşşebap yörelerinden. Zaten geçen yıldan bu yana aralıksız süren göç yüzünden ilçe nüfusu ikiye katlanmış durumda. Eskiden 30-40 bin lira arasında seyreden ev kiraları 200-250 bin lirayı buldu. Ev bulamayan ve sığındıkları tanıdıkları yanından dışarı taşan insanlar ise çadırlara yerleşiyorlar. Yüksekova'nın dört bir yanı çadırlarla doldu. Deyim yerindeyse ilçemiz şimdi tam bir 'çadırkent'..." Yüksekova muhabirimiz **Ahmet Salim Bayram,** Çukurca ve Beytüşşebap yörelerinden gelen Kürt köylülerinin açlık, hastalık bir de polis baskısıyla yüz yüze kaldığını da belirtiyor.

İran, Irak ve Türkiye sınırlarının kesiştiği Şemdinli'de ise tabur komutanının deyimiyle "boşalmadık köy kalmayacak"tı. 25 Mayıs 1990 günü **Tekeli** Köyü halkının yaşadıkları bunun açık bir ifadesiydi zaten. Köy muhtarı **Zübeyir Arslan,** anılan günü şöyle özetliyordu: *"Olay günü bütün köyün koyunlarını ve sığırlarını askerler toplayıp götürdüler. Gerekçe, hayvanlarımızı köy meramıza 'izinsiz' yaymaktı. Şemdinli'ye götürülen hayvanlarımız gümrük muhafaza memurluğuna 'kaçak' işlemi yapılarak teslim edildi. Tabur komutanı bize köyümüzün ve meramızın 'yasak saha' kapsamına alınmasını açıkladı. Köyde kalabilmemizin ve koyunlar ile sığırlarımızı alabilmemizin tek koşulu vardı: Korucu olmak. Kendilerinden 20 gün süre istedik. Korucu olmak istemiyoruz, köyümüzü terk etmek de istemiyoruz. Ancak bizim isteğimize bağlı değil..."*

"Hakkari dolup dolup taşıyor. Bu kadar insan nereden geliyor hayret vallahi." Hakkarili **Ubeydullah Acar,** kararname sonrası gelişmeleri bu sözcüklerle ifade ediyor. Acar'a göre, Hakkari il merkezinde artık yer kalmamış, sürgün olanlar ya Van'a ya da daha ötelere gidiyorlarmış artık.

Çukurca köylüleri iki aydır "köy hapsi"ni yaşıyorlar. Çukurca'dan **Mehmet Kaplan**'ın verdiği bilgilere göre Çukurca'ya bağlı 16 köyün etrafına mayın döşenmiş durumda. Kollukkuvvetlerinin döşediği bu mayınlardan birine, 23 Mayıs günü, yiyecek getirmek için köyden ayrılan **Kurudereli** sekiz köylüden **Hikmet Çiçek** yaşamını yitirir, diğer köylüler de yaralanırlar. **Çayırlı** Köyü'nden **Şerif Keskin** ile **Eyüp Korkmaz** adlı köylüler ise esrarengiz bir biçimde öldürülürler. **Üzümlü Köyü** halkı ise 30 Mayıs günü topyekün ilçe merkezine göç edip, oradan da Van'a yerleştiler.

"Van'a gelenler ise Mersin'e, İzmir'e doğru yola çıkıyorlar" diyordu Van İHD Başkanı **Yavuz Binbay.** Van merkezi de göçten dolmuş durumda. Binbay, ardı arkası bir türlü kesilmeyen sürgünleri, *"devletin bölge dinamiklerini parçalamaya yönelik politikası"* olarak nitelendiriyor.

Şırnak muhabirimiz **Agit İrgen**'in verdiği bilgilere, göre bu beldemizde de göç bütün yoğunluğuyla sürüyordu. Sürgünün en yaygın biçimde uygulandığı Şırnak'ta şimdiye kadar 130'u aşkın köy ve mezra boşaltılmış durumda.

Kararname sonrasının sürgünleri Eruh-Şırnak arasındaki tepelere kurdukları çadırlarda, tabii ki "geçici" olmak kaydıyla yerleşmiş durumdalar. Batı illerine göçmek için kendilerine "üç-beş gün" süre tanınan bu sürgünler, canlarını kurtarabilmek amacıyla mallarını, mülklerini geride bırakıp gelmişlerdi. Hiçbirinin de bir yerlere gidebilecek ne maddi ne de manevi direnci vardı.

"Silopi'nin de sürgün sorunu had safhaya ulaştı" diyordu **Adnan Kaya.** Cudi Dağı ile Silopi ilçe merkezi arasındaki **Yazköy, Yeniköy, Gereçoliya (Derebaşı)** ve **Sorbutum** köyleri boşaltıldıktan sonra askerler tarafından "gerilla barınmasın" gerekçesiyle yakılıp yıkılmış. Son sürgünlerle birlikte Silopi'den İstanbul'a yolcu seferleri başlatıyordu Habur-Tur otobüs firması.

O şimdi sürgün

15 Ağustos 1984 tarihinden sonra bölgenin "demokratik yapısını bozmaya" yönelik sürgün politikası ilk 11 Mart 1985 tarihinde Tunceli ili Hozat ilçesi Ormanyolu Köyü'ne bağlı **Cisri** mezrasında uygulamaya konulmuştu. O gün bu gündür devam eden sürgün sebebiyle yüz binlerce insan evinden, köyünden süngü zoruyla kopartılarak dilini, kültürünü bilmediği yörelerde zorunlu iskana tabi tutuldu. Türkiye'nin sanayileşmiş birçok ilinde "Kürt Gettoları" sükun edip durdu bu süreç boyunca.

Evet, kavimler kapısı *"Mezrabotan"* artık sürgünler diyarıydı.

Sansürü bırak otosansüre bak

Sürgünle birlikte kamuoyunda en çok tartışılan konuların başında "sansür" geliyordu. Yine başta Turgut Özal olmak üzere, ilgili bütün yetkililer sansür bazında doğrudan bir "müdahale"nin olmadığını vurguluyorlardı. Oysa "çok numaralı kararname" hükümleri bir yana, basının kendi kendine uyguladığı **otosansür,** yetkililere gerekli güveni vermişti bile. Müdahaleye ne gerek vardı ki?

"Olağanüstü Hal Bölgesi"nda kımıldayan her yaprak için bile "Süper Vali"den görüş isteyen günlük basının bu tavrı sonucu, bölgede meydana gelen yüzlerce olay kamuoyundan gizleniyordu.

Çağdaş Gazeteciler Derneği İstanbul Şubesi bünyesinde oluşturulan **Güneydoğu Çalışma Grubu** sözcülerinden gazeteci **Günay Aslan,** *"Günü gününe izlediğimiz bölgede oldukça yoğun gelişmeler yaşanmasına karşın, yazışlerinin kendi kendilerine uyguladığı otosansür sonucu okur bu gelişmelerden habersiz bırakılmış durumda.*

Çalışma grubumuz şimdiden yüzlerce sayfalık dosyaları bulan bu gelişmeleri önümüzdeki günlerde kamuoyuna bir basın toplantısıyla açıklayacak" diyor.

Sürgün ve Sansür Kararnamesi'nin mağdur ettiği kitlelerin başında sivil ve savunmasız Kürt köylüleri ile yayın organlarını basacak matbaa bulamayan sol çevreler geliyor. Ne var ki, konuyla ilgili "uygulandı, uygulanmadı" tartışmaları sürerken, kararnamede belirtilen hükümler en gaddar ve en zalimane bir biçimde uygulanıyordu.

Direnen halkın "sarı hocası"

İsmail SAFTER

Beşikçi'nin her mahkemesinde olay çıkıyor. Son mahkemede polis, dışarıda mahkemeyi izlemeye gelenlere saldırdı. Gözaltına alınanlar oldu. Artık, Beşikçi'nin mahkemeleri, insanların sorumluluklarını hatırlamak için parmaklarına bağladıkları bir ip görevini görüyor anlaşılan. Beşikçi'ye sahip çıkmak gerekiyor, sahip çıkılmalı; bu en doğal görevimiz.

Namuslu aydın çağına tanıklık etmek zorundadır. Çağına gözünü kapayamaz. Başını kuma sokmak hevesini kendine layık bulamaz. Olaylara gözlemci olarak katılamaz. Beyninin her kıvrımını zorlamak, baskıya, sömürüye ve zulme karşı eğitmek ve sorumludur. Ne yazık ki, Türkiye'de bu aydınların soyu tükeniyor. Parmakla sayılır hale düştüler. Mumla arıyoruz.

Yıllardır severek okuduğumuz insanlar ve hatta heyecanla dinleyip, söylediğimiz, "Zulmün önünde dimdik tut onurunu/Sevginin önünde eğil kızım" dizelerinin sahipleri ne yazık ki zulmün önünde onurlarını beş paralık ediyorlar. Baskıyı göğüsleyecek durumda olmadıklarını söyleyerek, kendilerinin mazur görülmelerini istiyorlar. Dalga mı geçiyorsunuz baylar? Bugüne kadar sahiplendiğimiz insanların, fütürsuzca ihanet etmeleri ve sırtlarını zulüm gören insanlara çevirmeleri nasıl açıklanabilir? Bu bir ayraçtır. Herkes safını belirliyor. Aydınlarımız ise kaypak bir tutum izleyerek, faşizmin yanında saf tutuyorlar.

Bu kaypak aydınlarımızın tutumu yanı sıra bir de parmağına ip bağlayıp, devrimi bekleyen "sol" kesim var. Ama bu iş böyle olmaz. Sol kendini Kürt meselesi üzerinde yoğunlaştırıyor. Tamam anladık enternasyonalist bir dayanışma içerisindesiniz de, Türkiye'de bundan başka ne yapıyorsunuz? İnsan düşünmekten kendini alamıyor. Artık mücadele, parmaklardaki fiyonkların hatırlattığı anlara, sorumlulukları kaldı. Vay halimize. Yani diyorum ki, Kürt meselesi de olmasa...

Copların gölgesindeki insanlar, "Beşikçi Hocamız yargılanamaz" diye haykırıyorlar. Beşikçi daha da ıştıyarak, mahkeme salonunu hesap soran bir kürsüye çeviriyor:

"Devlet terörü estiriliyor. Çevrimli katliamını devlet yapmıştır. PKK değil. Türk basınını şiddetle kınıyorum. MİT'in bir şubesi gibi çalışıyor."

Beşikçi bir köşe taşıdır. Kafaları köşeli olan solcularımızın bunun anlamını çözecekleri konusundaki kuşkularımız yerinde duruyor.

Diğer taraftan devlet, Beşikçi'yi içerde tutmakta ısrarlı görünüyor. Tükürdüğünü yalamak hiç de kolay değil. 23 yıldır, Beşikçi'nin peşinde, yükselen sesini boğmak için çaba harcıyor. Kolay olmadığını kendisi de anlamış durumda. Ama nafile...

Resmi ideoloji, çıkmazının acısını düşünenlerin önüne 142/3'ü yani "ırk mülahazasıyla propaganda yapmak" ibaresini çıkarıyor. Bu yaklaşım içerisinde olanlara yani olgulara bilimsellikle, özgürce yaklaşanlara ise tutsaklığı reva görüyor. Devlet, açıkçası bilimsellikten yana değil; zorbalıkla her şeyin üstesinden gelmeye çalışıyor. Bilimsel çalışma postalların çamuru ve gölgesiyle kirletilmeye çalışılmaktadır.

"Kürt ulusunun, Kürt kültürünün, Kürt dilinin varlığını inkar eden mevzuat ister beş general tarafından yapılsın, ister 450 milletvekili tarafından yapılsın hiçbir meşruiyeti yoktur. Hukukta meşruiyet yasallıktan çok daha önemlidir", diyen Beşikçi'nin yaptığı vurgu, bugün kadınların da sokaklara çıkmasıyla meşruluğunu kanıtlamıştır. Bu halkın hukukudur. Yaşayan, direnen halkın kanıyla kazandığı bir meşruluktur. TC'nin yasalarının engelleyemeyeceği kadar önemli ve vurucu bir meşruluktur.

Halk Gerçeği
Haftalık siyasi gazete

Yönetim yeri:
Başmusahip Sok. Cemilbey İşhanı No:14/2
34410 Cağaloğlu-İstanbul
Tel.:513 34 32 - 513 34 33

İmc
Basın Yayın Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
adına sahibi
İsmet ATEŞ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
İsmail SAFTER
Genel Yayın Danışmanı
Günay ASLAN

İşçi-Sendika Servisi: Yıldırım BİLGEN
Gençlik Servisi: Gürcan ÇİLESİZ
Ekonomi Servisi: Zeki ALBAYRAK
Dış Haberler Servisi: Hüseyin AYKOL
İnsan Hakları Servisi Nursel EREN

Teknik hazırlık: Diz Basın Yayın
Tel: 522 19 85
Basım: Ihcak Tesisleri
Genel dağıtım: Hürriyet Holding A.Ş.

Hukuk danışmanları:
Av. Ahmet AKSÜT
Av. Ercan KANER
Av. Eren KESKİN
Av. İ. SİNEMİLLİOĞLU
Av. İsmail ARSLAN
Av. İsmet ATEŞ
Av. Osman ERGİN
Av. Serhat BUCAK
Av. Zübeyir AYDAR

Temsilcilikler:
Denizli: Müşerref UYSAL
İzmir: Sezai CANDAN
Kırıkkale: İsmail H. GÜLER - Hasan ÖZDEMİR
Mersin: Remzi ERKUT - Mustafa ERCAN
Samsun: Ali KAVURGACI Tel: 36-120716
Trabzon: Cavit KUTANİS Tel: 031-39035
Diyarbakır: Mehmet ÖNDER - Kenan AZİZOĞLU
Urfa: Adnan GÖKÇE Tel: 8767-2853
Köln: Ethem ÇAPAROĞULLARI Tel: 0221-7002336

SHB savaşçısı şehit düştü

Silahlı Halk Birlikleri (SHB) savaşçısı **Suna Çelik,** 16 Haziran Cumartesi sabahı şehit düştü. Küçükbakkalköy-Dudullu yolu üzerindeki Ihlamurkuyu, Türk-İş Blokları yakınındaki bir eve baskın düzenleyen polis, Suna Çelik adlı savaşçıyı öldürürken, Cafer Erdoğan'ı da yaralı olarak ele geçirdi.

Silahlı Halk Birlikleri tarafından yapılan açıklamaya göre, cuma akşamı evi kuşatma altına alan polis, sabaha karşı eve baskın düzenledi. Çıkan çatışmada Suna Çelik adlı savaşçıyı öldürürken, Cafer Erdoğan'ı da yaraladı. Halen gözaltında bulunan Cafer Erdoğan'a işkence yapıldığı ve beyin kanaması nedeniyle hastaneye kaldırıldığı, yaşamından endişe duyulduğu bildirildi. Suna Çelik'in 70 yaşındaki babası da halen gözaltında bulunuyor.

Gazetelere gönderilen Silahlı Halk Birlikleri imzalı bir açıklamada, Suna Çelik hakkında şu bilgiler yer aldı:

"16 Haziran 1990 günü şafak vakti, İstanbul Dudullu'da faşist diktatörlüğün kolluk kuvvetleriyle çatışmada şehit düşen ve basında Sevim Kırbıyık sahte kimliğiyle çıkan Suna Çelik (Semira-Elif Kardelen) yoldaşımız, 1968 yılında yurtsever bir Kürt ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. O, çok genç yaşta kendisinin ve ailesinin çetin yaşamından, halklarımızı insanlık dışı koşullara mecbur bırakan sömürgeci faşist diktatörlük gerçeğini kavradı.

Emekli işçi olan babasının kıt imkanlarıyla ilk ve orta tahsilini bitirdi. Bir ağabeyi 1982'de Lübnan'da PKK saflarında İsrail siyonistlerine karşı savaşta şehit düştü.

O, çevresini saran insanlık dışı her şeye karşı insanca tavır almanın onurlu tek yolunu, devrimciliği seçti. 1987 sonunda Ankara Üniversitesi, Basın Yayın Yüksekokulu 1. sınıfında okurken henüz kuruluş hazırlıkları sürmekte olan örgütümüz SHB'nin saflarına katıldı. Örgütümüzün ilk askeri eğitim devresinde, temel askeri ve siyasal eğitim gören Suna Çelik yoldaş, daha sonra askeri ihtisas eğitiminden geçti.

Ortadoğu'da bir yıldan fazla kalan Suna Çelik yoldaş, orada Türkiyeli ve K tanlı dost, devrimci örgütlerden ve Filistinli savaşçılardan pek çok yoldaş edindi. Mazlum Filistin halkının haklı davası daha sonra onun yüreğinde hep bir ateş gibi yandı. Siyonist cinayetlere karşı 1989'da İsrail'in İstanbul Başkonsolosluğu'na ve 1990'da EL-AL Havayolları bürosuna karşı giriştiğimiz bombalı saldırılarda sonsuz bir istekle görev aldı. Aramızda hiçbir zaman sarsılmayan morali, en zor şartlarda yoldaşlarını şevke getiren neşesi, ikircimsiz cesareti, alçak gönüllülüğü ve bilhassa soğukkanlılığı ve sabrıyla öne çıktı.

1988 yılında Türkiye Komünist Partisi (Birlik) [TKP(B)]'e üye oldu. Kısa süren devrimci yaşamının her saniyesini halklarımızın mutlu geleceğine adadı.

O, savaşta düştü. Ama yerine kızlı-erkekli çok sayıda genç savaşçıya bırakarak... Onun anısı bundan böyle mücadelemize ışık, silahlarımıza mermi, kaslarımızda güç olacak! Suna Çelik yoldaşı mücadelemizde yaşatacağız."

1986 yılında TKP(B)'nin İkinci Kongre kararları doğrultusunda kurulan Silahlı Halk Birlikleri, 1988 Aralık ayında Ankara'da, Ankara eski Sıkıyönetim Komutanı ve MGK üyesi Recep Ergun'a düzenlediği başarısız bir suikastle adını duyurmuştu. Filistin halklarına karşı katliam düzenleyen siyonist İsrail Konsolosluğu'na bomba koyan SHB, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne ve Adalet Bakanlığı'na koyduğu bombalarla adından söz ettirdi. İstanbul ANAP il merkezi ve İsrail havayollarını bombalayan SHB savaşçıları, Ataköy'de bir komiseri öldürmüş, Unkapanı'nda da bir polis memurunu yaralamıştı. **Suna Çelik,** Silahlı Halk Birlikleri'nin kuruluşundan bu yana öldürülen ilk savaşçısı oldu.

Herhangi bir parti ya da örgütle organik ilişkisi bulunmayan Silahlı Halk Birlikleri, tüm devrimci kişi ve kuruluşların katılımına açıktır.

SHB savaşçıları eğitim gördükleri kamptalar

Fotokopi dergiye çifte toplatma

Deng dergisi bildiğimiz gibi aylık siyasi bir dergi. SS Kararnamesi'nden sonra birçok derginin yayını aksadı. *Deng* de bunlardan birisi. Fakat, *Deng* dergisi son sayısını fotokopiyle çıkardı. Matbaalara yapılan, "sosyalist dergileri basarsanız karışmayız" gibi tehditlerden sonra siyasi dergiler yeni yöntemler aramaya başladılar. İşte bunlardan birisi de fotokopi. Deng'in fotokopiyle çoğaltığı son sayısının baskı adedi 500 kadar, dağıtımını da kendileri elden yapmış. Tabii bu arada DGM de boş durmadı, üstelik yanına Asliye Ceza Mahkemesi'ni de alarak Deng dergisini iki koldan toplattı. Asliye Ceza'ya düşen Türkçe dışında bir dille yayın yaptığı için dergiyi toplatmak: Yani Kürtçe... DGM'nin görevi ise daha fazla. Çünkü, *Deng* dergisi milli duyguları zayıflatmaktan tutun da, vatan bölmeye kadar olan bütün suçları işlemiş.

1987 yılında SSCB'de 300 tirajlı muhalif bir dergi olan Glasnost toplatılmış diye kendilerini yırtıp, bunu da TRT'de baş haber yapan beyler acaba *Deng* toplatıldığında hiç sıkılmadınız mı?

Deng toplatıldı. Fotokopici de olağanüstü bir hızla gözaltına alındı. Ama yapılacak hiçbir şey yoktu, çünkü SS Kararnamesi fotokopi ihtimali düşünülmeden çıkartılmıştı.

Bu arada Deng dergisinin yayımı bir takım bürokratik gerekçelerle durduruldu. Deng dergisi yetkilileri yaptıkları açıklamada gerekçelerin sudan olduğunu belirterek kararı protesto ettiler.

DGM duruşmaları...

Dev-Genç'lilere tahliye...

Hüsniye Deprem

İkisi tutuklu toplam sekiz kişinin, Dev-Genç'e üye olmak, 9. 4. 1990'da pankart asma, polise mukavemet gibi "suç"lardan yargılanması tahliye ile sonuçlandı.

Tutuklu Tuncay Gürhan, "Olaylardan haberim yoktu, fakat ne olduğunu anlamadan polisler beni alıp götürdüler. Vizelerim başlamış durumda ve öğrenim hakkımı kaybetmemek için tahliyemi talep ediyorum" dedi.

Tutuklu Dursun Çakır'ın tahliye sevincini, Mahkeme Başkanı Osman Şenyüz, büyük bir keyiflikle, "Bu kadar sevinme, sadece tahliye edildin. Seni istersek tutuklarız" demesine rağmen Dursun Çakır hâlâ gülüyordu.

Avukatlardan Hülya Gülbahar ise, "Polisler olaydan 1 saat sonra olay yerine gelmiştir ve önüne gelen insanları toplamıştır. Yaklaşık 10 pankart asılmış ve elyazılarında da göreceğiz, bunlar tutsakların değildir. Bir pankart asma olayına 1. Şube'den, Eminönü Karakol'undan, Beyazıt Karakol'undan ve ayrıca çevik kuvvetten de polisler gelmiştir" dedi.

Mahkemeden 'firari'ye davet

Bayrampaşa Cezaevi'nden firar eden TKP/ML TİKKO davasından yargılanan Baba Erdoğan'ın 19.6.1990'daki duruşmasında mahkeme başkanı mübaşire, "Çağır bakayım oğlum. Firar etti ama belki gelmiş olabilir" dedi. Dava sonuçlanmadı.

Halkevi başkanına dava!

14.1.1990'da Sarıyer şenliklerinde Sarıyer Halkevi başkanının yaptığı açılış konuşmasından dolayı hakkında dava açıldı.

Sarıyer Halkevi Başkanı Yılmaz Yaralı söz konusu "suç" unsuru taşıyan konuşmasında, "Kürt halkına uygulanan eritme ve yok etme politikalarını protesto ediyorum" diyordu.

Dava ileri bir tarihe ertelendi.

Turgut Kazan'a tepki...

İstanbul Barosu Başkanı Turgut Kazan'ın, cezalandırılan emekli Albay Durmuş Akşen hakkında basında çıkan demeci avukatlar tarafından tepkiyle karşılandı. **Demokrasi Mücadelesinde Avukatlar** adına yapılan açıklamada şöyle denildi: *"İstanbul Barosu Başkanı Turgut Kazan'ın 13 Haziran 1990 tarihli Milliyet gazetesinde yer alan demeci ve 14 Haziran 1990 tarihinde Cumhuriyet gazetesinde İstanbul Barosu Başkanlığı adına verilen ilan üzerine, İstanbul Barosu'na kayıtlı avukatlar olarak demokrat saylı baro yönetiminin 12 Eylül yargıçlarına sahip çıkma anlamına gelen tavrını protesto ediyoruz.*

12 Eylül'ün insanlık dışı cezaevi politikalarının uygulayıcısı ve uygulatıcısı Durmuş Akşen'e sahip çıkmak, ilerici demokrat iddiasında olan hukukçuların tavrı olamaz. Şiddete karşı olmak veya meslektaşına sahip çıkmak gibi içi boş gerekçeler, bu sahip çıkma tavrını haklı kılamaz.

Durmuş Akşen'e sahip çıkmak, onun temsil ettiği 12 Eylül ideolojisi ve uygulamalarına destek vermek anlamına gelir. Baro yönetiminin tavrını protesto ediyor ve gösterilen tavrın bir açıklamasını bekliyoruz."

Avukatlar, Turgut Kazan'a gönderdikleri mektupta şöyle diyorlar: *"Eğer şiddete karşı iseniz, her gün şiddet kullanılıyor. Bu ülkede mazlum bir halk üzerinde zulüm politikası uygulanıyor. Şiddete karşı iseniz, insanlar öldürülüyorlar ve sakat bırakılıyorlar. Demokratlığınızı bu uygulamalara karşı tavır alarak gösteriniz."*

Terör işte bu!..

(Halk Gerçeği - URFA) Urfa'nın Hilvan ilçesinde güvenlik güçlerinin yeni bir terörü yaşandı. 18 yaşlarında olduğu belirtilen bir çoban, dur ihtarı yapılmadan güvenlik güçlerince tarandı. Olayda yaşamını yitiren çobanın PKK (Partiya Karkerên Kurdistan) militanı olduğu iddia edilirken, çevreden yapılan açıklamalarla bu iddia yalanlandı. Öldürülen çobanın ailesi henüz bulunamadığı için olayla ilgili soruşturma başlatılamadı.

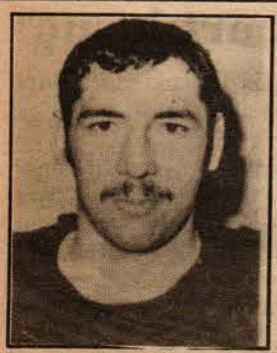

Hanifi ÖZER
(1958-1990)

11 Mart 1977'de Sanayi Mahallesi'nde bildiri dağıtırken omuzundan ve belinden vurularak belinden aşağısı sakat kaldı. Tedavi için yurtdışına çıkmasına izin verilmedi. Yeterli tedavi göremediğinden, evinde, kanına idrar karışması sonucu Haziran 1990'da öldü. Anısını mücadelemizde yaşatacağız.

İstanbul'dan arkadaşları

10 yıldır tutuklu!

M. Yaşar Adanur'un "suçlu" olup olmadığına mahkeme on yıldır karar veremedi.

20 Haziran 1980 günü Suruç'ta gözaltına alınan M.Yaşar Adanur 10 yıldır tutuklu bulunuyor.

Tüm deliller ve tanık ifadelerinin kendi lehine olmasına rağmen, Diyarbakır 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi davayı sonuçlandırmamaktadır.

M. Yaşar Adanur, PKK Urfa grubunda "yargılanıyor".

ABONE KOŞULLARI

Yurtiçi:
6 aylık 40.000 TL ☐
1 yıllık 80.000 TL ☐

Yurtdışı:
6 aylık 60.- DM ☐
1 yıllık 120.- DM ☐

Abone bedelini, İsmet Ateş adına Pamukbank Türbe Şubesi 02360640 numaralı hesaba / yurtdışı için, Pamukbank Türbe Şubesi 26865677 numaralı döviz tevdiat hesabına yatırdıktan sonra makbuzun bir fotokopisini bize gönderiniz.
Gazeteniz adresinize postalanacaktır.

Sosyalist basın kararlı

Sosyalist basının SS kararnamesine karşı başlattığı kampanyalar devam ediyor. Geçtiğimiz sayımızda okurlarımıza SS kararnamelerini protesto eden 12 bin imzayı Ankara'ya götürmek için bir grup sosyalist basın temsilcisinin yola çıktığını duyurmuştuk. Ancak temsilciler yola çıkışlarından hemen sonra siyasi polis tarafından gözaltına alınarak Gayrettepe'ye götürüldüler. Burada işkenceli ve bol küfürlü 5 gün geçirdikten sonra 18 Haziran'da çıkarıldıkları İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce serbest bırakıldılar. Savcı gözaltına alınanların bir kısmı için dava açarken, aynı olaydan sanık olmalarına rağmen bir kısım temsilci hakkında kovuşturma yapmaya gerek bile görmedi.

Savcının bu kararı adaletin keyfiliği açısından yeni bir örnek olarak sergilendi.

Sosyalist basın temsilcilerinin bir kısmı savcının karşısına siyasi polisle gördükleri işkencenin izleriyle birlikte çıktılar. Bütün işkence ve yıldırmalara karşın onurlarından ve düşüncelerinden hiçbir ödün vermeyen sosyalist basın temsilcileri, "Polis, bireyin kendi yasal haklarını savunmasına tahammül etmek durumundadır. 'Yasal' bir kurum olarak özellikle kendisi yasal haklara saygılı olmak durumundadır" dediler.

Sosyalist dergi temsilcilerini uğurlamaya gelenlerden bir grup (Foto: S. Caniklioğlu)

Ankara için ikinci yolculuk

Ankara'ya gitme girişimleri siyasi polis tarafından engellenen ve 5 gün gözaltında kaldıktan sonra salıverilen sosyalist basın temsilcileri 20 Haziran akşamı imzaları başbakanlığa teslim etmek için İstanbul'dan yola çıktılar. Polisin de izlediği uğurlama töreni ile yola çıkan dergi ve gazete yöneticileri şunlar:

Güneş Ünsal (**Çağdaş Yol**), **Direniş** gazetesinden bir temsilci, Hikmet Engin (**Deng**), Sedat Karakaş (**Deng**), Mukaddes Çelik (**Emeğin Bayrağı**), Şükrü Aksoy (**Emeğin Bayrağı**), Şaban Devrez (**Emek**), Medime Şahin (**Halk Demokrasisi**), Muteber Yıldırım (**İşçiler ve Politika**), Tunç Tatoğlu (**Siyaset, Gelenek**), Mehmet Ali Eser (**Yeni Demokrasi**), Tuncer Dilaveroğlu (**Yeni Demokrasi**), Rıza Akyüz (**Yeni Öncü**), Sermet Özdoğan (**İşçi Dünyası**), Hakkı Yükselen (**Sosyalizm**), Nejdet Kanbir (**Toplumsal Kurtuluş**), Kadem Can (**Hedef**), Tacettin Çolak (**Devrimci Mücadele**).

İşte bu otobüs ve içindekiler gözaltına alındı (Fotograf: Semra Caniklioğlu)

15-16 Haziran anıldı...

15-16 Haziran işçi hareketinin yaşatılması ve aşılması mücadelesi, 1990 Haziran'ında da devam etti. 15 Haziran günü **15-16 Haziran Halk Uyanış Güçleri** adlı örgüt İstanbul'da 6 yere bombalı pankart astı. (M.Ü. Göztepe kampüsü, Topkapı geçidi, Beyazıt, Kartal istasyonu, Şişli üstgeçidi)

Aynı gün Ataköy Galeria'ya bomba konulduğu yolunda bir ihbar yapıldı. Lüks bir alış-veriş merkezi olan Galeria'daki panik, ancak polisin bomba ihbarının asılsız olduğunu açıklamasından sonra önlenebildi.

Yine 16 Haziran günü 15-16 Haziran olaylarıyla ilgili olarak İzmir Konak Meydanı'nda bomba süsü verilmiş bir pankart asıldı.

Direnişçi İşçiler adlı yaklaşık 100 kişilik bir grup İstanbul-Cağaloğlu'nda bir korsan gösteri düzenledi. Sabah saat 8.15 civarında bir araya gelen grup, molotof kokteylleriyle yolu trafiğe kapatarak bir süre slogan attılar. Daha sonra Sultanahmet yönüne doğru yürüyüşe geçen grup, yine molotoflarla yolu yakarak gösterilerine devam ettiler. Sultanahmet-Beyazıt yolunu da bir süre kapatarak burada da yolu ateşe verip, *"Yolumuz direniş, hedef iktidar"*, *"Yılgınlık yok direniş var"*, *"Kahrolsun faşizm"* ve *"SS Kararnamesi'ne hayır"* sloganlarını atan grup daha sonra dağıldı. Gösteri bittikten sonra olay yerine gelen polis üç kişiyi gözaltına aldı. Daha sonra çıkarıldıkları mahkemece tutuklandılar.

15-16 Haziran'ı anmak için Cağaloğlu'nda yapılan konsan miting (Fotoğ: N. Ulu)

İstanbul'da bombalı pankart astığı iddiası ile **Süheyla Merdağ** adlı bir kadın gözaltına alındı. Daha sonra İstanbul DGM'ye çıkarılan Süheyla Merdağ mahkemece serbest bırakıldı.

17 Haziran'da ise **Devrimci Savaş Hücreleri** tarafından İstanbul Sanayi Odası (İSO), Çemberlitaş Etibank ve Sıraceviler Akbank şubelerine ses bombası konuldu. Bombalar çevrede hasara yol açarken ölen ve yaralanan olmadı.

Ölüm orucu şehitleri anıldı

Mehmet Fatih Öktülmüş ve ölüm orucu şehitleri 14-15-16 Haziran tarihlerinde İstanbul'da çeşitli militan gösterilerle anıldılar.

Mehmet Fatih Öktülmüş ve Haydar Başbağ'ın mezarlarının bulunduğu Silivrikapı'da mezar anması yapıldı.

Zeytinburnu tren istasyonu ve Merter Kerestecilerr Sitesi'nde "Ölüm Orucu Şehitleri Ölümsüzdür" yazılı pankartlar asıldı.

Bahçelievler, Siyavuşpaşa'da Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği (TİKB) taraftarlarının katıldığı bir korsan gösteri düzenlendi. Kalabalık bir topluluk yapılan konuşmayı ilgiyle izledi. Bu arada üzerinde M. Fatih Öktülmüş'ün büyük bir resmi bulunan pankart asıldı. Yürüyüşe geçildiğinde çevrede toplanan halkın, göstericileri ve eylemi alkışladığı görüldü. Dağılınacağı sırada olay yerine gelen bir trafik polisi göstericilerin üzerine silahını doğrultunca kitleyi koruyan militanlarca ateş açılarak geriletildi. Dağılmanın hemen sonrasında içleri polis dolu 8 ekip arabası geldi.

Gösteri sonrasında gözaltına alınan olmadı.

Burdur'da faşist saldırıya onay

Arif Can Yılmaz'ın faşistler tarafından öldürülmesini protesto eden Burdur Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden üçü okuldan atılırken 18'i de uzaklaştırma cezası aldı. Okul idaresi tarafından haklarında soruşturma açılan öğrenciler, Arif Can Yılmaz'ın 25 Nisan günü Burdur'da öldürülmesini protesto etmek, olayı kınamak ve lanetlemek için gösteri düzenlemişlerdi.

Kısa Kısa Kısa Kısa

Adana Selüloz-İş'te anlaşma

(**Halk Gerçeği - ADANA**) Selüloz-İş Sendikası ile Adana Kağıt Fabrikası arasında sürdürülen toplu sözleşme görüşmeleri sonuçlandı.

Görüşmeler Ocak ayından bu yana sürmekteydi. Selüloz-İş Kağıt Torba Baştemsilcisi Atilla Şanlı, sağlanan anlaşmayla işçilerin net 350 bin lira olan maaşlarının 850 bin liraya çıkarıldığını, ayrıca sözleşmenin iki yıllık olduğunu, ikinci yılın ilk altı ayında işçilerin saat ücretine 500 lira zam yapılacağını ikinci altı ayda ise yüzde 25'lik bir zam verileceğini bildirdi.

Adana Belediyesi'nde anlaşmazlık

(**Halk Gerçeği - ADANA**) Büyükşehir Belediyesi ile Belediye-İş Adana şubesi arasında sürdürülen ve 2800 kişiyi ilgilendiren toplu-iş sözleşmesinde anlaşma sağlanamadı. Son gelişmelerden rahatsız olan işçiler sendikayı eylem için zorluyor. Resmi arabulucu konumundaki Adnan Gülerman'ın ise anlaşmazlığın giderilmesi konusunda rapor hazırlamakta gecikmesi de işçileri rahatsız eden etmenlerden birisi.

Belediye-İş adına Şube Başkanı Ali Umar ise yaptığı açıklamada, *"İşçiler anlaşma sağlanamadığından eylem yapmamız için bize baskı yapıyorlar. Fakat biz anlaşmanın sağlanacağı umudunu taşımaktayız. Bu nedenle şimdilik eylem tekliflerini hayata geçirmiyoruz"* dedi.

Ücretler ödenmezse eylem var

(**Halk Gerçeği - MERSİN**) Belediye-İş Sendikası Hatay Şube Başkanı Cemal Dingil, İskenderun Belediyesi'nde çalışan işçilerin ücretlerinin ödenmemesi halinde eylemlere başlayacaklarını söyledi.

Amaçlarının belediyeyi yıpratmak olmadığını belirten Cemal Dingil: *"İşçi ödentileri için İskenderun Belediyesi söz vermişti. Sosyal haklarda işçilere elbise verilmesi hükmü var. Bunun dışında mesailerle ilgili, sözleşme tarihinden buyana hiçbir ücret ödemesi yapılmadı. Yaptığımız bütün başvurular sonuçsuz kaldı"* dedi.

Şube Başkanı, eylemlerin işyerine yaya yürüme ve sakal bırakma türünden olacağını belirtti.

SASA'da gergin günler yaklaşıyor

(**Halk Gerçeği - MERSİN**) İşverenin SASA fabrikasında yüzde 10 dolayında tenkisata gideceğini açıklaması işçiler arasında huzursuzluk yarattı.

İşverenin, işten çıkartma konusunda daha duyarlı davranmasını isteyen Petrol-İş Sendikası Adana Şube Başkanı Yusuf Doğan: "İşveren yüzde 10 tenkisata gideceğini açıkladı. Yani fabrikadan 350 kişi çıkartılacak. Bu konuda işçilerimiz huzursuz" dedi.

Toplu-iş sözleşmesi görüşmelerinde, işçilerin yaşamını daha üst seviyeye çıkartmayı amaçladıklarını, bunun için mücadele verdiklerini, mücadelenin bir bölümünü de iş güvenliğinin oluşturduğunu belirten Doğan şöyle devam etti.

"Tenkisata karşıyız, işten atılmalar gerek ülkemizde, gerekse Adana'da işsizler ordusuna yeni insanların katılmasına neden olacak. Bu, değişik sosyal patlamaları beraberinde getirecektir."

"İki köy korucusu öldürüldü"

(**Halk Gerçeği - DİYARBAKIR**) Hakkâri'nin Şemdinli ilçesinin Üzümkıran Köyü'nde, önceki gün kolluk kuvvetleriyle ARGK gerillaları arasında çıkan silahlı çatışmada 2 köy korucusu öldürüldü. Gerillalar kayıp vermeden olay yerinden uzaklaştılar.

"İşkenceyi anlatmak artık suç"

(**Halk Gerçeği - DİYARBAKIR**) Yunanistan'dan iade edilen **Burhan İlik**'e, mahkemede, gözaltında iken kendisine yapılan işkenceyi anlattığı için yeni bir dava açıldı.

DGM'de yaptığı yazılı savunmadan dolayı emniyet kuvvetlerini "tahkir ve tezif" etmek iddasıyla açılan davada İlik, *"45 gün gözaltında kaldım. Bu süre içinde sürekli işkence gördüm. TC yasaları Kürdistan gerçeğini inkar ediyor TC kolluk kuvvetleri her gün masum insanlarımızı katlediyor.*

Bunlar suç olmuyor da, bunları açıklamak mı suç oluyor" dedi. Mahkeme duruşmayı ileriki bir tarihe erteledi.

Yirmibeşoğlu:

"Bugün Kürt, Kürdistan diye bir sorun yoktur!.."

(Halk Gerçeği - MARMARİS) Tarih: 27 Mayıs 1990. Yer: Muğla ili Marmaris ilçesi Devlet Planlama Tesisleri. Bisikletiyle çıktığı "Sınırsız Avrupa" turunun son durağında Marmaris'e uğrayan Avrupa Parlamentosu üyesi Alman Milletvekili **Dr. Dieter Rogalla**'nın konuşmasını pür dikkat izleyen bürokratlar, gazeteciler ve askerler bir anda taş kesiliyorlardı. Rogalla, *"Türkiye'nin bir Kürdistan sorunu vardır ve bu sorunu çözüme kavuşturmadıkça Avrupa Topluluğu üyeliği zorlaşacaktır"* diyor.

Dr. Rogalla'nın sözlerini bitirmesinin ardından söz alanlar arasında Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri **Sabri Yirmibeşoğlu** ile Devlet Planlama Teşkilatı görevlisi **Bilge Can Korel** de vardı. Çatık kaşları, boğuk ve kesik hırıltılı sesiyle Yirmibeşoğlu şöyle diyordu: *"Bugün Türkiye'nin Kürt, Kürdistan diye bir sorunu yoktur. Kürt diye bir azınlık da yoktur. Hatta tarihte Kürdistan diye bir devlet de var olmamıştır. Kürt diye tabir edilen insanlar Türkiye Cumhuriyeti'nin birinci sınıf vatandaşlarıdır. Avrupalı dostlarımız nedense bunu unutuyorlar. Türkiye'nin bir kısmına Kürdistan derseniz, diğer kısımlarına da Karadenizistan, Egeistan, Marmaristan demeniz gerekecek. Kürtleri, Kürdistan meselesini Avrupa Topluluğu'na giriş için ön şart olarak öne sürmek büyük üzüntüye sebebiyet vermektedir..."*

DPT görevlisi Can Korel ise kestirip atıyordu: *"Türkiye'nin Kürdistan diye bir sorunu yoktur. Batı'nın bunu böyle bilmesi gerekir..."*

Çeşitli bakanlıklar ve kuruluşlarda görevli bürokratların eğitimine yönelik seminere katılan çok sayıda davetlinin ve basın mensubunun önünde süren bu tartışmalar ne gariptir ki basında yer almadı.

İHD İstanbul Şubesi'ndeki açlık grevi sona erdi

13 Haziran günü SS kararnamelerini protesto etmek amacıyla başlatılan açlık grevi 19 Haziran günü sona erdirildi.

Açlık grevi İHD İstanbul Şubesi, Ulusal Haklar, Azınlıklar ve Mülteciler Komisyonu ile Cezaevi Komisyonu'nun ve diğer üyelerin katılımı ile yapıldı.

Greve yaklaşık 50 kişinin katıldığı bildirildi.

Açlık grevine katılanlara grev sırasında çeşitli demokratik kitle örgütleri ve sendikalardan desteklemek amacıyla ziyaretler oldu.

Viyana'dan bir basın açıklaması

"16.6.1990 Cumartesi günü saat 21.00 civarında 16. Viyana semtinde bir Türk lokalinde bir grubun bildiri dağıtımı sırasında, lokalde bulunanlar arasında tartışma çıkmış ve kavgaya dönüşen bu tartışmada silah da kullanılmış, neticede bir kişi ağır yaralanmıştır.

Bildiri dağıtan grubun içinde Kürt kökenli kişilerin bulunmasından hareketle, pazar günü Avusturya radyoları ve pazartesi günü de Kurrier ve Standart gibi günlük gazeteler, olaya ilişkin verdikleri haberlerde, Kürtlerin bir Türk lokalinde bildiri dağıttıkları, lokale saldırdıkları, bildiri dağıtımı sırasında meydana gelen kavga sonucu Türklerin Kürtlere silah sıktığını vurgulamışlardır.

Kürtlerin, ERNK taraftarlarının ve Viyana Kürdistan Komite'sinin bu olayla hiçbir bağlantısı yoktur. Adı geçen Kürt örgüt ve dernekleri ne adı geçen semt ne de herhangi bir Türk lokalinde belirtilen tarihte bildiri dağıtmışlardır.

Kürtlerin olayla herhangi bir bağlantılarının olmamasına rağmen bazı güçler -buna bazı gazetelere açıklamalar yapan Viyana polis yetkilileri de dahildir- ısrarla olayı Kürtlerle bağlantı içinde göstermeye çalışmaktadırlar.

Gerçek bilinmesine rağmen, bu güçlerin başarısızlığa mahkum bu çaba ve ithamlarını reddediyoruz."

Irak'ta çatışma

11 Haziran günü Güney Kürdistan'ın "üç sınır" bölgesindeki Gerdî mıntıkasında PKK'nın bir kampını basan 50-60 kişilik bir I-KDP Birliği, 8 ölü 3 yaralı olmak üzere 11 zaiyat vererek geri çekilmek zorunda kaldı. I-KDP lideri Barzani, baskını yapan grubun ve grup lideri Mehmet Sait Dinç'in partileri ile bir ilişkisinin olmadığını açıkladı. M. Sait Dinç'in I-KDP üst düzey sorumlusu olduğu iddia ediliyor.

Öfkeli hacı adayları Sultanahmet Meydanı'nda (Foto : Semra Caniklioğlu)

Hac skandalı!..

Hacı adaylarının seyahat organisasyonunu daha önce Diyanet İşleri Başkanlığı üstlendiği halde bu yıl bu organizasyon özel şirketlere de verildi.

Hacı adaylarından gerekli masraflar için paraları toplayan özel şirketlerden bir kısmının faaliyeti -Suudi Arabistan'ın kontenjan sınırlaması- Diyanet İşleri Başkanlığınca neden olarak gösterilip, durduruldu. Suudi Arabistan ise belirledikleri kontenjanı daha önceden Türkiye'deki yetkililere bildirdiklerini açıkladı.

Bu olay çok sayıda hacı adayının tepkisine yol açtı.

Kürt kadınına tecavüze teşebbüs

"Namus Bekçileri"nin namusa saldırısı

3 Haziran akşamı Siirt'e bağlı Kezer (Pınarca) Köyü'nden Marifet Çelik adlı kadına Uzmançavuş Murat Yıldırım'ın tecavüz etmeye kalkışması köy halkının tepkisine yol açtı.

3 Haziran 1990. Siirt merkeze bağlı Kezer Köyü sakinleri, saat 23.30 sularında, evinden çığlık çığlığa fırlayarak yardım isteyen Marifet Çelik adlı kadının feryatlarıyla yataklarından fırladılar. Eşi Nurettin Çelik'in bir iş için Van'a gitmesini fırsat bilen Uzmançavuş Murat Yıldırım, Çeliklerin evlerinin önüne nöbetçi diktiği askerlerin arasından girdiği evde, doğruca Marifet Çelik'in yattığı yatağa giriyordu. Uykusundan fırlayıp, kendini dışarı atan Marifet Çelik'in yardımına gelen topu topu sekiz haneden oluşan köy halkı bu kez de askerlerin saldırısına hedef oldular.

Marifet ve akabinde eşi Nurettin'in, ilgili mercilere yaptığı şikayet sonrası hakkında dava açılması gereken Murat Yıldırım ise Diyarbakır'a atandı. Yetkililerin Çelik çiftinden bir de istekleri var. "Eve girmiş ama kadına dokunmamış, şikayetinizi geri alın. Bu şikayetlerden bir sonuç çıkmaz ve sonun da siz zararlı çıkarsınız..."

18 Haziran günü bir dilekçeyle Siirt Savcılığı'na müracaat eden Nurettin Çelik, "Sanık yargılanacağı yerde ödüllendirilmiş bulunmaktadır. Namusumuza saldıranların ödüllendirilmesi hakkını nereden alıyorlar" diyerek sanığın eylemine uyan TCK maddeleri gereğince yargılanmasını talep etti.

Ne var ki, saldırganın yargılanacağı yerde, mağdurlara dilekçe yazan cezalandırılmak istendi. Nurettin Çelik ve eşine dilekçe yazan Gazeteci Evin Aydar, sanık Yıldırım tarafından önce tehdit edilip ardından da hakarete maruz kaldı.

Doğrusu Murat Yıldırım'ın Aydar'a ettiği küfürlerin bini bir paraydı. Aydar bunun üzerine durumu Siirt Tugay Komutanı Erdinç Türe'ye aktardı. Doğrusu Türe'nin de tavrı pek anlaşılmaz değildi. "Benim yapabileceğim bir şey yok" diyen Türe, Aydar'ı "daha yüksek bir makama" havale ediyordu.

Kendi gerçek yüzünü gizlemede usta olanlar bu kez "faka" basmışlardı ya, bakalım, "insan hakları", "kadın hakları" diye diye kıyameti koparanların Marifet kadının başına gelenlere yaklaşımı nasıl olacaktı. Hep birlikte göreceğiz...

Köylüler köylerine geri dönemiyorlar

(Halk Gerçeği-SİİRT) Yoğun baskı sonucu köylerini terk etmek zorunda kalan Eruhlu köylüler köylerine geri dönmek istiyorlar; ancak jandarma buna izin vermiyor.

Eruh ilçesi Dağyeli Köyü Geliosman mezrası halkından Mehmet Şen, 1 Haziran günü Siirt Valiliği'ne müracatta bulunarak köylerine geri gitmek istediklerini; ancak Fındık Jandarma Tabur Komutanı tarafından engellendiklerini belirtti. Alay Komutanlığı'nın, "köye dönüşleri için hiçbir sakınca bulunmamaktadır" yazılı emrine rağmen köye sokulmadıklarını açıklayan Mehmet Şen, köylerine girişlerinin sağlanması için gerekenin yapılmasını da talep etti.

"Ya ihanet ya ölüm..."

(Halk Gerçeği-PERVARİ) Siirt'in Pervari ilçesi Belenoluk Köyü halkından Nezir Babur, sürekli tehdit, baskı ve baskınlar sonucu bir basın açıklaması yapmak zorunda kaldığını belirterek, olayları Halk Gerçeği'ne anlattı.

"Pervari Jandarma Tabur Komutanı Binbaşı Köksal tarafından sürekli evim basılarak merkeze götürülmekte ve kendilerine ajanlık yapmam önerilmektedir" diyen Babur, "Kendileriyle çalışmayı kabul etmediğim için icabıma bakılacağı söylenmektedir. Can güvenliğim yoktur" sözleriyle sürdürüyordu açıklamasını.

Daha önceleri cezaevinde 13 yıl 4 ay yattığını, köyünde eşi ve çocuklarıyla birlikteliğinin çok görüldüğünü, anayasal güvence altında bulunan konut dokunulmazlığının jandarmaca sürekli ihlal edildiğini belirten Babur, kamuoyunun kendi yaşamı için gerekli duyarlılığı göstermesini istiyor.

Evet, "Olağanüstü Hal Bölgesi"nde yaşamanın ikili bir seçeneği vardı, "ya ihanet ya ölüm" ya da...

Köylüye baskı...

Uludere'nin Hilal Köyü'nde 5.6.1990 tarihinde çıkan çatışma sonucunda bir korucu öldü, üç korucu yaralandı.

Çatışma sonrasında Hilal Köyü karakolu, köylüler üzerinde baskılar uygulamaya başladı. Baskılardan bıkan tüm köy halkı kaymakam ve diğer yetkililerle görüşmek üzere Uludere'ye doğru yola çıktılar. Yaklaşık iki kilometre yürüdüler. Olayı duyan devlet yetkilileri köylüleri yolda durdurdu. Köylüleri sakinleştirdikten sonra, olayda sorumluluğu olanlar hakkında yasal işlem yapılacağını söyledi. Kaymakamın bu konuşmasından sonra köylüler sakin bir şekilde köylerine geri döndü.

Diyarbakır İHD yönetimi değişti

(Halk Gerçeği - DİYARBAKIR) 9 Haziran Cumartesi günü Kızılay Düğün Salonu'nda yapılan Genel Kurul toplantısında yapılan seçimi yeni adaylar kazandı.

Tek liste ile yapılan seçimde, eski yönetimden hiç bir üye seçime katılmadı. En çok oyu alan ilk yedi kişi, yönetim kurulu asil üyeliğini oluşturdular. Dört avukat, bir esnaf, bir eğitimci ve Mimarlar ve Mühendisler Odası Başkanı'ndan oluşan yönetim kurulunun isimleri şöyle:

Fevzi Veznedaroğlu (Avukat)
Zeki Karataş (Avukat)
Fethi Gümüş (Avukat)
Sahahattin Acar (Avukat)
Hatip Dicle (Mimarlar ve Mühendisler Odası Başkanı)
Hasan Belsek (Esnaf)
Nezdan Yeşil (Eğitimci)

Diyarbakır eski İHD Başkanı'nın aday olmadığı seçimde, yeni yönetimi oluşturan yedi kişi, daha sonra en çok oyu alan üyeyi ilk toplantıda başkan seçeceklerini söylediler.

Sendikal tavırda anlaşabilenler biraraya gelmeli

Geçen sayımızda HALK GERÇEĞİ imzasıyla yayınladığımız," Sendikal temelde de devrimci alternatif yaratılmalıdır"başlıklı yazımızla ilgili olarak, sendikacılar düzeyinde bir girişimde bulunduk. Üç ayrı sendikadan sendikacılarla görüştük. İleride atılacak ortak adımlara bir başlangıç olarak konuyla ilgili görüşlerini dile getirmelerini istedik.

Genelde sendikal bakışları farklı da olsa, somut acil hedefler doğrultusunda bir araya gelmenin doğruluğu kabul ediliyor. Somut acil hedeflerin neler olduğu, mücadeleye hangi bakış açısıyla yaklaşılması gerekeceği ortak olarak, bir araya gelinip tartışılacak konular. Ancak tüm bunların ortak bir program çerçevesinde bir araya getirilmesi gerekiyor.

İşçi sınıfının mücadele potansiyelini ortaya çıkaracak, işçi sınıfına, eksikliği her zaman hissedilen devrimci önderlik temelinde yaklaşımın erken hayata geçirilmesi gerekmektedir.

İşçi sınıfını sınıf düşmanlarının pençesine terk etmemek, tabanın sesini özellikle işçi sınıfı tabanında yapılacak çalışmalarla, muhalefeti doğru yönde kanalize etmek halklarımızın çıkarınadır.

Toplumsal mücadeleye daha aktif katılan bir işçi sınıfı, toplumun daha iyiye ulaşmasının koşulu ve garantisidir.

Devrimci harekete damgasını vuran gerçeklikler sendikal alanda da kendisini gösteriyor. İşçi sınıfı toplumun büyük bir kesimini temsil ediyor, bununda ötesinde üretimden gelen gücü dolayısıyla toplumda dönüştürücü bir misyona sahip bir sınıf olarak kendini ortaya koyuyor.

Var olan sorunların üstesinden devrimci dönüşümler yoluyla gelinebileceğini söyleyen devrimciler, sosyalistler, bu nedenlerden dolayı işçi sınıfı içindeki çalışmalarında var olan zaaflarını aşma yönünde ortak hareket edebilmelidirler. Sol içinde kendini gösteren , sendikal mücadeleyide etkileyen darlık sorunu, devrimci alternatif olma sorunu, iktidara yönelme sorunu işçi sınıfı temelinde de çözülmelidir.

Bu yöndeki girişimler belki kısa vadede dönüştürücü sonuçlara ulaşamayacak. Ancak her şeyi durağan olarak görmemeli, bu tür ortaklıklarda, yönelimi ön planda tutmalıyız. Etkili bir çıkışın zaman içinde başarılacağı gerçeği ile başlatılan ortaklık zemini yaşamın tüm alanlarına yayılmalı, yeni katılımlara açık olmalı, pratikteki yönlendiriciliğiyle bunu başarmalıdır.

Amaç toplumda acil sorunların çözümü doğrultusunda devrimci dönüşümler yaratmaktır. Zeminimiz yaşamın, mücadelenin tüm alanlarıdır. İşçi sınıfı ve sendikalarda da bu zeminin parçasıdır. Hem de büyük bir parçası.

Görüştüğümüz sendikacıların görüşlerine aşağıda yer veriyoruz.

Deri-İş Sendikası genel başkan vekili Munzur Pekgüleç:

İlk başta işçi sınıfının sendikal temelde gelişen sendikal mücadelesi içinde aynı pratik tavrı sergileyebilenler bir araya gelmelidirler. Bunlar mücadelede yönlendiriciliklerini kabül ettirebildikleri ölçüde diğerlerini yanlarına çekebileceklerdir..

İki şeyi ayırt etmek lazım. Egemen olan sendikal anlayış ve bu egemen anlayışın kazandırdıkları ve kaybettirdikleri. Egemen olan sendikal anlayış, devlet- işveren-sendikalar üçgeninde uzlaşmacı, Amerikancı sarı sendikal anlayıştır. Bu anlayışın temel politikası ekonomiktir.

Ekonomik hakları nisbi anlamda savunma zemininin ötesine geçmeyen bir anlayıştır.

Özellikle Türk-İş, kuruluşundan bu yana devletçi sendikal anlayışından uzaklaşmadığını her pratik olayda açıkça ortaya koymaktadır. Bütün propagandasında, "Bizim sorunumuz işçilerin ekmeklerini fazlalaştırmaktır" şeklinde ifade etmektedir. "Sendikalar partiler üstü hareket etmelidir" doğrultusunda politikaları savunuyorlar.

Hür ekonomik-demokratik mücadele, aynı zamanda politik mücadeleyle birleşmek zorundadır.

Bizim anlayışımız ne olmalıdır? Biz ekmeğin de, suyun da politikadan kesin kes ayrı olmadığı düşüncesindeyiz. Bu nedenle işçiler ve sendikacılar, işçi sınıfının çıkar ve menfaatlerini korumayı amaç edinmişlerse mutlaka politika yapmak zorundadır. Bu politikalar , işçi sınıfının politikaları olmak zorundadır. Sendikalar, gerçek anlamda sömürüyü sınflandırma politikası gütseler de , nihai amaçta,sömürüyü ortadan kaldırmak doğrultusunda verilecek mücadelenin temel destekçileri olmak zorundadırlar. Sendikalar bu söylediklerimizi gerçekleştirebilmek için, aşağıdaki perspektifleri sendikalar içinde yaşatmak zorundadırlar.

Sendika içi demokrasi eksiksiz uygulanmalıdır.

Tabanın söz sahibi olması sağlanmalıdır.

Sendikalar tasfiyeci anlayıştan arındırılmalıdır.

Bu saydığımız ilkeler benimsenmek zorundadır. Bu ilkelerin hayat bulmasının temel yöntemi, işçi sınıfının içinde fabrikalar biriminde , işyerleri biriminde örgütlenmekten geçer kanaatindeyim. İşyeri komiteleri sendika içi demokrasinin uygulamasını da, tasviyeciliğin önlenmesinde aktif müdahaleci bir konuma gelmek zorundadır. Devrimci sendikal yapıların, bu anlayışlar doğrultusunda örgütlenmesi sonucunda egemen sendikal anlayışın sınıfın başına bela olmaktan çıkması mümkün olabilir.

Bunların hayata geçirilmesi konusunda asgari müşterekte aynı düşünen gerek şubeler, gerek genel merkezler seviyesinde, gerekse işyerlerinde öncü güçlerin bir araya gelmesi gerektiğine inanıyorum.

Ancak bu yanyana geliş, belli bir sendikal anlayış ve pratikte yapılacakların bir program çerçevesinde, sınıfa önerilecek biçimde olması gerekmektedir. Bunların hayata geçirilmesinde somut önerilerimiz şunlar olabilir:

Paneller, konferanslar, ortak yayınlar ve önümüzdeki her somut olayda birlikte davranabilme asgari şart olmalıdır. Bu birlikteliğin geniş olması istenilen durum olmakla birlikte asıl amaç, ilk etapta yanyana gelebilecekler ile davranmaktır.

Aksi durum, işçi sınıfının içinde bulunduğu somut koşullar ve pratikte yapılacaklar kendini her gün dayatmaktadır. Son bir somut örnek, gerek 1 Mayıs'ta, gerekse geçen 15-16 Haziran'da ," sendikalar hep beraber yapalım" düşüncesinden dolayı pratikte hiçbir şey yapamadılar.

İşçi sınıfının sendikal temelde gelişen sendikal mücadelesi içinde aynı pratik tavrı sergileyebilenler bir araya gelmelidir.

Bunlar mücadelede yönlendiriciliklerini kabul ettirebildikleri ölçüde diğerlerini yanlarına çekebileceklerdir. Yoksa mevcut durumu değiştirememiş oluruz.

Somut bir düşünce sistematiği içinde bu çalışmaların yapılması gerekir. Ciddi bir çalışma yürütmek gerekir.

Hava-İş Sendikası genel başkan yardımcısı Nabi Delice:

Türkiye'de, kendisine sınıf ve kitle sendikacılığını ilke edinmiş sendika ve sendikacılar, önce neyi tartışacaklarını düşünmelidirler.

Neyi, niçin neden konuşuyoruz. Gündemi sermaye mi, Türk-İş mi, basın mı belirliyor, biz ne yapıyoruz?

Düşünelim. İLO için asgari ücret, özelleştirme, işten çıkartmalar, iş analizi, gelir dağılımı vb. konularda ne dedik? Belki bir şeyler düşündük. Belki birileri bir şeyler söyler diye bekledik. Ama net, ortak somut şeyler söyleyemediğimiz ortada.

Sınıf sendikacılığındaki tıkanıklığı gören, sorunun eylemlilik temelinde çözülebileceğini düşünen sendikacılar bir araya gelmelidir. En büyük sorun politika üretmekteki kısırlılıktır. Bunu aşmak gerekiyor.

Belki bizi ilgilendirmiyor olabilir. Hayır deriz olur biter diye düşünmüş olabiliriz.

Bazılarımız, "Bir konfederasyon kursak her şey olur biter" diye düşünmüş olabilir. Hayal kurarak, birçok kişi de "ah şu Türk-İş'in başındakiler olmasa" diye düşünmüş olabilirler.

Bugüne kadar Türk-İş Başkanlar Kurulu öncesinde herhangi bir konuda fikir üretebilmişiz gibi olumsuzlukların topunu hemen oraya atarız. Ve basının belirlediği konuları başkanlar toplantısında tartışırız. Türk-İş'in yazdırdığı basın bültenini benimseriz. Sonra da bol bol konuşuruz "olmuyor" diye.

Ulusal ve uluslararası düzeyde politikalar üretmek gerekiyor. Sorun bir sendika veya konfederasyon sorunu değildir. Sınıf sendikacılığındaki tıkanıklığı gören, sorunların eylemlilik temelinde çözüleceğini gören sendikacıların bir araya gelmesi gerekir.

Gündemi belirlemek gerekir. Diğer işçi kitlelerini yanımıza böylece çekebiliriz. Sadece yuhlamakla olmaz. Somut mücadelede birbirleriyle yarışmalıdırlar. İşçi sınıfı kendi gündemini yaratmada zorluk çekiyor, gündemi belirleyecek politikalar üretilemiyor. Bugüne kadar bizim dışımızda üretilmiş politikalara takılıp kalıyoruz, alternatif sunmada çok yetersiz kalınıyor. İşçilerin somut taleplerini açık ve net olarak ortaya koymak gerekiyor.

İşçi sınıfının önderliği, somut sorunlara somut politikalar üretildiği ölçüde söz konusu olabilir.

Somut politikalar konuşulmak ve sendikaların kitleleriyle bu işe katılması şartıyla oluşturulabilir.

Aslında ortaklık konusuna herkes niyetli. Bir tane ben karşıyım diyen çıkmaz. Örneğin işten atılmalara karşı, herkes bir şeyler yapılmalıdır diyor, ortak davranmak lazımdır diyor, ancak harekete geçemiyorlar. Tavır alınması konusunda hemfikir olmak yetmiyor.

Bugün krizin kaynağı açıktır. İşçi sınıfı için politika üretilemiyor. Masada iş çözülmüyor. Bir araya gelmeliyiz. Sermayenin bizim elimize tutuşturduğu oyuncaklardan kurtulmamız gerekiyor. Kendi gündemimizi belirlemeyi öğrenmek başarmak zorundayız.

Selüloz-İş Sendikası eğitim ve örgütlenme uzmanı Hasan Mantıcı:

Her şeyden önce böyle bir tartışmayı başlattığı için Halk Gerçeği'ne teşekkür ediyorum. Sendikal hareketi sosyalist hareketten ayrı düşünmenin imkanı yok. Kendisine sosyalist diyen sendikacı arkadaşların birçoğu, kendi siyasi görüşlerini öne alarak sendikal gelişmeyi ikinci plana atıyorlar. Sınıf ve kitle sendikacılığı ilkesini çiğniyorlar, anlayış sendikacılığı yapmak istiyorlar. 12 Eylül öncesi böylesi anlayışların örneğini DİSK'e bağlı Maden–İş sendikalarında görmek mümkün. Bu anlayışın yanlışlığı bugün gün yüzüne çıkmıştır. Ancak halen devam ettirmek isteyenler var.

Ülkemizde devrimciliğin, demokratlığın çok sığ olduğuna inanıyorum. örneğin adının söylenmesi ülkemin egemen güçlerince yasaklanmış ülkede, insanlar ayaklanınca kendisine sosyal demokrat diyen demokratlar, o güne kadar görüşmeyiz, etmeyiz, yapmayız diyorlardı, ama koşa koşa gidip savaş veren insanlara karşı ırkçı kafatasçılarla birleşti. Şimdi ben soruyorum. Ulusal savaş veren insanları desteklemeyen kişi ve kuruluşlar demokrat olabilir mi? Böylesi demokratlık ancak kafatasçılık anlamına gelir. Sosyalistlerimize gelince tam da maşallahları var." Siz benim gibi düşünüyorsanız herhangi bir problem yok. Eger benim gibi düşünmüyorsanız,aman allah yandınız. Sizi yok etmem gerekiyor" mantığı hakim. Demokratlarımızın demokrat olmadığı gibi "Marksistlerimizin" de demokrat olmadığına inanıyorum.

Toplumsal olaylar insanların siyasi bakış açılarını genişletiyor,gözünü açıyor. 15-16 Haziran öncesinde işçi sınıfının varlığı- yokluğu tartışılıyordu. İdeolojisi kabul edilse de, kendisi yok varsayılarak kırlardan şehirlerin nasıl kuşatılacağı üzerinde kafa yoruluyordu. 15-16 Haziran işçilerin önünü açtı. Gündemi değiştirdi, sosyalistlerin gözünü açtı.

Şimdi bir an için hayal kuralım. 1 Mayıs salı günü gece vardiyasıyla gündüz vardiyaları birleşti. Sokağa çıktı ve yandaki fabrikalardan sınıf arkadaşlarını yanına alarak 1 Mayısı 1 Mayıs alanında kutlamaya gidiyor. İstanbul'un dört bir yanından işçi seli tıpkı 15-16 Haziran olayları gibi sokağa aksaydı, ben inanıyorum ki, sermayenin gücü, işçi sınıfınınkinin yanında bir hiç kalırdı. Ve böylesine bir eylem işçi sınıfının da dostlarının da önünü açardı. Bu anlayışta olanlar, bu hedefe ulaşmayı isteyenler birlikte davranmalıdır.

Sendikal planda görüşleri birbirine yakın olan, pratikte anlaşabileceklerle ve sendikalarla sendikal anlamda devrimci birlik yaratmak, İzmit ve İstanbul'da var olan platformları desteklemek, ortak hareket etmek lazımdır.

Yani sendikacıların görevi, işçi sınıfını toplumsal harekete katarak ,işçi sınıfının, toplumun şu andaki gündemini değiştirmektir. İşçilerin gündemine aktif hareketlilik girmelidir.

Sendikal planda görüşleri birbirine yakın sendika ve sendikacılar devrimci anlamda birlik yaratmak, İzmit ve İstanbul'da var olan platformları desteklemek, onlarla uyum içinde çalışmak, ortak hareket etmek lazımdır.

Tabanın söz ve karar sahipliğine , işçilerin üretimden gelen güçlülüğüne inanan, iş sınıfını diğer demokratik güçlerden ayrı tutmayan, sermayeye karşı kavgada birliği savunan ve ekonomik, politik, ideolojik mücadeleyi birbirinden ayrı tutmayan sendika ve sendikacılarla acilen birlik platformu oluşturmak gereğine inanıyorum.

Pratikte paneller düzenlenmeli, geçen yıllarda yapılan işçi kurultayı gibi, 1 Mayıs öncesi yapılan toplantılar gibi periyodik bir şekilde bir, buaraya gelinmeli bu tür toplantılar kalıcılaştırmalıdır.

Örneğin İzmit'te temsilciler altı ayda bir toplanma kararı almışlar. Olumlu görüyorum. Ancak bu tür toplantılar siyasetlerin çekişme alanı haline getirilmemelidir.

Birlik platformu oluştururlarsa ilk görevi kendisine program belirlemek olmalıdır. Program platform tarafından belirlenmelidir.

Bu birlik platformu, önüne acil hedefleri koymalı, bu hedeflere ulaşmada, tüm işçi ve sendikaların katılımı sağlanmalıdır. Program,öncelikle işçi sınıfı ile ilgili acil talepleri kapsamalıdır.

"Silkiniş Mitingi" İzmit'te

23 Haziran günü İzmit'te Birlik ve Dayanışma, Yürüyüş ve Mitingi düzenleniyor. Amaçlarını "GÜVENLİ GELECEK, İNSANCA YAŞAMA KOŞULLARI" olarak belirleyen sendikalar mitingle ilgili çalışmalarını tamamladılar.

Yayınladıkları bildiride mitingdeki konular şöyle sıralanıyor:

"Çağdaş demokratik sendikal haklar. İşten çıkartılmalar. Grevci işçilerle dayanışma. Asgari ücretten vergi kesilmemesi. İnsanca yaşayabilecek bir ücret ve ücret sistemi. İşsizliğe ve gelir dağılımındaki eşitsizliklere köklü çözüm. Grev hakkına yönelik kısıtlamalara son verilmesi. Genel grev hakkı. Düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün kısıtlanmasına son verilmesi. Zorunlu tasarruf yasasının uygulanmaması. Özelleştirmelerin durdurulması. İşçi sağlığı ve işgüvenliği kurallarına tam olarak uyulması. Çocukların eğitim olanaklarının artırılması. Sağlık ve yarın güvencesi. Zamların önlenmesi, mavi deniz, yeşil ağaç, temiz gökkubbe sloganıyla çevre kirlenmesine karşı tavır almak."

İşten atılmalara karşı, tavır alacaklarını söyleyen sendikalar, Valilik tarafından oluşturulan İşçi Hareketlerini İzleme Komitesi'nin hak arama yollarını tıkama gayreti içinde olduğunu belirtiyorlar. Bildiride ayrıca şöyle deniliyor: "Grev alanlarında daha iyi yaşama koşullarına ulaşmak için ekmek kavgası yürüten arkadaşlarımız ve onların aileleri bu onurlu kavganın en güzel örneğini veriyorlar. Birlikte ve özveri ile. Biz bu amaçla Kocaeli'de bulunan sendikalar, sorunlarımızın çözümü yolunda yığınsal bir yürüyüş ve mitingin kaçınılmazlığını görerek sesimizi yükseltiyor ve alanlara çıkıyoruz."

Miting düzenleme kurulunda şu sendikalar bulunuyor. Selüloz-İş Sendikası, Türk Harb-İş Sendikası, Otomobil-İş Sendikası, Petrol-İş Sendikası, Laspetkim-İş Sendikası, Tek Gıda-İş Sendikası.

Anıtpark'ta 23 Haziran'daki miting öncesi, saat 11'de Baç kavşağında buluşularak miting alanına kadar yürünmesi kararlaştırıldı.

"Biz- Kocaeli'de bulunan sendikalar- sorunlarımızın çözümü yolunda yığınsal bir yürüyüş ve mitingin kaçınılmazlığını görerek sesimizi yükseltiyor alanlara çıkıyoruz"

Grevdeki işyerlerinin ürünlerine boykot...

İlk kez 4 Haziran günü bir araya gelen Kocaeli'nde bulunan sendikaların şube ve merkez temsilcileri, 17 Haziran Pazar günü, 400 işçi temsilcisinin katılımıyla tekrar bir araya gelerek temsilciler kurulu toplantısı yaptılar. Daha önce amaçlarını; işçilere yönelik haksızlıklara, enflasyona, işsizliğe, demokrasiyi aksatan yasa hükümlerine ve iktidarın olumsuz davranışlarına karşı ortak tavır almak şeklinde açıklayan sendikacılar, her hafta bir araya gelerek değerlendirme yapıyorlar ve birlikte yapabilecekleri işleri düzenliyorlar.

17 Haziran'daki toplantıya, Kocaeli'de bulunan tüm sendikaların şubeleri katılırken Türk Metal-İş Sendikası Kocaeli Şubesi katılmadı. Ancak Türk Metal-İş Sendikası Gebze Şubesi toplantılarda yer alıyor.

Toplantıda, Türkiye genelinde ve Kocaeli bölgesindeki sorunları tartışan sendikacılar, yoğunlaşan grevler, dayanışma eylemleri, işçi kıyımları, hızlanan enflasyon, artan işsizlik ve demokrasiyi aksatan yasa hükümleri konusunda alınacak tavırla ilgili kararlar aldılar.

Alınan kararları sonuç bildirisiyle duyuran sendikalar, bölgedeki ve ülkedeki sorunları tartışmak için Temsilciler Kurulu'nun altı ayda bir toplanmasını kararlaştırdılar.

DİRENEN BİR HALK

8. sayıdan devam

Peki, köylüye olup bitenleri anlattınız mı?

A.B.: Hayır, sadece çok güvendiklerime. İkinci akşam da büyük bir tavuk pişirip söylediğim köylülerle birlikte onları ziyarete gittik. Gittiğimizde de pusuya yattıklarını gördük. Bu kez köylülerle katıla katıla güldük. Böylece tanışmış olduk. Daha sonra bütün köylü onları tanıyıp yardımcı oluyorduk. Bizimki gönüllü bir yardımdı. Bazılarının dediği gibi korkudan veya zora dayalı değil. Tabii biz de mecburen güvenlik güçlerine yardımcı olduğumuzu söylüyoruz.

Peki tanımadığınız bu insanlara neden yardımcı oluyordunuz?

A.B.: Biz geçmişten beri devrimci geleneği tanıyoruz, onun için de ben devrimciyim diyen herkese yardımcı olmayı bir görev biliriz; tabii daha sonra bunun zararını epeyce çektik.

Nasıl?

A.B.: Örnek verecek olursam, son dönemlerde devrimci kılığına girip köyümüze gelen özel tim görevlilerine yardımcı olmamız gibi. Aslına bakarsan onlar da önem taşımıyor, itirafçı çıktı mı, en büyük darbeyi onlar vuruyor.

Peki size gelen gruplardan hiç itirafçı çıktı mı?

A.B.: Sadece bir tane çıktı. O da birkaç kez gelen yeni katılmış yaşlıca bir köylüydü. Durmadan ağlar, "dayanamadım, yediğim ekmeğe ihanet ettim" diye söyleniyordu. Aslında ona itirafçı demeye pek gönlüm el vermiyor, ama mahkemede takındığı tavır benim ona itirafçı dememe sebep oluyor.

Biraz da buradaki yaşamınızı anlatır mısınız?

A.B.: Aslında buraya zorunlu göçten ziyade daha çok ekonomik sebeplerden dolayı geldik. Sanıyorum yalan söylemenin bir anlamı yok. Onun için jandarma dipçiğine ahşık olan bizleri ekonomik kriz buraya attı. Tabii bunda ekinlerimizin yanması olayı ön plandadır.

Ekinlerimiz yandı dediniz, kimin yaktığını düşünüyorsunuz.

A.B.: O konuda yeterince bir bilgimiz yok, düşmanlarımız yakmıştır. Ortada iki güç vardır. Biri eskiden beri var olan "devlet" yapılanması, ikincisi devrimcilerin gizli yönetim biçimi. Bu iki güç de her yerde varlığını hissettiriyor.

İsterseniz burdaki ilişkinize dönelim.

A.B.: Burdaki ilişkileri daha önceden gelmiş arkadaşlardan sorsanız daha sağlıklı olur sanırım. Ancak şunu söylemek istiyorum, kendi ülkesinde doymayan bir insanın başka yerde doyması mümkün değil. Onun için herkesin kendi ülkesinde kalmasını ve yaşama savaşını orada vermesi gerektiğine inanıyorum. Siz sormadan söyleyeyim. Ay başında benimle birlikte 15 hane dönüyoruz.

Çok teşekkür ederim. Son bir soru sormak istiyorum. Kadınlar konusunda ne düşünüyorsunuz?

A.B.: Sizde bilmem, bizde çocuklara bakan erkek yoktur. Ancak aile içinde verilen kararlarda kadının dışlandığı yoktur. Belki bizdeki kadın daha geridir, ancak daha mücadeleci olduğu da bir gerçektir. Toplum değişmedikçe nasıl ekonomik yapı değişmiyorsa; toplum, kısacası düzen değişmedikçe kadının yeri ve konumu da değişmez. Bizde değişen bir şey daha var. Kadınlarımızın da kızlarımızın da zindanlara düşüp direndikleri, dağlarda bir aslan gibi haykırdıkları. Baştan söyledim, iki çocuğumu kaybettim bunlardan biri kızdı. On iki çocuğum daha var. Hepsini o kızıma feda etmeye hazırdım.

Gözleri buğulanmış, boşanmaya hazırdı. Bu son söyledikleri herkesi etkilemiş, kadınlar sessizce gözyaşlarını siliyordu. Aslında ağlamamak için en çok direnen bendim.

Kısa bir sessizlikten sonra çay bardaklarının sesiyle derin bir uykudan uyanır gibiydik.

Bir halk düşünüyorum, sessizlikte yitik. / Bir ülke düşünüyorum talan ve paramparça. / Bir insan düşünüyorum kimliksiz /

Kısa süren sessizlikten sonra tekrar araya girip röportajı genişletmek istiyordum. Bana ev sahipliği yapan yaşlıya döndüm. O uzun süreden beri bu metropol köylerinde dolaşmaktaydı. Buradaki yaşayışlarıyla ilgili olarak daha geniş bilgi verebileceğini düşünüyordum.

Dinç olmanıza rağmen herkes size Dede diyor. Ben de size Dede diyebilir miyim?

Dede: Tabii Metin Bey, herkes söylüyor, siz neden söylemiyesiniz.

Teşekkür ederim.

Dede - Rica ederim.

Biz, Dedeyle konuşmaya başlayınca herkes gülmeye başlamıştı. Dede bir şeyler hatırlamış gibi özellikle Türkçe konuşuyordu. Sordum.

Dede neden hep Türkçe konuşmaya çalışıyorsun?

Dede: Allah senden razı olsun, sen adamı öldürürsün. Sen bizim dili yeterince konuşamıyorsun bari ben Türkçe konuşayım dedim. Onu da ben beceremiyorum. Herhalde yakında kuş diliyle konuşmaya başlayacağız.

Bu akşam her şeyi birlikte yaşayıp tadıyoruz. İsterseniz biraz da sizden bahsedelim.

Dede: Edelim edelim, ama sonu hiç iyi görünmüyor.

Korkmayın hiç bir şey olmaz.

Dede: Vallah ben korkmam, Allah şahidimdir, beni öldürseler de boyun eğmem. Siz gençler kendinizi düşünün ben size acıyorum. Benim ayağım zaten çukurdadır. Sen ne sanıyorsun? Vallahi bu halimle senin gibi on kişiyle başederim. Hey ulan hey!

Dede, bakıyorum coştun.

Dede: Ah! Bu çocuklar boynumu bükmüş, bunlar da büyüse.

Senin de maşallahın var.

Dede: Sen benim ufaklığı görmedin daha, bak kara kıza, daha altı aylık olmamış.

Peki, Dede seni hangi rüzgar attı buraya?

Dede: Beni kan davası attı. Benim ekonomik durumum bayağı iyiydi. Ancak Karacadağ eteklerinde oturan Pori Aşireti'yle düşman olunca bütün malımı satıp, babası öldürülen yetimlere ve intikam alıp cezaevine düşen aşiret mensuplarına harcadım. Sonunda kala kala bir evim kaldı. Onu da kasabada bırakıp köyüme yerleştim; orada da kızım kaçırılınca, aşiretime de düşman oldum. Tekrar kasabaya dönünce de oğlumu tutukladılar. Her taraftan darbe yiyordum. Oğlum bırakılır bırakılmaz kaçtım. 12 Eylül olmuştu. Baba oğulu tanımıyordu ve aşiretimizin üstünde sürekli ihbar vardı.

İhbar dediniz, sizi kimler ihbar ediyordu?

Dede: Düşmanlarımız... Onlar bizi, biz onları. Asker bizim üstümüze gelince biz para yediriyoruz, onların üstüne gidince onlar.

Sonuçta iki taraf ta zarar görmüyor mu?

Dede: Görmez olur mu oğlum. Biz Kürtler kadar kalleş bir halk yoktur. Biz Kürtler kadar namussuz, haysiyetsiz bir halk yoktur. Ancak biz Kürtler kadar onurlu, savaşçı ve namuslu bir halk da yoktur. Al sana, Şeyh Said, al sana Dersim, Zilan, Koçgiri. Kürtlerin tarihi ihanet ve direniş destanlarıyla doludur.

Peki bütün bunların bilincinde olan bir insan, nasıl olur da, eskimiş bir kan davasının peşinden gider?

Dede: Sen çok cahilsin oğlum çok!

Neden Dede, damarına mı bastım yoksa?

Dede: Yok oğlum damarıma da bassan doğruyu söylüyorsun. Ama gelenek ve göreneklerimizi atıyorsun. Hele o, yılların verdiği kini. Bu kini tahlil etmeden, bilmeden, araştırmadan bizim dağlarda hiçbir şey yapamazsın. Üzülme senin de suçun yok, besbelli elin kalemden başka bir şey tutmamış.

Özür dilerim Dede biraz daha açar mısın?

Dede: Allah biliyor ya, sen beni konuşturmak için böyle davranıyorsun.

Yanılıyorsun Dede, hem böyle davransam da haksız sayılmam, Türk halkının, Türk insanının bizi tanıması gerek.

Dede: Bir köylü çocuğuyla ağa çocuğunun güreş tuttuğunu düşün. Ağa çocuğu mutlak galip gelir, niye? Bunun tek sebebi, ağa çocuğunun arkasına güvenmesi ve karşısındakini de bir serf olarak görmesindendir. Köylü çocuğu daha güçlü kuvvetlidir ancak, arkasına güvenmez, yenerse kendisinin ve babasının başına neler geleceğini az çok çocuk aklıyla yine de bilir. İki aşiret kan davasına tutuşmuş. Bir çatışma yıllar hatta asırlar boyu sürer. Sebebine gelince, güçler dengesi vardır. Bu güç dengesi bozulunca ya değin ya da bir tarafın üstünlüğü nisbetinde kabul edilinceye kadar sürer. Özellikle bizim gibi cahil, okuma yazması olmayan aşiretlerde ise ilelebet sürer. Ama devlete karşı gelmez. Devlet güçlüdür, ezer geçer. Onun içindir ki, bütün Kürt isyanlarımız hüsranla bastırılmış. Bir taraf devlete karşı mı geldi? Hemen düşmanını sok devreye, o iş bitsin. İsyan mı var? Ver bir halifelik, bir beylik (o da resmi değil, gayri resmi) iş bitsin. Kürtten Kürde, İdris-i Bitlis'i'den kalma bir mirasdır bu. Buna kahramanlar masalında, kaleyi içten fethetme de denir. Nasıl ki dünyanın (bizden) olarak tanıdığı Selahattin-i Eyübi'yi biz yıllarca Arap komutanı gibi tanıdıysak. Nasıl Zaloğlu Rüstem'i bizden ayırdılarsa, bütün Kürtleri bölüp parçaladılar, talan ettiler, ırzına geçtilerse, bizi de hep dağlarda bıraktılar. Milletin aya çıktığı bir dönemde biz kan güder olduk. Çünkü bütün devletlerin bizim gibi kafasız o... çocuğu halkları, iliklerine kadar sömürmenin başka imkanı da yoktu. Ama şu var ki biz Türklerle, Araplarla din kardeşiyiz, elimiz kalkmaz onlara.

Çok güzel konuştun, Dede. Din kardeşi dedin, o da güzel. Yalnız sana hatırlatmak istediğim bir şey var.

Dede: Buyur.

Benim bildiğim Müslümanlığın vazgeçilmez şartlarından biri, malına, namusuna, ırzına göz dikenlerin katlinin helal olduğudur. Buna ne dersin?

Dede: Doğrudur.

Benim ülkem işgal edilmiş, yani bırak malına göz dikmeyi elimden alınmış. (Diyelim senin evini elinden aldılar, onu öldürür müsün öldürmez misin?) Mal canın yongasıdır derler. (Türklerin ata sözüdür.) Kürtlerde de şunu derler, ha malın gitti ha namusun. Böylelikle namus da gitti. Bu dinimizde de böyledir. Namusu olmayanın ırzı da olmaz. Böyle düşündüğümüz zaman bizim malımızı toprağımızı alan ve namusumuza göz dikeni öldürmemiz dinimizin gereğidir, değil mi? O zaman, biz, Kürt devrimcilerini nasıl suçlayabilirsiniz?

Dede: Haklısın ancak, siz dine inanmıyorsunuz!..

Ben değil Dede. Benim kastettiğim sizin için ölümü göze alanlar. Hem dinde bu da var. Her koyun kendi bacağından asılır. Ha! Bir de dağlarda ölen imamlara ne diyeceksin?

Dede: Eh ulan biz onları desteklemeseydik onlar şimdi nerde olurlardı? Ben her namaz kıldığımda çocuklarımdan çok onlara duacıyım. Ulan, Bavê kera (eşeğin babası), sen beni anlamıyorsun.

Neden?

Dede: Bak, sana kısa bir örnek vereyim. 1951'de askerdeydim. Ben Arapça okuma yazma biliyordum; zaten kasabada Sofu Ali demesen kimse beni tanımaz. Beni zorla Ali Okulu'na yazdırdılar. Kafir bir çavuşumuz vardı. Kürt düşmanı. Bize ders vermeye başladığından beri 'Burada kim Oralı'dır. Kürtler ayağa kalksın' derdi. O da biliyordu Ali Okulu'na gelen insanların yüzde 90'ı Kürtlerdir. Biz de hiçbir ayrım gözetmediğimiz için 20 kişi kadar ayağa kalktık. Hepimize tek tek sıra dayağı çekti. Ondan sonra da elindeki sopayla restgele vurmaya başladı. Yirmimizin de bir yerlerini kanattı. Bununla da yetinmeyip bir grup onbaşıyla dövme faslını tamamladı. O günkü Ali Okulu dersimiz böyle bitti. İlk bir aydan sonra 15 kişiye inmiştik. İkinci ayda 5'e, en sona ben yalnız kalmıştım. Ve ben hergün, o dayağa direniyor, bir Kürtlüğümden, iki dinimden taviz vermiyordum. Bu çok zoruma giden şey de yıllarca asker kaçağı olarak dolaştım; üç kez yakalanmama rağmen askerleri dövüp kaçmayı başardım, ondan sonra da üç yıl askerlik yaptım. Gel de ölme, gel de bu insanlara güven.

O dönemle bugünü kıyaslayamazsın. Bak Diyarbakır'da onlarca insan sırf sizden içtiği ayran hakkına da olsa öldü? Kimisi ölüm orucunda kimisi kendini yakarak, kimisi de kendini asarak K istan tarihinde yeni bir sayfa açtılar.

Dede: Haklısın ancak eskiden böyle değildi.

Nasıl?

Dede: Bak bizim bölgemizde Süleymane Hecteyip Aşireti'yle savaştılar, ardından Necipoğulları'yla, Süleymanı Haçteyip'e ve Necipoğulları'na yardım eden onu destekleyen devrimciler vardı. Hatta Fadıl Yavuz'un kardeşiyle bir arkadaşını patosa attılar. Türk aşireti de diğer tarafı tuttu. Bu devrimcilerle, yine devrimciyim diyen insanlarla çatıştı. Binlerce insanın kanı döküldü.

Biz düşmana karşı kullanması gereken gücü birbirimize karşı kullanmış olduk. Dolayısıyla biz gücümüzü kaybettik. Halbuki Kürt tarihinde ilk kez ağalığa karşı cephe açılmıştı. Bu önemli bir eksiklikti. Kürtlerin bu ilk direniş ve kabus yılları iyi incelenmeli ve birbirine karşı kesinlikle silah kullanmamalıdır. Dediğin doğru. İnsanlarımız kahramanca ölmesini biliyor. Ancak içimizde çok hain olduğunu da unutmamamız gerekli. Belki okuma yazmamız yok. Ancak biz Kürt halkı kadar da kurnaz başka bir halk bulamazsınız (tabii şimdiye kadar bu kurnazlığı hep kişisel çıkarımız için kullandık). Demin verdiğimiz örnekler gibi ne zaman ki ağalara savaş açıldı, hemen diğer Kürt ve Türk devrimcileri devreye girdi. Bakın ben ağaları sayayım, bize resmen cephe alan ağaları: Bucaklılar, Süleymanlar, İstop Aşireti, Şeganlılar, Ramanlılar, Süleymane Hecteyip, Necipoğulları ve ismini şu anda hatırlamadığım Suruç'ta bir aşiret. Parti, bütün bu aşiretlerle savaştığı gibi, devrimci geçinen birçok örgüt ve faşistlerle de savaştı. Devlet ile doğduğundan beri savaşmaktadır. Buna karşı biz ne yaptık? Hep bekledik. Güç ibresini dengede tutmaya çalıştık. Ne zaman ki, 12 Eylül darbesi oldu birçoğumuz saf değiştirdik, yakalananlar yakalandı, diğerlerimiz de büyük şehirlere kaçtı. Bütün bunların tek sebebi, bizim halkımızı ve Türk devletini iyi tanımamamızdır. Henüz tecrübesizdik. Bak, bütün bunları söyleyen ben, kaçıp buralara geldim. Aha, bu amcamın oğlu, ona Apê Ho derler (Ho Chi Minh). Ben '80'de kaçıp geldiğimde o orada kaldı. '80-'84 arası tam sekiz kez gözaltına alındı. Civarında olan her olayda onu götürürlerdi. '82'de tam 42 silahımız yakalandı. Bunu da komşu köyün muhtarı yapmıştı. Olay kaçakçılığa giriyordu. Aslına bakarsan onlar bizim kendi silahımızdı. Bir gencimizin konuşması üstüne bu olay başımıza geldi. İşte '80-'85 kadar Dayıbaşı bizi yönetiyordu. O da karımın akrabasıdır. Onlarla kavga edince de orası senin burası benim, birçok dayıbaşıyla çalıştık. Ama bir türlü perişanlıktan kurtulmadık.

Biraz ücret ve koşullarınızdan söz eder misiniz?

Dede: Yazın üzümde çalıştığımız zaman 4 bin lira yevmiye alırız. Kışın devletin ormanında sigortasız çalışır asgari ücrete talim ederiz.

Biraz daha açabilir misiniz?

Dede: Burda bize hayvan gibi davranıyorlar. '80'de ilk geldiğimizde Türk çocukları kuyruğumuz var mı diye ceketimizi kaldırıp bakarlardı. Türkçe'yi de bilmediğimizden onlarla iletişim kurmamız mümkün değildi. Bunun için bütün ilişkimizi Dayıbaşı sağlıyordu. 1975'den beri bu işi yapıyor ve buradaki patronları iyi tanıyordu. Onun için kaça anlaştığını ve yaptığı masrafı bilmemize imkan yoktu. Kaldı ki, bilseydik de bir şey değişmezdi. Onunla anlaşıp buralara gelmişiz. Yevmiyemiz dört bin lira. Bunun yüzde onu resmi olarak yani devletin belirlediği fiyat olarak dayıbaşınındır. Fakat o yüzde yirmi alırdı. Buna karşılık patrondan da yüzde on alır. Buna yol masrafı da eklenince elimizde ancak iki bin beş yüz lira civarında bir para kalır. Burdaki tek avantajımız kadın ve çocuklarımızın da çalışmasıdır. Tabii buna hastalık, yılan ve akreplerle mücadeleyi eklersen ve bir de soğuk. Bunun avantajı kalır mı. Çocuklarımız okula gideniyor, sağlıklı beslenemedikleri için de hep güçsüz ve eksik büyüyorlar. Bu, üzümdeki halimiz. Pamukta ise kilo başınadır. Burada olduğu gibi. Bunun farklılığı pamuğu toplamana bağlı.

Kışın ne yaparsınız?

Dede: Bir kısmımız evlerine döner, onlar mevsimlik. Biz ise ormana gideriz.

Oranın koşullarını anlatır mısınız?

Dede: Orada devlet baba! var. Onun için sigortasız ve asgari ücretle çalışırız. Ha orman mühendisine rüşvet, ha orman bekçisine rüşvet, ha çavuşlara rüşvet derken elimizde sadece un ve bulgur parası kalıyor. Birimizi yılan veya akrep ısırsa hemen dayıbaşına koşup borç para istiyoruz. Paramız en çok da hastalığa gidiyor. Geçenlerde iki komşumuzun çocuğu akrep sokmasından öldü. Aha mezarlığı da burda. Çocukların korunması kadar zor bir olay yoktur.

Peki bunun için bir şey yapmadınız mı?

Dedi: Ne yapabiliriz ki? Öteden beri devlete rüşvet vermeye alışmış bir halkız. Köyde de bir olay oldu mu jandarmanın baskısını azaltmak için, karakola düştük mü polisin dayağından kurtulmak için, mahkemelerde suçu azaltmak için, bir dosyayı çıkartmak için bile katibe rüşvet vermek zorundaydık. Kısacası biz Kürtler yüzyıllardır rüşveti hep yaşam savaşımımızın bir parçası olarak gördük. Bu *osmanlı toplumundan kalan bir miras.*

Tarihten söz açılmışken bir de Selahattin-i Eyübi'den söz açmak isterim. Bu konuda söyleyeceğiniz bir şey var mı?

Dede: Var tabii ki. Biz yıllarca kahramanlık öykülerini dinlerken, hep Zaloğlu Rüstem'den ve Selahattin-i Eyübi'nin masalları ve gerçek kahramanlıklarıyla büyüdük. Fakat ne yazık ki, onları Arap olarak tanıyor ve bir Arap soylusu olmaya özeniyorduk. Bu yanlış bilgilendirmeler sonunda kendi öz tarih ve kültürümüzden kopup yozlaşmaya başladık. Tabii bu, özellikle ova Kürtleri için tamamen bir yozlaşma ve Araplaşmayı birlikte getirdi. Burada, biz dağlarda yaşayanlar için durum biraz daha farklıdır. Biz, bütün isyanlarda yenilgiler almamıza rağmen, ulaştığımız birlik bizi varlık olarak yeniden örgütlenmeye götürdü. Zaten geçmiş ve yakın dönemdeki isyanların başarılı olmamasını bizim bir halk olarak değilde ümmet olarak yola çıkmamıza bağlıyoruz.

O zaman ümmetçiliğe karşısınız, dolayısıyla da islama.

Dede: Bakın şu anda 16-20'ye yakın Arap devleti var, bunların büyük bir kısmı şeriatla yönetildiklerini iddia ediyorlar, BAAS Partisi'nin hakim olduğu devletler ise sosyalist olduklarını. Bunlardan örnek verirsek Irak ve Suriye Kürdistan'ının bir parçası da bunların sömürgesi, bir de Şii devleti var. Bugün Müslümanlığın esasları yani şeriat kanunlarının en iyi uygulandığı devlet. Kısacası Türkiye ve bütün bölge devletlerinin hepsi Kürtleri şu veya bu şekilde kullanıp birbirine düşürdüler.

Yani Kürdün Kürtten başka dostu yok mu diyorsunuz?

Dede: Tabii ki var, iyi Müslümanların hepsi ve bütün mazlum halklar, örneğin Filistin veya mazlum olmamasına rağmen yiğit Libya halkı ve komutanı Kaddafi.

Bunların ne gibi destekleri oluyor.

Dede: Onu bilemem ancak, silah ve manevi destek. Ayrıca hiç kimseden maddi destek beklemiyoruz, dürüstlük ve manevi destek bekliyoruz. Biz halk olarak her zaman kendimize yetmesini bilmişiz, onun için kendi kolluk kuvvetlerimizi de besleyecek güçteyiz. Kısacası bizim ulusal gelişmemizde bize köstek olmayan herkes bizim dostumuzdur.

Nasıl bir gelişme?

Dede: Öncelikle dilimizin kültürümüzün tahrip edilmemesi, örf ve adetlerimizin çiğnenmemesi, tarihin saptırılmaması. Tabii başta siz yazarların buna sahip çıkıp koruması gerekli. Biz de halk olarak destanlarımızla kültürümüzü yine ayakta tutarız.

Devamı gelecek sayıda

Gazetecilikle propaganda arasındaki fark

Ragıp DURAN

Bir gazetenin ömrü, Babıâli'de öne sürüldüğü gibi 24 saat değildir. Gazeteyi günlük tarih yazıcısı yapan o gazetenin koleksiyonudur. 10 yıl sonra bugünkü gazeteler tarandığında, "Güneydoğu Anadolu" konusundaki haberlerde yer alan sıfatlar, değerlendirmeler hem mesleki hem de siyasi tahlil açısından bugünkü gazeteciler için vahim sonuçlar verebilir. Bu nedenle on yıl sonra bazı gazetelerin bugünkü sayıları kütüphanelerde kayıp olarak gösterilebilir.

Her alanda Batı'ya öykünen Türkiye'nin gazetecileri neden basın ahlakı ve mesleki sorumluluk ilkeleri açısından uluslararası kabul görmüş yöntem ve uygulamaları benimsemiyor?

Devletin doğrudan denetimi altında olan radyo ve televizyon haberlerinin yazım ve sunum tekniği ile büyük basının "Güneydoğu" olaylarına yaklaşım tarzı arasında nitel bir fark olmadığı her geçen gün daha net bir şekilde ortaya çıkıyor. Türkiye kamuoyunun büyük bir kısmı, "Güneydoğu Anadolu"daki gelişmeleri radyo ve televizyonun yanı sıra günlük gazetelerden izlemeye çalışıyor. Türkiye'de büyük basın, hangi sözcükleri nasıl kullanarak, hangi haberi nasıl sunarak, "doğru, yansız ve çabuk haberi okurlarına özgürce ulaştırma" ilkesini çiğniyor? Uluslararası basın Kürt meselesini nasıl ele alıyor? Fransa'da ve İngiltere'de gazetecilik yapmış olan ve halen Fransız haber ajansı AFP'nin İstanbul muhabiri olan **Ragıp Duran**'ın bu konudaki görüşleri şöyle:

"Cezayir'de pis savaş"

Önce uluslararası basının tutumunu ele alalım: Benim Ankara'daki Fransız şefim, Kürt meselesiyle ilgili her konuşma ve yazıda Cezayir savaşını anmıyor. Fransız sömürgeciliğine karşı savaşan Cezayir FLN (Ulusal Kurtuluş Cephesi) militanları da o zamanlar sağcı, bağımsızlık düşmanı, faşist-milliyetçi gazeteler tarafından "terörist", "hain", "katil" gibi sıfatlarla niteleniyordu. Fransız paraşütçülerinin (ki bunlardan biri bugün Ulusal Cephe'nin Başkanı ırkçı Jean-Marie Le Pen'dir) Cezayirli bağımsızlık savaşçılarına işkence uygulaması; ancak gerçek anlamda gazetecilik-habercilik yapan, mesleki onur ve ilke sahibi, dolayısıyla da demokrat kimi gazeteciler tarafından kamuoyuna duyurulabilmişti.

Bugün "Güneydoğu"daki korucuların, Cezayir savaşındaki adı "Collabo" (işbirlikçi) idi. Pieds-noirs denilen bu sömürgeci yanlısı Araplar, savaşın bitiminde Fransız askerleriyle birlikte Fransa'ya kaçmak zorunda kaldılar. Fransızlar da, onları ilk başta destekledi, sonra da yalnızlıkları ile başbaşa bıraktı.

Fransız sağcı basını, De Gaulle dahil, savaş boyunca "Algérie Française" (Cezayir Fransa'nın bir parçasıdır) temasını işlemeye çalıştı. Türkiye diplomasisi de bu tez lehine Birleşmiş Milletler'de oy kullanmıştı hani... Bugünse, Ankara, Cezayir'e şirin görünmek için özür diliyor. Cezayir heyeti ise uluslararası forumlarda kendi bayrakları altında Fransız diplomatlara kök söktürüyorlar kimi zaman. Cezayir Devlet Başkanı Fransa'ya geldiğinde havaalanında yerlere kırmızı halı seriyor Fransızlar. Oysa ki bir zamanlar aynı Fransızlar, bugün karşılarında bağımsız bir devlet olarak eşit muamele etmek zorunda kaldıkları Cezayirlilere "terörist" diyorlardı. Siyonist Begin de İngilizler tarafından teröristlikle suçlanmıştı, sonra, "Ekselansları sayın İsrail Başbakanı" oldu. Daha yakın geçmişi tararsak, Mozambik'te FRELIMO, Vietnam'da Vietkong, Kamboçya'da Kızıl Khmer'ler iktidara gelmeden önce hem rakipleri tarafından hem de uluslararası alanda "terörist" olarak niteleniyorlardı. Bugün de Güney Afrika'da Mandela'yı, Filistin'de Arafat'ı "terörist"likle suçlayan insanlar, bu iki lider bağımsız devletlerin yetkilileri haline gelince herhalde biraz mahçup olacaklar. "Güneydoğu Anadolu"nun kuşkusuz kendine özgü bir konumu var. Cezayir, İsrail, Mozambik, Vietkong, Kızıl Khmerler ya da Güney Afrika ve Filistin ile hem benzeşen hem de ayrılan yönleri var. Terör ve terörist suçlaması ortak noktalardan biri.

Terörist! Önce bu sözcük üzerinde duralım. PKK, kendisini u sal kurtuluş hareketi, silahlı militanlarını da gerilla olarak niteliyor. Devletin görüşü ise PKK'nın terörist bir örgüt olduğu şeklinde.

Gazeteci kimdir? Ne yapar? Ne yapmalıdır?

Gazeteci, silahlı savaş dahil her alanda çatışan, tamamen zıt konum ve tutumlarda olan bu iki güç karşısında nasıl bir tutum benimsemelidir? Gazeteci, propagandacıdan temel olarak işte bu soruya verilen yanıtla ayrılır.

Gazeteci, bir yansıtıcı, bir ayna olmak zorundadır. Gazeteci haber toplarken, haber yazarken, kişisel siyasi, dini, felsefi, ideolojik angajmanlarını bir kenara bırakmak, sadece ve sadece gerçeğin peşinde olmak zorundadır. Gazeteci, "milli maç izleyen amigo kılıklı yazar" değildir. Olamaz. Olursa, o zaman ona gazeteci ya da muhabir denmez. O propagandacıdır, reklamcıdır, siyasi bir danışmandır. Gazetecinin ana görevi, okurlarını, gelişen olaylar konusunda en ayrıntılı, mümkün olduğu kadar çok yanlı (yani yansız) bir şekilde bilgilendirmektir. Gerçeğin ipuçlarını, somut ayrıntılarını derleyip sunmaktır gazetecinin işi. Teknik olarak bu işin ideale en yakın bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için haber yazımında (gazetecinin kullanacağı terminoloji) iki yol düşünülebilir:

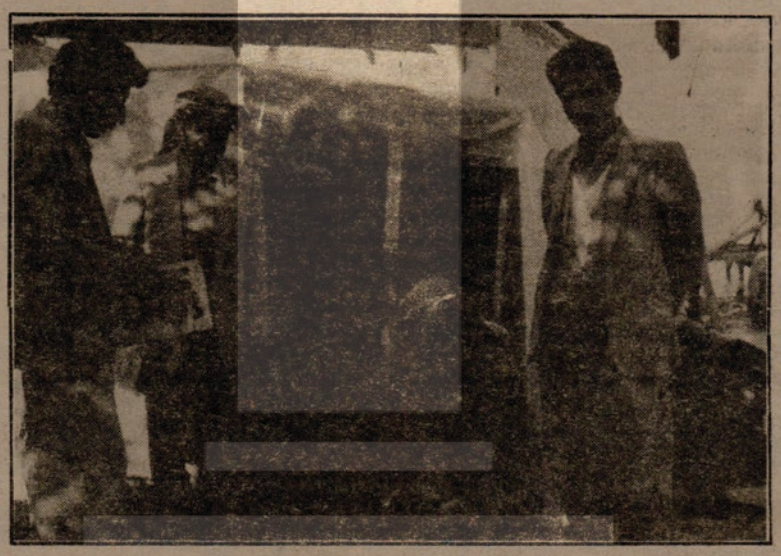

Bir örnek, iki yazım

Gazeteci, iki tarafın görüşlerini, söz konusu tarafların yayın organlarından ya da yetkililerinin demeçlerinden aktarmaya çalışabilir. Alıntı yapılacaksa, tahrif edilmeden yapılmalıdır. Örneğin, *"Kozakçıoğlu, '8 terörist çok yakında yakalanacak' dedi"* şeklinde bir cümle kullanılabilir. Bu tür bir cümle, savaşan taraflardan birinin diğerini teröristlikle suçladığını bildirir. Gazetecinin bizzat kendisinin bir niteleme, bir sıfatlama yaptığı anlamına gelmez. Ancak böyle bir cümle kullanılan haberin içinde aynı şekilde, "terörist" olmakla suçlanan kişi ya da örgütün görüş ve tutumu da mutlaka verilmelidir. Çok yanlılık bunu zorunlu kılar. Böylelikle, örnek haberin ilk iki cümlesi şu şekilde yazılabilir: *"Kozakçıoğlu, '8 terörist çok yakında yakalanacak' dedi. PKK tarafından yapılan açıklamada ise '8 gerilla görevlerini başarıyla yerine getirerek kayıp vermeden üslerine dönmüşlerdir' denildi."* Sadece bu iki cümle bile, okura söz konusu olay konusunda ilk aşamada yeterli ana bilgileri vermektedir. Düzenli ve sürekli olarak bu tür bilgilere ulaşabilen insanlar da (okur, radyo dinleyicisi ya da televizyon seyircisi), olayların gelişimi karşısında hangi tarafın açıklamalarının gerçeği daha çok yansıttığını zaman içinde görecektir. Bu örnek, kuşkusuz hem teorik hem de Türkiye koşullarında her halükarda bugün geçerli olabilecek bir örnek değildir.

Gazeteci, kamuoyunu bilgilendirmek için, zıt tarafların terminolojisini benimsemek zorunda değildir. Bu nedenle haber yazımında, bizzat kendisi sıfat kullanmamak kaydıyla, olayları şu şekilde de okuruna yansıtabilir: *"Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nden dün yapılan bir açıklamada, Kozakçıoğlu'nun 'terörist', PKK'nın ise 'gerilla' olarak nitelediği silahlı 8 kişinin yakında güvenlik kuvvetlerince yakalanacağı bildirilirken, PKK söz konusu silahlı 8 kişinin 'kayıp vermeden üslerine döndüğünü' açıkladı."* Türkiye'deki mevcut uygulama düşünüldüğünde böyle bir cümlenin bile yayınlandığı gazetenin kapatılmasına neden olabileceği unutulmamalı."

Ragıp Duran, Kürt meselesi ve benzeri konulu haberlerde BBC, Le Monde, AFP gibi dünyanın önde gelen basın-yayın organlarının tutumunu ise şöyle anlatıyor:

"Terörist mi, gerilla mı?"

Her üç kurum da, PKK'yı "terörist" olarak nitelemiyor. Daha doğrusu habercilik yapan hiçbir kurum, hiçbir kişi ya da kurumu, kendi adına nitelemiyor, sıfatlandırmıyor. Olguları, olayları aktarmakla yetiniyor. Nitelemeyi okuruna bırakıyor.

Mesela **AFP**, haberlerinde, PKK'nın adının geçtiği her yerde hemen bir parantez açıp, *"1984'den bu yana merkezi hükümete karşı Kürt nüfusun çoğunlukta bulunduğu Güneydoğu Anadolu'da silahlı mücadele yürüten marksist örgüt"* ibaresi kullanıyor. Ancak, Türk hükümeti herhangi bir açıklamasında, PKK'yı "terörist" olarak suçlamışsa, kuşkusuz bu nitelemeyi de *"Türk hükümetince terörist olarak nitelenen"* ya da *"suçlanan PKK"* gibi sözcükler kullanılıyor. Aynı şekilde PKK'nın bir bildirisinin haber olarak aktarılması, yayınlanması söz konusu olduğunda o zaman da, *"PKK'nın sömürgeci ve faşist olarak nitelediği Türk hükümeti"* şeklinde bir ibare kullanılıyor. **BBC** ile **Le Monde**'un haber terminolojileri de aynı kurallara riayet ediyor. Uluslararası saygınlığı olan bu kurumlarda "hain", "şehit" gibi son derece taraflı sıfat ve nitelemelere de kesinlikle yer verilmediğini hatırlatmakta yarar var.

Nasıl ele geçirildi nasıl şehit?

Keza "ölü olarak ele geçirildi" gibi hem Türkçe hem de mantık hatası taşıyan cümleler, mesleki ilkelere tamamen aykırı olduğu için, propaganda değil gazetecilik, habercilik yapan kişi ve kurumlarca kesinlikle kullanılmıyor.

Bu "ölü olarak ele geçirildi" deyimi üzerinde durmak istiyorum. Ne demektir bir insanı ölü olarak ele geçirmek? Söz konusu kişi ölmüştür de, polis ya da asker o kişinin ölüsünü mü ele geçirmiştir? Polis Radyosu'nun kayıp ilanlarında kullandığı, "Unutulmak suretiyle kaybedilmiştir" diye bir ibaresi var. Bu da Olağanüstü Hal Radyosu'nun mu bir keşfidir?

Sorunun salt Türkçe meselesi olduğuna inanmıyorum; çünkü, resmi yetkililer "ölü olarak ele geçirildi" derken, aslında "öldürüldü" daha da doğrusu "öldürdük" demek istiyorlar. Oysa ki, öldürmek sözcüğü bile çoğu insanda olumsuz bir izlenim yaratır. "Vay demek ki asker-polis-özel tim dağda 15-20 yaşındaki insanları öldürüyor" gibi güvenlik güçleri açısından olumsuz bir imaj doğabilir.

Hemen ardından çifte standart sorununa değineyim: PKK militanı öldürülünce "ölü olarak ele geçirildi" (Kim geçirdi onu bile söyleyemiyor!) de, asker, özel tim ya da korucu, PKK militanı tarafından öldürülünce ona neden, "2 er ölü olarak ele geçti" ya da "elden gitti" gibi bir ibare kullanılmıyor? "Ölü olarak ele geçirildi" ibaresini ben ne Fransızca ne de İngilizce olarak kullanabilirim. Başka bir dilde de kullanılabileceğini sanmıyorum.

Aynı şekilde, şehit sözcüğünün kullanımı da benim garibime gidiyor... Asker, özel tim ve son zamanlarda korucular da şehit olmaya başladı. PKK'lılar ise, resmi yayınlara göre hiç şehit olmuyorlar.

Şehit sözcüğünün Türkçe'de iki anlamı var. Çağdaş anlamı, görevi başında ölen kişi. Dolayısıyla olumlu bir referansı var. Bu anlam kabul edilecekse asker olsun PKK'lı olsun ikisi de görev başında canlarını yitiriyorlar. PKK'nın yayın organlarında ölen militanları için şehit demeleri bu anlayışı benimsemiş olmaktan kaynaklanıyor sanıyorum.

Ancak şehit, şehadet gibi sözcüklerin bir de dini içerikli anlamı var ki, o da, islamiyet uğruna, islamiyet ve din düşmanlarına karşı savaşta ölen kişiye verilen bir paye; PKK'nın gavur olduğunu, şimdiye kadar birkaç "din bilmez" kişi ve kurumun dışında kimse öne sürmedi. Asker, özel tim ve korucuların da islamiyet uğruna savaştıklarını kimse söylemedi. Ee, nereden çıkıyor bu şehitler?

Ben şahsen, Fransızca ya da İngilizce haber yazarken şehit sözcüğünü kullanırsam, şefimin bana ne diyeceğini şimdiden kestirebiliyorum."

Duran, TRT'nin ve büyük basının kullandığı terminoloji ve Kürt meselesine yaklaşımının ardındaki nedenleri ise şöyle değerlendiriyor:

"Bırakınız yazsınlar, bırakın konuşsunlar!"

Sonuç olarak, radyo-televizyon ve büyük basın, Kürt meselesini, gazetecilik-habercilik kriterleri temelinde değil, taraflardan birinin propagandası olarak ele alıyor. PKK'nın eylemleri tahrif edilerek ve olumsuz çağrışımlarla okura aktarılırken, güvenlik güçlerinin yörede özellikle silahlı eylemle ilgisi olmayan köylülere karşı gerek bireysel gerek kitlesel baskılarına genel olarak hiç değinmiyor. Sorunun geçmişine de eğilmiyor. Mevcut yasalarla, PKK'nın görüş ve tutumlarının aktarılması Türkiye kamuoyuna yasaklanırken, bununla yetinmeyen büyük basın, Kürt meselesiyle ilgili en sıradan haberi bile, haberin içeriğini, özünü tahrif edecek sözcükler, sıfatlar kullanarak yayınlıyor. Oysa ki, bir taraf diğer tarafın görüşlerinden çekinmese de, herkes istediğini özgürce söyleyebilse, kamuoyu da böylece her iki tarafın da tutum ve anlayışlarını tarafların bizzat kendi açıklamalarından öğrenme fırsatına kavuşur.

Fransa'da **Korsika Ulusal Kurtuluş Cephesi** (FLNC), İngiltere'de **İrlanda Cumhuriyetçi Ordusu** IRA'nın siyasi kanadı **Sein Fein** ayrılıkçı görüş, tahlil ve değerlendirmelerini devletin kısmi denetimindeki televizyon kanalları aracılığı ile bile kamuoyuna iletebiliyorlar.

Türkiye'de neden bir PKK yetkilisinin televizyona çıkıp, örgütünün görüşlerini açıklaması bugün tasavvur bile edilemiyor? Ayrıca **PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan**'ın sayısız yayın organında sayfalarca röportajları çıktı, çıktı da yer yerinden mi oynadı? Herkes istediğini söylesin, halk da tarafları dinleyip kararını versin. Basın ve ifade özgürlüğü ya da klasik deyişle demokrasi bunu gerektirmez mi?

Nadir bir durum: SHP'nin olumlu bir açıklaması

Bu alanda SHP Genel Başkanı Erdal İnönü'nün Mayıs başındaki son "Güneydoğu" gezisi sırasında Bitlis'de SHP il lokalinde, Van'da da bir otel'deki basın toplantısında söyledikleri son derece önemli olmasına rağmen, büyük basın tarafından ya es geçildi ya da genellikle tahrif edilerek verildi. İnönü bu açıklamalarında, ayrılıkçılığa, hele ayrılıkçılığın silahlı yöntemle yaygınlaştırılmasına kesinlikle karşı olduğunu söyledikten sonra, fikir ve ifade özgürlüğü gereğince Türkiye'de de insanların, tıpkı Batı'da olduğu gibi kürsülere çıkıp serbestçe ayrılıkçılıktan yana olduklarını söylemeleri gerektiğini belirtti. Ayrılıkçı fikirler beyan ettiği için hiç kimsenin cezalandırılmaması gerektiğini söyledi. Kendisinin böyle bir durumda ayrılıkçı fikirlere kendi "birleştirici" fikirleriyle muhalefet edeceğini, ancak yine de karşısındakini susturmayacağını ve cezalandırmayacağını belirtti. Hoş, ana muhalefet partisi liderinin, ola ki partisi iktidara geldiğinde, bu söylediklerini uygulamaya geçirmesi, herhalde tek kriter olarak değerlendirilecek.

Bugün 150'yi aşkın ülkeye 5 ayrı dilde yazılı ve görüntülü haber yayıncılığı yapan dünyanın üç büyük haber ajansından birisi olan AFP'nin İstanbul muhabiri Ragıp Duran, son olarak, gelecekle ilgili tahminlerini aktarıyor:

Bugünkü koşullar gözönüne alındığında benim aklıma şunlar geliyor:

İnsanları 20. yüzyılın sonunda çok uzun süre tek yanlı bilgilendirme ve propaganda ile aldatma mümkün değil. Hele yasaklarla, sansürle oyalamak ise merakı körüklemekten başka hiçbir işe yaramıyor. Geçici suskunluk isteyenler ve çok yanlı bilgi dolaşımının korkulacak bir gelişme olduğuna inananlar yenilgiyi baştan kabul etmiş insanlar bence. Hem sonra transistörlerin, bilgisayarın çağında insanları farklı bilgilerden, değişik fikirlerden mahrum bırakmaya çalışmak olanaksız. Nitekim (aman dikkat edin baskı hatası olmasın, "i" ile yazın nitekim'i) "Güneydoğu" halkı, TRT ve Türk basınından çok yabancı radyoları dinliyor ve izliyor... Dahası, en nihayetinde orada insanlar ellerinde silahlarla savaşıyorlar. TRT bu haberi vermiş ya da vermemiş, eninde sonunda insanlar bunu öğreniyor ya... Haberi vermemekle, haberi çarpıtarak vermekle savaşan insanı inancından, davasından, eyleminden vazgeçirmek mümkün değil ki...

Cezayir savaşında da böyleydi. Vietnam'da da...

Türkiye'nin toprağı sola, "solcu"su sağa kayıyor

Türkiye'nin toprağı sola, "solcu"su sağa kayıyor. Sol işlevini yitirmiş durumda. Yeni dinamikler... Kendi gitmiş, adı kalmış "Eski solcu"lar... Bir yaraya parmak basıyoruz.

"Solun tarihten gelen zaafları var" diyor Görüş dergisinden Çağatay Anadol. *"Türkiye'de gündemi belirlemede solun rolü ve yeri?"* sorumuza, *"Süreç soldan bağımsız ve habersiz seyrediyor"*

Çağatay Anadol

karşılığını verdikten sonra bunun nedenlerini açıklayan Anadol, ilk olarak tarihsel zaaflara dikkat çekiyordu. Sömürünün vahşi boyutlarda seyrettiği, demokratik hak ve özgürlüklerin fütursuzca ihlal edildiği Türkiye'de tepkilerin bireyselliğine dikkat çeken Çağatay Anadol, *"birgün mutlaka"* demekten de kendini alıkoymuyordu. Anadol'a göre, *"Dışarıdan bir müdahale olmadan, kitlelerle kadrolar arasında sağlık ve sistematik bir bağ kurulmadan, yeni bir dünya kurmak oldukça zordu. Ve sol bugünkü dağınıklığıyla, yeni süreci kavramayışıyla bu görüntüden uzak"*tı.

Sosyalistlerin Birlik Partisi Sözcüsü Oral Çalışlar; *"Solun geleneksel anlamda politika yapması artık geçerli değil"* diyor ve ekliyordu: *"Dünya çapında sosyalizmin yaşadığı buhran bütün sol içerisinde bir kafa bulanıklığı yaratmıştır. Bunun çözümü konusunda da ciddi adımlar atılamıyor. Böylece sol daha da bir sıkıntı içine düşüyor. Benim solda gördüğüm temel problem politikaya nasıl katılacaklarına karar vermemektir. Sol bugün hâlâ geçmişle uğraşıyor. Halbuki dünya da Türkiye'de çok değişti. Problemler çok farklılaştı..."*

Çalışlar, solun *"olmak ya da olmamak"* arasında seyrettiğini ifade ediyor ve *"Türkiye'nin yeni devrimci dinamiklerine"* umut bağlıyordu. Çevre, kadın, işçi ve Kürt dinamiklerini kucaklamak için de radikal politikalar gerektiğini belirten Çalışlar da solun içinde bulunduğu zaafları aşamamasını yeni ve radikal politikaların olmayışından kaynaklandığını iddia ediyordu.

Sosyalist Parti'nin örgütlü gücü ve programıyla önemli bir köşe tuttuğunu ve bunun çok önemli olduğunu ifade eden, Sosyalist Parti Genel Başkanı Ferit İlsever; *"Solun ve Türkiye'nin gündemleri farklı"* ve devamla *"Solun büyük çoğunluğu gündemin dışına çıkmıştır. Siyasal hayatın dışındadır sol. Bu bir zıtlıktır ve üzerinde derin olarak düşünülmelidir. Halk sorunlarını çözerken, solun gündemini oluşturmasını beklemez. Sol kendi içine ve dar çerçevesine kapanma eğilimine bir son vermelidir. Tıkanıklık ancak böyle aşılacaktır"* diyor İlsever. SP Genel Başkanı'na göre, solun bakış açısında köklü bir değişikliğe gidilmesi gerek...

Ferit İlsever

Oral Çalışlar

"Gündemi belirlemek ancak bir sınıfa ve onur hareketine dayanıldığı zaman olanaklıdır" diyen İşçiler ve Politika gazetesi yönetmeni, sosyalist hareketin işçi sınıfı hareketine dayanıyor olmasını, gündemi belirlemenin vazgeçilmez koşulu olarak görüyor. Solun yaşadığı tıkanıklığı aşmasını, "kurtuluşun işçi sınıfının eseri olacağından hareketle, milliyetçilik ve Stalinizmin aşılması"na bağlıyor.

12 Eylül'ün depolitizasyon programının bütünüyle etkisizleştirilemediğini belirten Demokrat dergisi idarecilerinden Adnan Bostancıoğlu, *"Türkiye solunun henüz yaralarını saramamış"* olmasını buna bir neden olarak gösteriyor.

Türkiye'de sol adına umut beslenen birçok gelişmenin yaşandığına da dikkat çeken Bostancıoğlu: *"Başta işçi sınıfı olmak üzere çeşitli toplumsal kesimlerin muhalefeti ciddi potansiyelleri içinde taşımaktadır"* diyor.

Siyasal gündemin belirlenmesinde solun zafiyet içinde olduğunu da söyleyen Demokrat idarecisi, *"ortaya çıkan boşluğun kadın, çevre vb. hareketler tarafından doldurulması gibi bir siyasal seçenek mümkün değildir"* diyerek bunu da bu çevrelerin "iktidar perspektifinden yoksun oluşuna" bağlıyor.

Solun büsbütün yok olup gitmeyeceğini, işçi sınıfı var oldukça solun da varlığını sürdüreceğini, emek sermaye çelişkisinin ortadan kalkmadığı sürece de solun misyonunu devam ettireceğini belirten İşçiler ve Politika yönetmeni, "Sosyalist hareket, kitlelerin taleplerine ve eylemliliklerine dışarıdan bakmaya devam ettiği sürece değişen dünyanın ve onun sorunlarına çözüm üretebilmenin gerisine düşecektir" diyordu.

Halk Gerçeği olarak yaptığımız ifadeleme sonucu, hemen hemen tüm sol çevrelerin ortak kanısının, Türkiye gibi büyük çalkantılara gebe bir ülkede solun varlığını hissettirmemesiydi. Elbette nedenleri vardı, hem çözümleriyle birlikte.

Ancak sol yalnızca bunları ifade etmekten ileri gitmiyordu. "İki dediğinin birini yap" ilkesine sarılsalar belki bir ışık yolu göreceklerdi. Acı bir gerçek ama, Türkiye'de sol "yapmak" söz konusu olduğunda kendini hep sınırlamıştı. Yükselen halk hareketi, derinleşen kriz ve çürümeye yüz tutmuş bir sol. Ne garip değil mi?

Peşmergelere polis presi!..

Kürt kampları kıskaçta

Güneyli Kürtlerin yaşadığı Muş ve Kızıltepe kamplarında yoğunlaşan idare baskıları sonucu yaşam çekilmez hale geldi. Kızıltepe kampında bulunanları temsilen Kamp Komitesi'nin yaptığı açıklamayla, "Tüm dünya insanlığı göreve" çağrıldı.

Bundan on dokuz ay önce "Bomba-i Kimya"dan kaçarak "bizlere" sığınan Güneyli insanlarımıza gösterilen "insaniyet"e dönüp baksak mı acaba? Ve bu "insaniyet"in özünde ne kadar çok "insafsızlık" olduğunu yüzümüz kızararak, kalbimiz sıkışarak artık bir insan olduğumuzdan utanarak görsek mi? Çağdaş kavganın insan sevgisi olduğu günümüzde, bu insanlar için de bilinçlerimizde kardeşlik, yüreklerimizde sevgi döllesek mi? Bir parça duyarlılık çok şey mi?..

Tanrı ile Saddam

Tanrı'nın kıyamet projesini devreye sokmaya kalkıştığı her seferinde araya Saddam girmişti. Önce 1975-76 kırımı, ardından 16 Mart 1988 Halepçe Katliamı, derken 22 Ağustos 1988 tarihli, 448'i haritadan tamamen silinen binlerce Kürt köyüne yönelik kimyasal saldırı. Saddam'ın şimdilerdeki icraatı ise tehcir. Bunca yaptıklarına bakılırsa, Tanrı, kıyamet işini büsbütün Saddam'a ve onun "suç ortakları"na havale etmiş olmalı.

22 Ağustos 1988 tarihinde kimyasal saldırıdan kaçarak "bize" sığınan 115 bin 790 insanımızdan kala kala 25 bin can kaldı geriye.

Evet, Türkiye'nin başta sınırlarını sıkı-fıkı kapatmasına ve kimsenin içeri girmesine izin vermemesine, gelenleri sille tokat sınırdışı etmesine rağmen, sınırları yerle bir eden yüz binlerden geriye kalan bu. Çoğu kendi iradesi dışında Irak'a teslim edilen, İran'a zoraki gönderilen bu insanlarımızın başına gelenler hakkında ne bizlerin ne de dünya kamuoyunun bir bilgisi var. Kaldı ki, kalanlara da rahat yüzü gösterilmiyor. İşte son on beş gün içinde Muş ve Kızıltepe kamplarında yaşananlar bunun tipik birer göstergesidir.

4 Haziran günü Muş kampında görevli bir askerin Güneyli bir kadına sarkıntılık etmesi üzerine çıkan olayda, kamp sakinleri askerler tarafından kurşunlanıyordu. Bir çocuğun ağır yaralandığı olayda, Muş muhabirimiz **Ekrem Aşık**'ın bildirdiğine göre üç Güneyli Kürt de yaşamını kaybetmişti. Muş kampı yaralılarından altısı da halen Diyarbakır Devlet Hastanesi'nde tedavi altında bulunuyor.

Zorla sınır dışı

17 Haziran günü Kızıltepe kampına yerleştirilmiş Güneyliler adına bir basın açıklaması yapan Kamp Komitesi, on dokuz ay boyunca süregelen sistematik baskılara bir son verilmesini istiyordu. Dönemin başbakanı olan Turgut Özal'ın kendilerini "insancıl" nedenlerden ötürü kabul ettiklerini açıklamasına dikkat çeken Kamp Komitesi, "Görülen odur ki, bu süre içerisinde insanlık dışı her türlü uygulamaya maruz bırakıldık. İnsanlık bu mu yoksa?" diye soruyordu. Açıklamada yer alan uygulamalar ise şunlar: *"Kızıltepe kampındaki hastane hapishane olarak kullanılıyor. Doktorlar, polis gibi kadın ve çocukları dövüyorlar. Hastalık kol geziyor. Tüm çadırlar revir gibi. Kamp pislik içerisinde yüzüyor. Sinek ve sivrisineklerden rahat yok. Çoğu kez çadırlarımız havadan sudan bahanelerle basılıyor, insanlarımız dayaktan geçiriliyor. Verilen yiyecek yetersiz. Kampın etrafı her gece taranıyor. Çoğu çadırlarımızda mermi izleri mevcuttur..."* Bir yandan içinde bulundukları koşulları açıklayan Komite, öte yandan ise dünya insanlığına sesleniyordu. *"Tüm dünya insanlığını bizlerle dayanışma görevine çağırıyoruz"* sözleriyle son verilen açıklama ne yazık ki, günlük basının otosansürünün azizliğine uğruyordu.

Halk Gerçeği muhabirinin yaptığı araştırma sonucu, son yirmi günde, Güneyli Kürtlerin bulunduğu kamplardan Irak'a zorla iade işlemine yaygınlık kazandırıldığı gerçeği ortaya çıkıyordu. Dışişleri Bakanlığı'ndan bir yetkilinin Cumhuriyet gazetesine verdiği 10 Haziran 1990 tarihli demecinde, bu uygulamanın altında yatan gerçek neden görülüyordu. Anılan bakanlığın yetkilisi, ***"Güneydoğu'da son dönemlerde meydana gelen olaylar sebebiyle sığınmacı Kürtleri daha fazla tutmak bir risktir"*** diyordu. İnsanlığın Türkçesi böyleydi anlaşılan....

"Sol Aydın" ile "Çoban Kürtler"

Günay ASLAN

12 Eylül'le büyük bir yıkım yaşayan "sol aydın", Eylülist sağ rüzgarın geri itilmiş olmasına rağmen, hâlâ kendini toparlayamamış; ki işlevini yerine getirmekten uzak görünüyor. "Sol aydın" cephesinde tam bir keşmekeşlik, bozulma, marjinalleşme ve bunalım gözleniyor. Dünya çapındaki sağ saldırıyla birlikte eş zamanlı paralel bir saldırıya geçen 12 Eylül, "sol aydın"ı ideolojik, politik, ekonomik bir bombardımana tabi tutmuş, bu cephede yılgınlık, soysuzlaşma, düzeniçi kurumlara eklemlenme ve uç noktalara savrulma biçimlerinde izâh edeceğimiz olumsuzlukların tohumunu atmıştır. Değerler sistemi sarsılmış, iman zayıflamış, felsefi hiçlik ve ekonomik köşedönücülük mikrobu bedeni istilâ etmiştir.

Görülebildiği kadarıyla "sol aydın" ne kendisi, ne de toplum için bir çıkış yolu bulabilmiş değil. Yaralarını sarmaktan uzak; tersine yaralarını kangrenleştirerek kendine reva görülen bataklıkta kulaç atıyor. "Sol aydın", aydın olma işlevini yitirmiştir. Dünyayı tanımayanların, kavramayanların dünyayı değiştirmesi mümkün değildir. "Sol aydın", içinde yaşadığı dünyadan uzaktır. Genel olarak bakıldığında, kafalar 12 Eylül öncesinde, '60'lı yılların dünyasında kalmış. Oysa dünyada ve Türkiye'de olgular son 10-15 yılda öylesine hızlı hareket etmiş, dünya ve Türkiye öylesine hızlı değişmiş ve değişmekte ki, bu değişimi tanımadan, kavramadan "aydın" olmak mümkün değildir. 12 Eylül sonrası yaşanan ekonomik, politik, sosyal yeniden yapılanma, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel taşlarını bile tartışma konusu yapıyorken, değişimi önemsememek ya da değişimi köhnemiş şablonlarla izâha çalışmak 'sol aydın"ın çıkmazı olmuştur.

"Sol aydın", işlevini yitirdiği için inisiyatifini de kaybetmiştir. Olguların peşinden adeta sürüklenmektedir. Bundan da öte, olguları görmüyor bile. Yüz binleri, milyonları peşlerinden sürükleyenler, hep birlikte üç yüzü-beş yüzü zar zor bir araya getirebiliyorlar; üç-beş bin okunuyorlar. Bu ne 12 Eylül'ün depolitizasyonuyla, ne antidemokratik baskılarla, ne de 12 Eylül sonrası gençliğin "ot"luğuyla izâh edilebilir. Bunun bir tek izâhı vardır: "Sol aydın" ın temsil ettiği sınıflara bir seçenek sunamaması, buna bağlı olarak da bir tıkanmışlığı, bir çözümsüzlüğü yaşıyor olmasıdır. Bu, sağın iddia ettiği gibi teorinin tıkandığını değil, doğrudan doğruya "sol aydın"ın beceriksizliğini, korkaklığını ve düşünsel yeteneksizliğini gösteriyor.

Gözünü o çok yoğun (!) teorik tartışmalardan dünyaya ve Türkiye'ye çeviremeyen "sol aydın" işlevsizliğini yenemeyecek, tıkanmışlığını aşamayacaktır. O halde "sol aydın"a hiç de hak etmediği bu kadar bol kredi açmak yerine, ona **"güle güle"** demek ve öncülük görevini "sol aydın"dan kanı canı pahasına devralan **"Çoban Kürtler"**e, sınıfın kendi içinden gelen **proleter öncülere "hoş geldiniz"** demeliyiz. Yoğun yeni acılar yaşamak istemiyorsak, bu dinamiklerin önünde şapka çıkarmalı, saygıyla eğilmeliyiz.

Filipinler ulusal kurtuluş mücadelesi

Avrupa toprakları artık kendine dar gelmeye başlayan, semirip büyüme yolundaki ticari kapitalizmin, yeni ticaret yolları ve sömürü alanları için dünyayı keşfetmeye başladığı yıllarda, 15. yy'da, Amerikan kızılderilileri ve siyah Afrikalılar gibi Filipin Adaları yerli halkı da, İspanyol sömürgecilerinin hizmetindeki Portekizli kaşif Macellan'ın şahsında Avrupa uygarlığı ile tanıştı.

"Uygarlık" kimliği altındaki sömürgecilik ilk yanıtını Macellan'ın göğsüne saplanan bir yerli okundan aldı. Filipin Adaları sömürgecilerin bu ilk adımından sonra 350 yıla yakın bir süre İspanyolların sömürge yönetimi altında yaşadı. İspanyol işgalinden önce M.S. 1100 yıllarında Çinlilerin ticari koloniler kurdukları 14. yy'da Malay kökenli Müslümanların Sumatra'dan geçerek Sulu, Panay ve Mindanao Adaları'nda Moro sultanlıkları kurdukları biliniyor. Bu iki kolonizasyona rağmen, Filipin Adaları'nda 15. yüzyılda yerleşik olmayan tarımcı, avcı ve balıkçılardan oluşan yerli halk içinde animist inanç egemendi. İspanyol işgali ile birlikte kilise sömürgeci bir kurum olarak işledi. İncil'in ve kılıcın gücüyle yerli halk Hıristiyanlaştırılırken İspanyollarla çıkar işbirliği içinde olan derebeyleri, toprak mülkiyetini ve ticari yaşamı ellerine geçirmiş bulunuyordu. Bu süre içerisinde yoğun bir yoksulluk içinde yaşayan Filipin Adaları yerli halkının yüzü aşkın bölgesel ayaklanmaları oldu. Bunlar en acımasız kat-liamlarla bastırıldı.

19. yüzyılın son çeyreğine gelindiğinde, kapitalist ülkelerde sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesi, kapitalizmi yeni bir aşamaya getirmiş, emperyalist çağ açılmışlır. Kapitalizmin emekleme döneminde başlayan sömürgelerin fethi tamamlanmış, dünya üzerinde keşfedilecek yeni bir sömürü alanı kalmamıştı. Sömürgelere sahip bütün Avrupa devletleri ve ABD 1876 yılında Afrika'nın yüzde 10.8, Pasifik Adaları'nın yüzde 56.8, Asya'nın yüzde 51.5'ini sömürgeleştirirken, 1900'de Afrika'nın toplam yüz ölçümünün yüzde 90.4'ü Pasifik Adaları'nın yüzde 99, Asya'nın yüzde 56'sını sömürge toprakları olarak ellerinde bulunduruyorlardı.

Avrupa feodalizmi kapalı ekonomisinin sınırlarını yıkıp tek bir merkezi pazar içinde uluslaşmasını tamamlayan sermaye, işgal ettiği sömürgelerde daha geniş bir pazar için aşiret sınırlarını aşarak ,doğadaki ve toplumdaki her olgu gibi kendi karşıtını doğuruyor, sömürgelerinde ulusal bilincin kanallarını açıyordu. İngiltere Burma'da, Fransa Çinhindi'nde, Hollanda Endenozya'da Avrupa başkentlerinde eğitim görmüş milliyetçi aydınların önayak olduğu kırsal kesimde patlak veren ayaklanmalarla cebelleşiyor, sömürgeci yönetimler bel veriyordu. Filipin Adaları'nda, Filipinler Birliği'nin kurucusu (1888) **Jose Rizal** önderliğinde milliyetçiler 1892'den itibaren örgütlenmeye başladılar. İspanyol işgaline karşı savaşa giriştiler. 1896'da genel ayaklanma bastırıldı. Rizal idam edildi. 1897'de general **Axuinaldo** önderliğinde ayaklanma tekrar başladı.

Yeni Halk Ordusu (NPA) etkisi altındaki alanlarda demokratik halk iktidarını oluşturma yolunda 30 bin gerilla ile 73 eyaletten 63'ünde fiili olarak bulunurken, kırsal kesimde 7.5 milyonu, kentlerde ise 3 milyon kişiyi etkiliyor Filipinler halkı gerçek demokratik iktidarını kurmak için her adımda emperyalizmin planlarını boşa çıkararak yürümektedir.

Dünya üzerinde keşfedilecek yeni sömürge alanının kalmayışı emperyalist devletleri, yeni yaşam alanları için sömürge savaşlarına daha bir yöneltiyordu. Güçlenenlerin güçsüzler elindeki sömürgeleri kapma savaşı yoğunlaştı. 1898'de ABD-İspanya sömürge savaşında, İspanya'nın Filipinler üzerindeki otoritesinin zayıflamasıyla Manila dışındaki tüm bölgeleri kurtaran milliyetçiler, Filipin Cumhuriyetini ilan ettiler. Ancak İspanyolların yenilgi sonucu Filipinler'i ABD'ye bırakmasıyla ABD Filipinler'i işgal et-ti. Savaş ABD işgaline karşı yöneldi.

Eski sömürgeci yöntemlerin iflas etmekte olduğunun farkında olan ABD emperyalizmi, "ABD yanlısı bir toplum kurmayı, Filipinler'de demokrasiyi kurmayı ve korumayı" telkin ederken, emperyalizmin yumuşak yüzünü göstererek bağımsızlık hareketini teslim almaya girişti. Bu yaklaşım burjuva önderliğin bağımsızlık ve demokrasi karşısında, kara sevda ile ihanet arasında yalpalama tavrıyla buluştu. Üç yıl süren savaş sona erdi. Bağımsızlık ABD tarafında prensip olarak kabul edilerek, "ileri" bir tarihe ertelendi. Varılan anlaşmayla, halkın bağımsızlık tutkusuna karşın burjuva önderlik göbeğinden bağımlılığa yönelirken, ABD açık işgali gizli işgale yol alıyordu. Filipinler halkı aşama aşama bağımsızlığa değil, sömürge konumdan yarı sömürge olmanın sancılı, sefil ve mücadelelerle dolu sürecine girdi.

1902'de ABD Kongresi'ne sunulan ve 1907'de yürürlüğe giren bir yasayla Filipinlerde yetkisi oldukça sınırlı bir ulusal meclisin kurulması ve bu ulusal meclisin seçeceği bir delegenin ABD yasama organında Filipinler'i temsil etmesi karara bağlandı.

1916 yılında imzalanan bir anlaşmayla Filipinler'in ABD'ye bağımlılığı sürerken iç işlerinde özgür kılındı. Yine zamanı gelince bağımsızlık verileceği teyid ediliyordu. Filipinler'e mal satan ve vergisiz Hindistan cevizi yağı ithal eden Amerikan tekelleri bağımsızlık yanlısı olmadılar. Filipinler'de bağımsızlığın önüne dikilen engelse, işgal sırasında yerleşen Amerikan azınlık ve onunla işbirliği içerisinde olan ticaret burjuvazisinin yanında, ABD ekonomisi için gerekli tarım ürünlerini üreten İspanyol kökenli toprak ağalarıydı.

1930'lara gelindiğinde, bağımsızlığı erteleme taktikleri, halkın gitgide artan yoksulluğu, topraksız ve yoksul köylülerin toprak ağaları elinde boğulması, anti-Amerikan tepkileri tekrar açığa çıkardı. Burjuva muhalefetin başını çeken, Manuel Aquezon'un kurduğu milliyetçi parti idi. 1930'da **Cristino Evengelista** tarafından kurulan **Filipinler Komünist Partisi** (FKP) ve onun askeri kanadı yoksul ve topraksız köylülerden oluşan **HUK** gerilla birlikleri 1936'da kırsal alanda halk savaşı devrim stratejisinin ilk ayağı olan stratejik savunma aşamasından ikinci ayağına stratejik denge aşamasına geçiyordu. 1934 seçimleri ile ulusal mecliste çoğunluğu sağlayan Milliyetçi Parti ithalatı ve serbest ticaret rejimini kısıtlayan ve on yıl içerisinde bağımsızlığa geçilmesini öneren bir yasayı kabul ettı.

İkinci emperyalist savaşın patlak vermesiyle, Filipinler Japon emperyalistlerinin işgaline uğradı. Japon emperyalizmine karşı savaşta ülkenin büyük bir bölümünü kontrol altında tutan yegane örgüt, FKP ve HUK gerilla hareketi idi. Milliyetçi Parti'nin örgütü çözülüp dağılmış, kimi burjuva kesimler Japon emperyalizminin "Doğu Asya refah bölgesi" adı altındaki sömürü politikasını ve göstermelik bağımsızlık vaadine kucak açarak ihaneti seçmişlerdi.

Japon yenilgisi sonrası, 2. Amerikan işgali, zayıf bir hükümet, güçlü bir gerilla hareketi ve yoğun bir sefaletin üstünde duruyordu. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, ulusal kurtuluş savaşları ile sarsılan emperyalizm, sömürgelerini kontrol altında tutmak için dolaysız egemenliğini dolaylı egemenliğe dönüştürme politikasını seçti. 2. Dünya Savaşı öncesi açık siyasi işgalle kendine bağımlı kılma politikası yerine, görünüşte siyasi bağımsız, ekonomik ilhakla kendine bağımlı kılma politikası ağırlık kazandı. HUK hareketinin silahlı mücadelesini yönetmiş olan FKP, örgütlediği gerilla kuvvetlerini dağıttı. Yasal taktiklerle parlamenter mücadele yoluna girdi. Yeni bir siyasi güç olan ve ABD ile sömürge ilişkilerinin yeniden kurulmasına karşı çıkan burjuva unsurlarla, Demokratik İttifak'ı kurmak için birleşti. 1946 yılındaki bağımsızlık öncesi seçimlere milliyetçi parti ile blok olarak girdi.

Ülke çapındaki seçimlere ABD emperyalizminin yoğun desteğini alan liberal parti kazandı. Liberal Parti Başkanı **Manuel Rocas** cumhurbaşkanlığına seçildi. Ne var ki, Filipinler kongresinde ABD emperyalizmi tarafından istenen ekonomik ve siyasi anlaşmaların onayı için yeterli çoğunluğa sahip değildi. Dağıtılan HUK gerilla hareketinin etkisindeki bölgelerde FKP önderliğinde **Ulusal Köylü Birliği** (PKM) ve Manila ve diğer şehirlerde **İşçi Örgütleri Kongresi** (CLO) kurulmuştu. Bu demokratik örgütlerin her ikisi de yeni sömürgeciliğin planlarına karşıydı. Emperyalistlerin güdümündeki Liberal Parti yönetimi 1946 bağımsızlığının ilanından önce Demokratik İttifaka dahil bütün milletvekillerini keyfi bir şekilde kongreden çıkardı. Gerek hükümet birlikleri gerekse toprak ağalarının beslediği "Sivil Muhafızlar", **Demokratik İttifak** önderlerine, komünistlere, eski HUK'çulara PKM ve CLO önderlerine karşı suikast ve işkencelere girişerek yoğun tutuklamalarla anti-emperyalizmin dayanaklarına yoğun bir saldırı başlattılar. Bu saldırılar karşısında FKP önderliği dağınıklığa, kararsızlığa düşerken Amerikan emperyalizminin Marshall planı benzeri, güneydoğu Asya ülkelerine yönelik "savaş tazminatı fonu"undan daha fazla pay kapmak için "eşitlik yasası" (bu yasa Amerikan tekellerine, Filipin kaynaklarından yararlanma ve Filipinlerle eşit haklar sağlıyordu) kabul edildi. Bunun anlamı güçlü Amerikan tekellerinin Filipinler'de at oynatma hakkının tanınmasıydı. Truman Doktrini doğrultusunda "Filipino-Amerikan ekonomik savunma işbirliği anlaşması" imzalandı. Filipinler, ABD emperyalizminin güneydoğu Asya'da karakolu haline geldi. "Bağımsızlığın" sonunda, ABD'ye bağımlılık eskisine oranla daha çok arttı. (1935'de ithalatı ve serbest ticareti kısıtlayan yasaya ve iki Amerikan üssüne karşın sözde bağımsızlık, Amerikan tekellerine, Filipinlilerle eşit hak ve 17 Amerikan üssü getirdi.)

Emperyalizm ve işbirlikçilerinin ordusu karşısında, silahlı birliklerini dağıtan FKP bu hatasının bedelini ağır ödedi. Sonradan silahlı birliklerin yeniden örgütlenmesi ve silahlı mücadeleye öncelik verme düşüncesi benimsendi. HUK hareketi **BAYAN** (Ulusal Kurtuluş Ordusu) adıyla yeniden kuruldu. Emperyalistler ve yerli işbirlikçileri silahlı muhalefetin başlamasıyla, bir yandan yeni sömürge ekonomisinin batmaması için ithalat ve döviz kontrolüne giderek bir ekonomik yardım anlaşması imzalanırken bir yandan da toprak reformu vaadi, tarım kesiminde ücretlerin artırılması ve diğer reform vaadleriyle FKP'nin yoksul köylülük üzerindeki etkisi zayıflatılıp FKP'ye en yoğun saldırılarını başlattı. Önder kadroların hepsi ya öldürüldüler ya da hapse atıldılar. FKP önderliğindeki anti-emperyalist devrimci hareket ağır bir yenilgi yaşadı..

Devam edecek

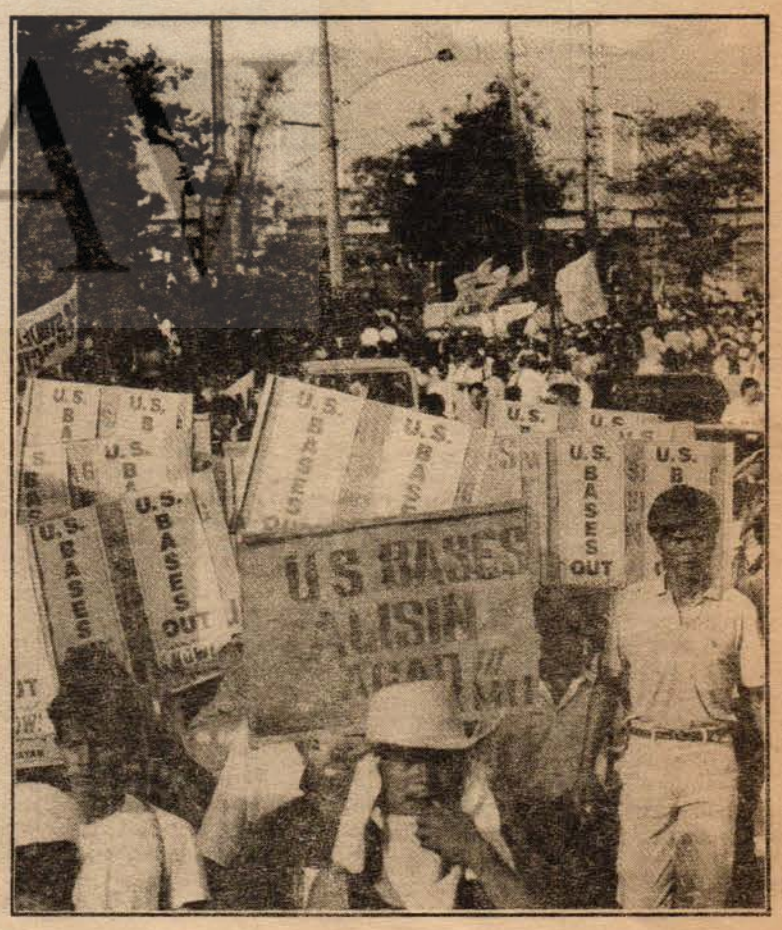

TÜSTAM

Çocuklar da savaşıyorsa, meşruiyet tartışılamaz...

Dünyada sınıflar ve sömürgeci devletler var olduğu sürece savaş sürecek. Gerek tarih boyunca gerekse bugün, özellikle ulusal kurtuluş savaşları, çocuk savaşçılara tanık oluyor. Küçük kahramanlar savaşlarda kuryelik gibi işlerin yanı sıra, doğrudan elde silahla da görev alıyorlar. Kimisi düşmana taşla saldırırken, kimisi de M-16 ve AK-47 (kalaşnikov)'lerle siperlerde ateş ediyor. Ölen ağabeyinin yerine geçiyor.

Ailesi gözleri önünde öldürülen, işkence edilen, kızkardeşlerine tecavüz edilen çocuklar, yaşıtları oyun oynarken, savaşıyorlar. Daha annelerinin karnındayken saldırıya uğrayan bu çocuklar için, doğduktan sonra savaşmaktan başka bir seçenek kalmıyor. Kan ve barut kokusu, silah ve bomba sesleri altında doğan çocukların oyuncakları da diğer çocuklarınkinden farklı oluyor. Onlar bebeklerle oynamıyor, silahla savaşıyorlar.

Ya özgür vatan ya da ölüm şiarını benimseyen halkların çocukları da onurlu bir yaşamı, mücadeleyi seçiyorlar. Filistin'de çocuklar savaşıyor, K istan'da çocuklar savaşıyor...

Küçük generaller

9 Aralık 1987'de İsrail işgali altındaki Batı Şeria ve Gazze'de başlayan **intifada**'nın önemli bir gücünü de çocuklar oluşturuyor. **Eşbel** ve **Şabab** olarak adlandırılan gençler, FKÖ ile bağlantılı olarak ayaklanmaya katılıyorlar. "Eşbel" Arapça'da "aslan yavruları" anlamına geliyor. 15 yaşından küçük erkek çocukları için kullanılıyor. "Şabab" ise "gençler" anlamına geliyor ve 15-25 yaş arasındaki gençleri kapsıyor.

İşgal altındaki Filistin topraklarında beş, altı yaşlarındaki çocuklar, İsrailli askerlere taş attıkları için abla ve ağabeyleriyle birlikte gözaltına alınıyorlar.

İsrailli askerleri gören "Eşbel" ve "Şabab"lar bir araya gelerek işgalcileri taşlıyorlar. Sapanla ya da elle taş atan bu çocuklar zaman zaman yaralanıyor, hatta öldürülüyorlar. İki yıllık intifada boyunca İsrail ordusu 160 Filistinli çocuğu öldürdü. Öldürülen çocukların ortalama yaşı 10. Mermi, göz yaşartıcı bomba ya da dayak sonucu 63 bin çocuk yaralandı. Ancak ne gözaltılar, ne yedikleri dayaklar, ne de arkadaşlarının ölümü Filistinli çocukları yıldırmıyor. Onlar Filistin intifadası'nın küçük generalleri.

15 yaşında savaşmaya başlayan **Jibril** adlı bir Filistinli şunları söylüyor: *"Yıllardır ulusal bir mücadelenin içinde yer aldım ve önceliği de hep bu konuya verdim. Kendim için değil hep başkaları için yaşadım. Pişman mıyım? Asla... Yeniden dünyaya gelsem 15 değil, 5 yaşında atılırdım mücadeleye..."* (*)

8 Aralık 1987 - 9 Mart 1988 tarihleri arasında işgal altındaki topraklarda şehit düşen Filistinli çocuklar:
İsim (Yaş)

Abdullah Faour **(14)**
Nafez Yussef Kutaifan **(15)**
Fuad Ismail Timraz **(14)**
İmad Hamdi Abu-Assi **(Bebek)**
İsmail Zaki Musalam **(15)**
Fatmeh Al-qidri **(Bebek)**
Ahmad Quseisa **(Bebek)**
Raed Obeid **(Bebek)**
Khaled Al-qidri **(Bebek)**
Sami Ali Juma'a **(Bebek)**
Lubna Shubaki **(12)**
Raed Salman **(10)**
Ramadan Sobeih **(14)**
Mohammad Khaled Shahis **(Bebek)**
Abdelfattah Omar Samara **(Bebek)**
Haytham Bassam Sherif **(Bebek)**
Tames as-Souki **(10)**
Rami al-Aklouk **(15)**
İyad Moh'd Akel **(15)**
Basel Tayser al-Jeitan **(12)**
Ranin Yusef Sfir **(Bebek)**
Nasrallah Abdulkader Nasrallah **(12)**
Rawdah Mohammad Lutfi Najib **(15)**
Mahmud Nu'man Hushiyeh **(14)**
Qasem Abu Zeid **(4)**
Sami Ghaleb Dayeh **(14)**
Khitam Sabri Iram **(8)**
Ysef Yahya Hasuneh **(Bebek)**
Shirin Mohammad Elayaan **(Bebek)**
Mohammad Samih Sheikh **(Bebek)**
Sanaa Samir Obeid **(Bebek)**
Mohammad Hasa Skafi **(Bebek)**
Yahya Mugrabi **(Bebek)**
Rana Avad Qur'an **(13)**
Ahmad Yousef **(5)**
Omar Abu Sharifeh **(Bebek)**

(*) Ceylan Göllücü: Filistin Kazanacak adlı eserinden.

IRA'nın çocuk savaşçıları

Kuzey İrlanda'nın kurtuluşu için mücadele eden **İrlanda Kurtuluş Ordusu** (IRA), 1969 yıllarında çocuk savaşçılara sıcak bakmıyordu. Mücadeleden çocukları dışlayan bu örgüt, yaşamın diretmesi sonucu bu politikasını değiştirmek zorunda kaldı.

Şimdi IRA'nın bir gençlik kanadı bulunuyor. İrlandalı ailelerin kız ve oğullarının oluşturduğu bu kanatta IRA, İrlanda tarihini ve kent gerillacılığının kurallarını öğretiyor. Küçük yaşta çocukların da yer aldığı bu kanatta savaşanlar arasında bulunan **Jolan** şöyle diyor: *"Bir operasyon sırasında yakalandığımda ne zaman ve nasıl yaptığımız konusunda hiçbir bilgi vermeyeceğim."*

Burma'da da çocuklar savaşıyor

Burma'da da çocuklar elde silah savaşıyorlar. 11 yaşındaki **Kyaw Lin** de bunlardan biri. Elindeki M-16, boyuna göre hâlâ uzun. Kyaw Lin de savaşan diğer arkadaşları gibi bazen titriyor ve ateşleniyor. Bu, zaman zaman gelen malarya nöbetlerinden kaynaklamıyor. Nöbeti geçene kadar dinlenen çocuklar sonra yeniden savaşa dönüyorlar.

Çocuklar da savaşıyorsa...

Tutsak edilmiş topraklar üzerinde yaşanan bir başka direniş de K istan'da sürüyor. Özgür bir vatan uğruna verilen bu savaşa 11-12 yaşlarındaki çocuklar da katılıyor.

İsyan ağıtlarıyla büyütülen çocuklar taşla, silahla savaşıyor. Gönüllü olarak dağlara çıkıp küçük birer gerilla olan çocukların düşlerini özgür vatan toprakları süslüyor. Yaşlarından beklenmeyen bir güçle savaşan bu çocuklar ağabey ve ablalarıyla birlikte direnişin ateşini taşıyorlar.

Doğdukları günle birlikte zulümle karşılaşan Kürt çocukları, oyunla tanışamadan savaşla tanışıyorlar. 14 Haziran 1989 tarihinde Hakkâri'ye bağlı **Şimayınıs** Köyü'nde çocuklar, özel timin köy yoluna, evlerin yakınına bıraktıkları tahrip gücü yüksek bomba-mayını alarak evlerine götürmüşler; bombanın evde patlaması üzerine Nelimâ, Cevdet (14), Fehima (9) ve babaları Necmettin Güler parçalanarak ölmüştü. Mesut (6), Übeyid (4) ve Güler adlı çocuklar da ağır yaralanmıştı.

K istan'da çocuklar zaman zaman buldukları bombalarla zaman zaman da savaşırken şehit düşüyorlar.

Sadece 1988 ve 1989'da şehit düşen çocuk ve gençler:

Adı ve Soyadı:
Doğum yeri ve tarihi:
Şehit düştüğü yer ve tarih:

Mehmet ALAGÖZ
Kayaönü-Adıyaman, 1970
26 Mart 1988 / Adıyaman

Cevzet YAVUZ
Nurlu-Gercüş, 1973
1 Nisan 1988 / Bagok-Nusaybin

Koçero GÜLMEZ
Kundar-Gercüş, 1971
1 Nisan 1988 / Bagok-Nusaybin

M. Emin KAYA
Sağkol-Eruh, 1971
1 Nisan 1988 / Bagok-Nusaybin

Mehmet KUTAN
Zorava-Nusaybin, 1972
1 Nisan 1988 / Bagok-Nusaybin

Nevzat YILDIRIM
Serêkaniyê-Nusaybin, 1974
1 Nisan 1988 / Bagok-Nusaybin

Veli KUMAK
Cizre, 1972
1 Nisan 1988 / Bagok-Nusaybin

İhsan ÇIRKAN
Gewrê Mamatka-Aralık-Kars, 1974
25 Mayıs 1988 / Benevok-Şemdinli

Ömer ALAGÖZ
Çamurlu-Aralık-Kars, 1970
25 Mayıs 1988 / Benevok-Şemdinli

Salah DERVİŞ
Zaxo-Güney Kürdistan, 1970
25 Mayıs 1988 / Benevok-Şemdinli

Metin ERGİN
Batman, 1968
30 Temmuz 1988 / Kozluk

Edip ÇÖKER
Gurdîla-Şırnak, 1971
16 Kasım 1988 / Ayne Dağı-Siirt

Bahattin EKMEN
Cizre, 1971
22 Mayıs 1989 / Çiyayê Reş-Şırnak

Emin POLAT
Şırnak, 1971
22 Mayıs 1989 / Eruh

Lezgin ASLAN
Gürpınar-Van, 1974
26 Mayıs 1989 / Bêsosin-Şırnak

Sabri ACAR
Beytüşşebap, 1971
26 Mayıs 1989 / Bêsosin-Şırnak

Emin DEMİRTAŞ
Eruh, 1972
12 Eylül 1989 / Mîşarê-Eruh

Sekvan YILDIZ
Balveren-Şırnak, 1974
17 Eylül 1989 / Derebaşı-Silopi

Ömer ...
Avyan (Dereler)-Şırnak, 1974
Eylül 1989 / Kaşurî-Çukurca

Ayno Suphi Mıho ATU
Güneybatı Kürdistan, 1970
15 Ekim 1989 / Gabar Dağı

Haki ...
Cizre, 1973
15 Ekim 1989 / Gabar Dağı

İsmail ÖZKAN
Narlı-Çukurca, 1970

Kısa Kısa Kısa Kısa Kısa Kısa Kısa Kısa

Cezayir seçimleri

Cezayir'de 1541 belediye meclisi ile 48 eyalet konseyi üyelerini belirlemek üzere 12 Haziran Salı günü yapılan seçimleri İslam Kurtuluş Cephesi'nin kazanması bu ülkede şeriatın gündeme gelebileceğini gösterdi.

13 milyon seçmenin yalnızca yüzde 56'sının oy kullandığı seçimlerde, **İslami Kurtuluş Cephesi** belediyelerin yüzde 55'inden fazlasını aldı. Seçim sonuçlarının açıklanmasının ardından demokrasinin islamiyetle bağdaşmadığını belirten İslami Kurtuluş Cephesi lideri **Abbas El Madani**, Cezayir'de yeniden islamın gücünü yerleştirmeyi amaçladıklarını ve şeriata dayalı bir düzen kurmak istediklerini de ifade etti.

Seçimlerden önce de Cezayir'de islamcılar başı açık sokağa çıkan kadınlara ve oruç tutmayanlara karşı düzenledikleri saldırıları artırmışlardı.

1962 yılında bağımsızlığına kavuşan Cezayir'de 28 yıldır **Ulusal Kurtuluş Cephesi** iktidarda bulunuyor. Yönetim, islamcıların propaganda yapmalarına ve örgütlenmelerine izin vermişti.

Bulgaristan seçimlerinde ikinci tur

Bulgaristan Parlamentosu'nda boş kalan 81 milletvekilini belirlemek üzere 17 Haziran Pazar günü yapılan ikinci tur seçimlerinden de **Sosyalist Parti** önde çıktı.

Parlamentoda çoğunluğu sağlayan Sosyalist Parti, 81 bölgeden 55'inde seçimleri kazandı.

Doğu Alman polisi "hızlı"

Doğu Almanya polisi, Federal Almanyalı altı **Kızılordu Fraksiyonu (RAF)** üyesini gözaltına aldı. Doğu Alman resmi haber ajansı **ADN** tarafından yayınlanan bakanlık bildirisinde, D. Almanya İçişleri Bakanı **Peter-Michael Diestel**, yakalanan RAF üyeleri arasında bulunan Sigrid Sternebeck'in kesinlikle doğru tesbit edildiği bildirilerek, ülkede "teröristlere" karşı sürdürülen operasyonda böylece yeni bir başarı elde edildiğini ifade etti.

Rusya'ya Komünist Partisi!..

Rusya Komünist Partisi kuruluyor. Henüz kuruluş çalışmalarının sürdürüldüğü "Komünist Partisi'nin önümüzdeki günlerde parti yönetiminin belirleneceği açıklandı.

2 Temmuz'da başlayacak SBKP 28. Kongresi'nden sonra, Rusya Komünist Partisi'nin ikinci aşaması gerçekleştirilecek. Bu aşamada parti programı, tüzüğü gibi belgeler kabul edilecek.

Moskova'da yapılan Rusya Komünist Partisi Birinci Konferansı'nda farklı gruplar bulunuyor. Demokratik Platform, sosyalizmden vazgeçilmesini ve partinin isminden komünist kelimesinin çıkarılmasını, Marksist Platform ise proletarya diktatörlüğünü savunuyor. Gorbaçov taraftarları, üçüncü bir çizgiyi temsil ediyorlar. Gelişmeler sonunda Sovyet Komünist Partisi içinde bölünmelerin meydana gelebileceği belirtiliyor.

Yargılama yaygın bir hesaplaşmaya dönüştü

Savunma hakkının bilinçli bir biçimde, zora dayalı olarak engellendiğini öne süren savunmanlar ve "sanıklar" mahkemeyi protesto ettiler. 19 Haziran günü yapılan duruşmayı izlemeye gelenlere polisin saldırması sonucu ise yirmiyi aşkın insan gözaltına alındı, onlarca da yaralı var...

Herkes gibi bizde saatler öncesinden duruşmanın yapılacağı DGM binasının yolunu tutmuştuk. Çevik kuvvetin dört bir yandan etrafını sardığı mahkeme binasından içeri girmek sandığımızdan da zor oldu. Polis içeriye basının ve savunmanların dışında kimseyi almadı. Duruşmayı izlemeye gelen yüzlerce insan polisin "yasak" kalkanıyla geri çevriliyordu. Oysa gelenlerin geri gitmek gibi bir niyetleri de yoktu. Daha duruşma başlamadan DGM önünde 600 kişiyi aşan bir kalabalık oluşmuştu.

Saatler 16.10'u gösterdiğinde, her zaman olduğu gibi bu kezde Beşikçi, alkışlar arasında içeri giriyordu. Beşikçi ve "suç ortağı" Ayşe Zarakulu'nun yerlerini almasıyla birlikte celse açıldı. Savunmanların ve basın mensuplarının yerlerini almalarını bile beklemeden bir çırpıda iddianamenin okunmasına geçiliyordu. Kargaşa içerisinde yetişmeye çalışıyoruz. *"Devlet Güvenlik Savcılığı'nın toplatılmasına karar verdiği, 'Devletler arası Sömürge: Kürdistan' 'Bilim-Resmi İdeoloji-Devlet ve Kürt Sorunu' kitabının yazarı sanıklardan İsmail Beşikçi milli duyguları zayıflatıcı mahiyette bölücü propaganda ve ırk mülahazası yaptığı kanaatine varılmıştır. Kürtlerin ayrı bir ulus oldukları, ayrı dillerinin, kültürlerinin olduğu, Diyarbakır Cezaevi'nde kırkın üzerinde Kürt gencinin Kürt kimliklerini savundukları için katledildiklerini. Türkiye'de Kürdistan denen bir bölgenin var olduğu ve Kürdistan'ın 1920'li yıllarda İngiliz ve Fransız emperyalistlerle işbirliği yapan Kemalistlerin böl-yönet politikası uygulayarak parçaladıkları... Kürt ulusunun ulusal kurtuluşunun ve özgürlüğe kavuşmasının engellendiği, Kemalistlerin bir yandan Kürtleri boğazladıkları, diğer yandan mazlum milletlerinin önderliğini bayrak salladıkları'nı ifade etmek suçundan"* TCK'nın ilgili maddelerince" yargılanmasına karar verilen sanık İsmail Beşikçi'den soruldu (!).. Hayır, sorulamadı. İddianamenin okunmasından sonra söz alan savunmanlardan Ercan Kaner, mahkeme heyetini, dışarıda bulunan ve polis tarafından can güvenlikleri tehdit edilen insanlar için duyarlılığa davat ediyordu. Yine savunmanlardan Mustafa Özer ise "sıkıyönetim dönemlerinde binlerce kişiyi yargılayacak salon bulan devletin, Beşikçi duruşması söz konusu olduğunda hareket etmeyişini" eleştirerek, *"böylesi küçük bir salonda"* sağlıklı duruşma yapılamayacağını belirtiyordu.

İçerde bu tartışmalar sürerken dışardan ise "Beşikçi'ye Özgürlük", "Beşikçi yargılanamaz" sesleri yükseliyordu. Mahkemenin aleniyeti açısından duruşmanın izlenebilirliğini sağlamanın mahkemenin yetkisi ve yükümlüğü bunun anayasal güvence altında bulunduğunu savunmanların ısrarla belirtmesine rağmen, mahkeme verdiği ara kararla, "mahkeme dışındaki olayların mahkemeyi ilgilendirmediği" gerekçesiyle bu talebi reddediyordu. Mahkemenin bu talebinin ardından çevik kuvvete bağlı polisler kalabalığı dağıtmak için coplu saldırıya geçiyorlardı. Kitle bu kez olanca gür sesiyle *"K[illegible]istan faşizme mezar olacak"*, *"Berxwedan Jiyane"*, *"Bijî têkoşîna Beşikçî"* ve *"Bijî serhildana gelê K[illegible]istan"* sloganlarını haykırıyordu. 20 gözaltı, 10'u aşkın yaralıyla son buluyordu polis saldırısı.

Halk Gerçeği muhabirlerinin yaptığı araştırma sonucu gözaltına alınanların, *Sultan Aygün, M.Ali Bulut, Adil Yıldız, Fatma Dündar, Kakir Yazar, Erdal Karaaslan, Ümit Kaya, Ayla Altınışık, S. Okçuoğlu, Müslüm Demir, Sami Karakoyun, Şerafettin Tali, Mahmut Metin*'in isimlerini tespit edebiliyorlardı. Daha sonra gözaltına alınan 14 kişiden Ercan Karaaslan, 1973 doğumlu olduğu için savcının tutuklama talebine karşın sorgu hakimi tarafından serbest bırakıldı. Diğer 13 kişi tutuklandı.

Polisin izleyicilere saldırması duruşmanın seyrine yeni bir boyut kazandırıyordu. İsmail Beşikçi'nin "geleneksel savunmanı" olan Serhat Bucak, on dakikalık bir görüşme sonrası tüm savunmanların vardığı ortak kararı açıklıyordu: *"Sağlıklı bir savunmanın yapılabilmesi için gerekli olan asgari koşulların bulunmadığı gerekçesiyle savunmanlar olarak duruşmadan çekiliyoruz. Müvekkillerimiz de savunmalarını yapmayacaklardır..."*

Mahkeme başkanı, savunmanların bu tutumuna ilişkin olarak Beşikçi'nin görüşlerini almak istiyordu. Devletin terörüne her zaman ve her yerde maruz bırakıldığını, kendisine sürekli terör uygulandığını açıklıyor Beşikçi, sözlerini şöyle sürdürüyordu, *"Cezaevinden getirilirken önemli sorunlarla karşı karşıyayım. Nezarethanede bile kelepçeyle oturtuluyoruz. Duruşmaya geliyoruz, duruşmayı izleyenler polisler tarafından dövülüyor. Burda da terör politikasıyla karşı karşıyayız. Devlet, son olarak Çevrimli Köyü'nde 27 Kürt vatandaşını öldürdü ;ama bunu PKK'nın üzerine yıkıyor. Hayır, biz bunu kabül etmiyoruz. Bu devlet güçleri tarafından yapılmış bir cinayettir, bunu açıklıyorum..."* Salon bir kez daha alkışlara sahne oluyor. Beşikçi'nin basına da bir sözü vardı: *"Türk basını MİT'in bir bürosu gibi çalışıyor, kendilerini kınıyorum..."*

Pancara kesmiş suratıyla mahkeme başkanı yutkuna yutkuna yazdırıyor söylediklerini Beşikçi'nin.

Savunmanların ve "sanıklar"ın savunma yapmayı reddettikleri 19 Haziran tarihli duruşma, 25 Temmuz 1990 günü saat 15.30'a erteleniyordu.

Mahkeme heyetinden söz alan savunmanlardan Hasan Hüseyin Reyhanlı:

"Bugünkü durum göstermektedir ki, mahkemeniz taraflı davranmaktadır. Devlet bir kişi idam etmek için bir aylık süreyi yeterli bulurken, yüzlerce, binlerce sanığı yargılayacak salon bulurken, İsmail Beşikçi'nin davasında bu tür ayrım yapması tarafsızlığından sapmadır, protesto ediyorum..."

Mahkeme savcısının Hasan Hüseyin Reyhanlı için talep ettiği "soruşturma" önerisi mahkemece reddedildikten sonra, yeniden söz verilen İsmail Beşikçi, *"Artık cevap vermeyeceğim"* diyordu.

Evet, Beşikçi duruşması içerisiyle, dışarısıyla bir hesaplaşmayı yaşıyordu. *Ve bu hesaplaşmanın bir ayağı Cudi'yi adımlarken, öte ayağı ise "Bayrampaşa"*da volta atıyordu.

Çevik kuvvet Beşikçi davasını izlemeye gelenlere saldırmadan önce (Fotoğraf: Semra Canikliioğlu)

Sosyalist dergi temsilcilerine işkence

Yaşanan iki gözaltı olayında da polisin işkencesinden en çok nasibini alan Yeni Demokrasi İdari Müdürü Mehmet Ali Eser son olaylar hakkındaki izlenimlerini Halk Gerçeği'ne şöyle anlatı: "Karamamenin hemen ardından matbaaların kapatılma tehdidiyle çıkamayan sosyalist dergiler bir çıkış bulmak amacıyla, basın olmasından ileri gelen meşru çabalarını yoğunlaştırarak bir kampanya başlattı. İlk olarak 413 ve devamı kararnamelerin kaldırılması talebiyle 18 sosyalist dergiden oluşan platformun düzenlediği bir imza kampanyası ve ardından valiliğe miting başvurusu yapıldı. Valilik miting başvurusuna izin verilmediğini açıkladı. Bunun üzerine dergi temsilcileri ve tertip komitesinden oluşan bir heyet 10 Haziran'da izin verilmeyen mitingin başlangıç yerine giderek, iptalden habersiz olarak gelecek insanlara, mitinge izin verilmediğini bir basın açıklamasıyla duyurmak istedi. 13 kişi Üsküdar Emniyet Amiri'nin tamamıyla yasadışı ve keyfi tutumuyla, ite kaka, tartaklanarak gözaltına alındı. Bu arada ben, 'kimliklerimizi niye alıyorsunuz' diye sorduğum için Üsküdar Emniyet Amiri tarafından şiddetli darp hamlelerine maruz kaldım. İki gün sonra çıktığım adli tabiblikten yedi gün çalışamaz raporu aldım. Bu konuda Üsküdar Savcılığı'na suç duyurusunda bulundum.

14 Haziran'da SS kararnamelerine karşı topladığımız 12 bin imzayı başbakanlığa götürmek üzere Sultanahmet Parkı'ndan platformda yer alan sosyalist basının yazışleri müdürleri ve sahiplerinden oluşan heyet Karaköy'den çevrilerek birinci şubeye götürüldü.

Birinci şubede uğradığımız yasadışı uygulamalara boyun eğmediğimiz için, saatlerce yüzümüz duvara dönük durmayı, sorguya giderken gözümüzün bağlanmasının yasal olmadığını bilerek kabul etmediğimiz için, çoğumuz, tekme tokat, onur kırıcı sataşmalarla hırpalandık. Bu hırpalanma ve dayak sonucunda boynumda, uzun süre elle sıkmadan kaynaklanan yaralar oldu. Gözaltından, savcılığa sevk edildiğimizde çıktığım adli tabiblikte yara izleri rapor edildi."

M. Ali Eser: "Polis yasal haklara saygılı olmak durumundadır. Aksi durumda yasadışılığı devam edecektir."

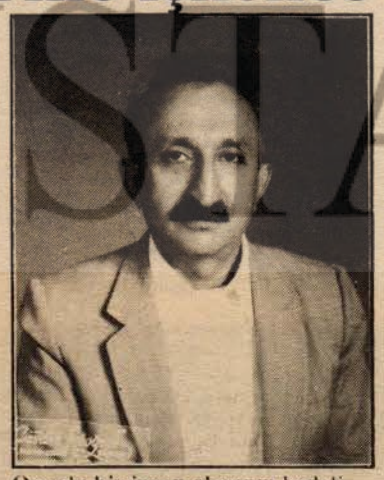

Onurlu bir insan olmanın bedeli her zaman çok ağır oldu...

Sırrı Öztürk de gözaltındaydı...

Sorun Birlikte Sosyalist dergi yönetmeni Sırrı Öztürk sosyalist dergi temsilcileriyle birlikte gözaltına alındı. Gözaltında maruz kaldığı işkenceler sonucu kalp krizi geçirdi ve hastaneye kaldırıldı.

Hastane çıkışında çıkarıldığı mahkeme onu serbest bıraktı.

Krallar ve soytarılar...

Sosyolog İsmail Beşikçi yaptığı araştırmalarla okuyucusunun haklı desteğini aldı, alıyor. Okuyucu, Beşikçi'yi ödüllendiriyor, devlet cezalandırıyor. Bütün tehdit ve baskılara karşın araştırmalarını sürdüren yazarı yıldıramayacağını anlayan iktidar, salt yazarı cezalandırmakla kalmayıp bu kez okurlarına karşı da sindirme kampanyası başlattı. "Gözlerimi kaparım vazifemi yaparım" mantığıyla kraldan daha kralcı olan "ilgili makamlarımız" da iktidarın bu kampanyasına katılmış bulunuyorlar. Bunun ilginç bir örneğini İzmirli okuyucumuz Can Özcan'ın gönderdiği mektupta görüyoruz. Okuyucumuz şunları anlatıyor:

"Mayıs 1990 ortalarında, İsmail Beşikçi İzmir Karşıyaka Sulh Ceza Mahkemesi'nin önüne çıktı bu kez. 'Devletlerarası Sömürge: Kürdistan,' isimli eseri ve bu kitabı evinde bulunduran işçinin eşliğinde. Yargılama dört aşamadan oluşuyor. Emniyet ifadesi, savcılık ifadesi, iddiname ve ceza kararnamesi. Seri muhakeme usulü ile 3 ay hafif hapis ve 5 bin lira para cezası. Sonunda hapis cezası da para cezasına çevrilerek toplam 275 bin lira para cezası uygun görülmüş. İlginçtir, sanık emniyetteki ve savcılıktaki ifadelerinde kitabın toplatıldığını ve yasaklandığını bilmediğini söylüyor ama savcı bunu bildiğini varsayarak kararını veriyor. Beşikçi aynı kitabından ve düşüncelerinden dolayı ikinci kez mi yargılanıyor? Suç, Beşikçi'nin kitabını bulundurmak ve okumak. Böyle bir suç basın yasasına sığmadığı gibi TCK'nın 526/1. maddesine de sığmıyor. Yazarı, yayıncısı ve dağıtıcısının yasal sorumluluğu varken ve bu yöndeki yargılama sürerken, eğer yargı önyargılı değilse ceza alma olasılığı kadar beraat etme olasılığı olan bir yayının okuyucusunu yargılamak ve ceza biçmek hangi mantığın ürünü ola ki? Sanığın suçlandığı TCK'nın 526/1. maddesine ilişkin Yargıtay İkinci Ceza Dairesi 10 Nisan 1986 tarihli bir kararında 'sağlık belgesi olmadan hayvan sevk eden sanıkların eylemi hakkında TCK'nın 526/1. maddesi uygulanması gerekir' demektedir. Acaba sağlık belgesi olmadan satılan bir hayvan etini satın alıp yiyen ve bu suçtan dolayı yargılanarak 275 bin lira para cezası ile cezalandırılan bir tüketici gördünüz mü? Bütün hukuk alimlerine duyurulur."

Biz de bütün okuyucularımıza soruyoruz: 526/1 yasaklara uymamayı düzenliyor. Okuyucu toplatılan kitaptan bir tane bulundurduğu için cezalandırılıyor. Buna da eyvallah desek bile suçluluğu kanıtlanmamış bir kitabı bulundurduğu için okuyucunun cezalandırılması hangi hukuk kurallarıyla bağdaşıyor?

Sevgili dostlar,

HALK GERÇEĞİ 9 sayıdır çok kısıtlı olanaklara ve çeşitli engellemelere karşın sizlere en iyisini ulaştırabilmenin bilinci ve sorumluluğu ile yayın yaşamını sürdürüyor. Gazetemizin temel ilkelerinden birisi de "her okuyucunun aynı zamanda muhabirimiz olması"dır. Bu temelden hareketle özellikle 12 Eylül sonrası dışarda veya zindanlarda, baştanbaşa zindana çevrilen 'Adı korkutan ülkede" başımızdan geçen, duyduğunuz, gördüğünüz olayları varsa belgeleri ile beraber bize ulaştırmanızı bekliyoruz. Daha zengin bir içerik ve halklarımızın sorunlarını daha yakından kavrayabilmek için yapacağımız bu katkıların son derece yararlı olacağını düşünüyoruz.

Ortaklaşa, daha zengin HALK GERÇEĞİ'de buluşmak dileğiyle...

Sonsuzluk Ülkesi'nde neler oluyor?..

Masal bu ya biz anlatalım siz dirilin.

Heredot'la uzun tarihi söyleşimizi bir uyku sonraya bırakıp, yine birilerinin kafasına birkaç balyozluk kimyasal bırakalım.

Klasik sömürgecilik zincirinin son halkalarından biri olan Sonsuzluk Ülkesi, bugün büyük bir tarihsel değişimin eşiğine gelmiştir. Bu değişimin belirleyici özelliği sadece bir halkın bağımsızlığına kavuşması değildir. Zira bugün ezilen bir ulus temelinde Marksist-Leninist bir önderlik temelinde gelişen mücadelenin zaferi, aynı zamanda son yıllarda hareket alanını genişleten emperyalizme ve sömürgeciliğe vurulan büyük bir darbe olurken, aynı zamanda bölge ülkelerindeki ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşlarını hızlandırarak, günümüzde fazlasıyla yıpranan dünya devrimci sürecine de yeni bir ivme kazandıracaktır.

Emperyalizm ve sömürgeci faşist devletler bunun bilincindedir. Öndandır ki, bütün vahşi yöntemleri denemektedirler. O halde konuyu devrimci güçler açısından irdeleyip, buna denk düşen davranış biçimini hayata geçirmek gerekiyor.

Görüldüğü gibi Sonsuzluk Ülkesi devrimi uluslararası bir önem taşıyor. Öyleyse ezen ulus devrimcilerine düşen görev Sonsuzluk Ülkesi savaşçılarının doğal müttefikleri olarak:

a) Öncelikle Kemalizm'den, ezen ulus soluna bulaşan ve içselleşen şovenist bakıştan sıyrılmak. (Bu, Sonsuzluk Ülkesi halkının kendi kaderini tayin biçiminin kendisine ve öncüsüne bırakılmasıyla olur.) Kısacası gelişen ve giderek kitleselleşen ulusal kurtuluş savaşı hakkında daha fazla boş laf üretmemek. Zaten gelişen ulusal kurtuluş mücadelesi Sonsuzluk Ülkesi öncü müfrezesi halkıyla birlikte girdiği büyük atılımın sonucu bu konuda söylenecek bir şey bırakmamıştır. Bundan sonra konuşanlar, ancak kendi kendilerini dinleyecekler.

b) Bir yandan ezen ulus devriminin sorunlarını aşıcı programatik ve pratik politikalarını oluşturmak. (Devrim sorunu, iktidar sorunudur. İktidar perspektifini sunmak ve istemek ise düzenle direkt savaşmayı göze almak ve bu savaşa süreklilik kazandırmakla olur.) Ezen ulus devrimci hareketi özellikle bu noktadan hareket etmelidir. Yoksa, nice Kara Eylül sabahları, yüz binlerin meydanlardan bir anda çekilmesine anlam veremez.

c) Sömürgecilerin yüzyıllardır Sonsuzluk Ülkesi halkı üzerine kümelendiği şovenizmi, geniş halk yığınları nezninde kırabilmek ve ulusal kurtuluş savaşına karşı oluşan düşmanlığı hoşgörüye çevirmek. Unutmayalım ki başka ulusların sömürülmesine ses çıkarmayan bir ulusun, kendi toplumsal kurtuluşu için savaşması mümkün değildir.

d) Diğer bir görev ise, hem ezen ulus olarak şu anda yaşanan durgunluğa kapılıp erimemek, hem de Sonsuzluk Ülkesi halkıyla dayanışmanın en sıcak ifadesiyle Sonsuzluk Ülkesi savaşçılarına katılmaktır. Bu yokla hızla bir gelenek yaratılıp, aynı zamanda gençliğe de devrimci bir alternatif sunarak, Sonsuzluk Ülkesi halkı üzerindeki baskıya piyon olmalarını önlemek. Zira ezen ülke gençliğinin içinden çıkacak PİR'lerin sayısı bugün de az değildir.

Evet, Sonsuzluk Ülkesi'ndeki mücadelenin geldiği nokta, bu görevleri enternasyonalist bir görev olarak önümüze koyuyor.

Masal bu ya biz anlatalım siz dirilin. Birkaç uyku sonra bu görevi zorunlu kılan tarihsel gelişimi açıklamaya çalışalım. Önce uyuyalım uykuda düşünelim.

Masal bu ya, biz anlatalım siz kendinizi satın beyler, satın; evet beyler bir kelleye bir kilo eroin bedava, bir işbirlikçiye bir karı bedava. Evet beyler, vizitelerin tümü bedava, bir silaha bir kilo esrar bedava.

Masal bu ya biz anlatalım siz satın...

Sonsuzluk Ülkesi savaşçılarının her gün yeni zaferler kazanıp, her alana yayılmaları karşısında paniğe kapılan sömürgeciler, yeni işbirlikçiler yaratmak için oyun üstüne oyun, komplo üstüne komplo kuruyorlarmış. Katliamlar, toplu gözaltılar, dayak, işkence atbaşı sürüyormuş. Sonsuzluk Ülkesi halkı da

tek çareyi direnmekte görüyormuş.

İşte bu komploların en son örneklerinden biri, Kedi ilinin Kalebaşı ilçesinde yaşanıyormuş. Bu bölgede yüzyıllımızın İblis-i Bitlis örneğini en iyi sergileyenlerin başında gelen Yaman Ağa'mız, kendi aşireti ve yöredeki bütün aşiretlerin üstünde baskı kurarak, talan ve işkencelerle Sonsuzluk Ülkesi köylülerini işbirlikçi yapmaya zorluyormuş. Bütün bunlarla yetinmeyip özel kolluk kuvvetleriyle de köyleri basıp, tek tek köylüleri köy meydanında işkenceden geçirdikten sonra, diğer köylülerin gözleri önünde öldürüyorlarmış. Bütün bu baskıların yanında, esrar, eroin ve benzer kaçak işini ve elektronik eşya kaçakçılığını yasallaştırıyorlarmış. Geçmişten beri Kedi ilinde bu tür kaçakçılığın devlet eliyle yapıldığı biliniyormuş. Ancak bu kez, iş resmileştirilmiş. Kedi ilinin Kalebaşı ilçesinde Yağızer Aşireti ileri gelenlerinin de eroin ticareti yaptığı herkes tarafından biliniyormuş. Ancak aşiret lideri Mehmet Ağa tarafından eroin yakalatınca iş değişmiş. Mehmet Ağa ve aşireti silah kabul edip Yaman Ağa ile birlikte işbirlikçilerin safına katılıp Sonsuzluk Ülkesi savaşçılarına karşı savaşırlarsa karşılığında hem eroinleri geri verilecek, hem de silahlarla birlikte maaş bağlanacakmış. Zaten devletle öteden beri işbirliği halinde olan Mehmet Ağa'nın amcası oğlu ve Kalebaşı'nın belediye başkanının da girişimleri sonucu bu ağaya bağlı dört-beş köy silah alıp, işbirlikçi olmayı kabul etmişler. Tabii eroin ticaretine de devam etmişler. Bir kelleye bir kilo eroin. Kolluk kuvvetleri ve işbirlikçiler yakında yasalarda yapılacak yeni değişikliklerle resmen mafya olup, kadın ticareti, eroin, esrar ve beyaz eşya piyasasına tam olarak el atacaklarmış. Mafya'ya duyurulurmuş.

Masal bu ya biz anlatalım siz savaşın...

Hınıs ilinin Dağımazi ilçesinin bir köyünde baskın düzenleyen Sonsuzluk Ülkesi savaşçıları, Sabun Ağa çetesinden 4 işbirlikçiyi öldürmüş, 5'ini de yaralamışlar.

Şırınga ilinin (yeni il yapıldı) Çizme (Çizme-Botan) ilçesi Cezveli Köyü'nde 4 işbirlikçiyi ölümle cezalandıran Sonsuzluk Ülkesi savaşçıları, Sabun Ağa'nın da karargahını yerle bir etmişler. Daha sonra pusu kurmak isteyen özel kolluk kuvvetlerinin de çemberini yarıp 1 başnefer ile 4 neferi öldürmüşler. Bu çatışmada bir Sonsuzluk Ülkesi savaşçısı yaralı olarak kolluk kuvvetlerine esir düşmüş. Çılgına dönmüş olan özel kolluk kuvvetleri bütün kinlerini yaralı esire kusmuşlar. Yaralı esiri herkesin gözü önünde işkenceyle öldürüp, kol ve bacaklarını gövdesinden ayırmışlar.

Şırınga ilinin Çizme ilçesinin bir başka Köyü'nde de 4 işbirlikçiyi öldüren Sonsuzluk Ülkesi savaşçılarına birçok katılımın olduğu söyleniyormuş.

Dağ ilinin Ceviz Köyü civarında bir işbirlikçi ajanı bindiği arabadan indirerek öldüren Sonsuzluk Ülkesi savaşçılarının, arabadakilere de propaganda yapıp, yürüyerek uzaklaştıkları söyleniyormuş. Bu işbirlikçi ajanın milattan önce 85 yılında bir Sonsuzluk Ülkesi savaşçısının şehit olmasına sebep olduğu söyleniyormuş.

Dadaş ilinin Kayaşen ilçesinin Yurtyayla Köyü'nde propaganda toplantısı yapan Sonsuzluk Ülkesi savaşçıları Orman İşletmeleri'ne ait binlerce ton tomruğu yaktığı, orman bekçilerinin de silahlarını gasp ettikleri söyleniyormuş.

Şırınga ilinin Beytikebap ile Dağ ilinin Yüksekyayla ilçeleri arasındaki yolda bir aracı durduran Sonsuzluk Ülkesi savaşçıları, Yaman Ağa aşiretinden 4 işbirlikçiyi kurşuna dizip öldürmüşler.

Fıstık ilinin Araba ilçesi Altınpınar Köyü'nü basan Sonsuzluk Ülkesi savaşçıları, işbirlikçi ajan köy muhtarını köylülerin gözü önünde yargılayıp, köylülerin de oluru alındıktan sonra kurşuna dizmişler. Aynı bölgenin bir başka köyünde de -Karavaiz Köyü'nde- ajanlık yapan köy imamı kurşuna dizilmiş.

Dondurma ilinin Pazar ilçesinde kelle avcısı ve köy ağasının işbirlikçi köylülerin önünde yargılanıp kurşuna dizildiği söyleniyormuş.

Hınıs ilinin köylerinde seri propaganda toplantıları yapan Sonsuzluk Ülkesi savaşçıları, düşmanla işbirliği ve ajanlık yapan iki köy muhtarını uyarmışlar. Köy muhtarlarının bir daha böyle bir şey yapmayacaklarına söz vermeleri üzerine muhtarlar serbest bırakılmış.

Hınıs ilinin Cennetderesi bölgesinde pusu kuran özel kolluk kuvvetleri ile Sonsuzluk Ülkesi savaşçıları arasında çıkan çatışmada 1 zabit ve 3 nefer öldürülürken, özel kolluk kuvvetinin havadan saldırısı sırasında da 2 özel kolluk kuvveti öldürülmüş. Çatışmada bir Sonsuzluk Ülkesi savaşçısı vurulurken, bir savaşçı da yaralı olarak esir düşmüş. Özel kolluk kuvvetleri yaralı esirin kafasına çivi batırarak işkence sonucu öldürmüşler ve mezaretlerini boyalı basına da gösterdikleri söyleniyormuş.

Şırınga ilinin dağlık bölgesinde meydana gelen birçok çatışmada 50'ye yakın nefer, özel kolluk kuvveti, zabit ve ser zabitin öldüğü ve bir o kadarının da yaralandığı kulaktan kulağa yayılıyormuş.

Ayrıca Gira Köyü civarında da 3 nefer aracını yakıp, birçok silah ve cephaneyi de alan Sonsuzluk Ülkesi savaşçılarının sallana sallana ve gündüz gözüyle gittikleri söyleniyormuş.

Dağ ilinin Yüksekyayla ilçesinin Ziravik Köyü'nde özel kolluk kuvvetlerini pusuya düşüren Sonsuzluk Ülkesi savaşçıları 10 neferi öldürmüşler, bir o kadarını da yaralamışlar.

Kartkurtistan'ın güney bölgesinde Sonsuzluk Ülkesi savaşçılarının kampını basan Cahş barzan kuvvetleri 8 ölü ve 3 yaralı vererek geri çekilmek zorunda kalmışlar. Geçmişten beri çahşlık yapıp sömürgeci güçlerle özleşme politikası izleyen barzan cahşları saldırıyı üstlenmeyerek, böyle bir saldırıdan haberdar olmadıklarını söylemişler. Bu bölgede de Sonsuzluk Ülkesi halkı gittikçe Barzan vs.'lerden kopup Sonsuzluk Ülkesi savaşçılarına katılıyormuş.

Masal bu ya, siz yargılayın biz yazalım.

Sonsuzluk Ülkesi'nde taa milattan önce yargılananların takipçisi, temsilcisi bir Sarı Hoca varmış.

Sorumluluk duygusu, belki de insanı insan yapan, yücelten en değerli duyguymuş. Hele buna bir de aydın sorumluluğu eklendiğinde bedeli daha da ağır ve onurlu oluyormuş. Aydın kisvesi altında yüzlerce insan müsvetdesi düzenin pisliklerini kaşık kaşık yiyip, rehavete dalarken aydın olmanın sorumluluğunu tek başına yüklenen güzel insan, saygıdeğer aydın, Sarı Hoca her hareketinde aydınlara bir şamar daha indiriyormuş.

Milattan önce 990 yılındaki duruşmasında bunu bir kez daha göstermiş. Sanık sandalyesinde otururken çıplak gözle bakıldığında normal bir insandan hiçbir farkı yokmuş gibi. Bir de isterseniz onu duygu ve düşünceleriyle birlikte gözleyelim. Sarp kayalıklarda tek ve yalın duruşuyla bir kar çiçeği, ağzından çıkan her kelimesiyle mahkeme heyetini, basını, "aydınları" küçültüp böceklestirişiyle, çarpıtılan tarihe karşı bir savaşçı, tek başına aydın olmanın ağır bedelini ödemesi ve asla taviz vermemesiyle dimdik granit bir sütun. Ve bir insan, bir aydın Sarı Hoca. Bir tarih savaşçısı imiş.

Hadi beyler, siz yargılayın, biz yazalım.

Masal bu ya siz çatışın biz anlatalım... Tam uykuya dalacaktım ki, bir bakım şalvarıyla, poşisiyle uzun boylu, karga burunlu bir köylü durmadan beni dürtüklüyor. Esmer yüzü sararmış, gözleri kanlanmıştı. Öyle bir dürtüyordu ki, alışkanlıktan olacak herhalde, "kim ölmüş, kim kalmış" diye sordum. O anlattı ben yazdım.

Kedi ilinin Çatlak ilçesinde kolluk kuvvetleri, kendi aralarında çatışmışlar. Bu olay katliamdan bir gün önce olmuş. Bu çatışma benim aklıma hemen bir fitnelik sokmuştu. Ben söze başlamadan köylünün gözleriyle bana ters

ters baktığını fark ettim. Önce çatışma diyordu. Bütün çabalarıma rağmen onu ikna etmeye gücüm yetmiyordu. Çevrim katliamından bir gün önce çıkan bu çatışma oldukça dikkat çekiyormuş. Hani diyorum da acaba katliama karşı çıkan ve katliamı destekleyenler arasında çıkmış olmasın. (Olur mu olur). Onlar da... Ya da Kartluk Kurtluk Turpluk meselesi filan. Tamam tamam ters ters bakma anlatıyorum.

Çatlak ilçesi dağlık bölgesinde konaklayan bir bölük arasında bir tartışma sonucu çatışma çıkmış, çıkan bu çatışmada 8 neferin öldüğü, birçok yaralının da hastaneye kaldırıldığı söyleniyormuş. Rüyama giren köylünün söylediğine göre, neferlerle özel kolluk kuvvetleri arasında çelişkiler varmış. Özellikle, özel kolluk kuvvetinin "her şey benim, her şey benden sorulur, en iyi

MASALCI DEDE

kelle avcısı, en iyi katliamcı, en büyük çapulcu benim" tavrı neferleri çileden çıkarıyormuş. Zabitlerin kolluk kuvvetinden memnun olmadıkları da, onlardan aldıkları emirlerden belliymiş. Ayrıca oraya da özellikle seçilmiş nefer toplanıp gönderiliyormuş. Hani, faş-fışfaşo olanlardan. Bütün bu çelişkilerin yanında bir de korku ve moral bozukluğu da eklenince çatışma çıkmış. Gerçi kimi neferler bu işkence ve çapulculuğa karşıymış, ama bir şey yapamıyormuş. Ayrıca bu rüya hiçbir melek tarafından doğrulanmadı. Ama bizim köylü kendi gözleriyle görmüş. Hani oradan geçerken falan. Bir tabura yakın oturan akrabaları da söylediler, ama neferlerin rüyasına girmediğim için kesin olmuş mu olmamış mı bilemiyorum. Tabii uyuyabilirsem.

Deniz Kızları uyutmuyor ki. Deniz Kızları Takrir-i Sükun yasasına karşı Yedi Tepeli Şehir'de açlık grevine başlamışlar. Çoğunluğunu Deniz Kızları'nın oluşturduğu otuz-kırk kişilik grup nam-ı diğer Sarı Hocamız'ın mahkemesine kadar açlık grevini dönüşümlü olarak sürdürdüler. Hocamızın mahkemesinde ön saflarda slogan atmışlar, marş söylemişler: "Hep beraber Deniz Kızı girdi düşüme, biz iflah olmayız" deyip coplara karşı kahramanca direnmişler. Deniz Kızları, Hocamıza "bin selam" diye yazmamızı sıkı sıkıya tembih etmişler.

Şırınga iline bağlı bir köyde özel kolluk kuvvetleriyle Sonsuzluk Ülkesi savaşçıları arasında çatışma çıktı. Yaklaşık iki saat süren çatışmada 4 nefer öldürüldü.

Petrol ilinin Erler ilçesinin Fıstık bucağına bağlı Yarım Köyü'nde bir gün boyunca süren çatışmada 3 nefer ve bir çok özel kolluk kuvveti öldürülmüş, 5 nefer de yaralanmış.

Sonsuzluk Ülkesi'nin güneybatı sınırından da bir grup Sonsuzluk Ülkesi savaşçısı sızdığı söyleniyormuş.

Bu söylentiler üzerine Hınıs ilinin Direniş ilçesinde giriş-çıkışların özel kolluk kuvvetlerince denetim altında tutulmaya çalışıldığı ve aramaların yoğunlaştığı söyleniyormuş.

Dağ ilinin Çukur ilçesine bağlı Çığ Köyü'nde işbirlikçilere ait 177 katır ve 13 öküzü Sonsuzluk Ülkesi savaşçıları, Güney Sonsuzluk Ülkesi'ne kaçırmayıp, yürüyerek, sallana sallana sınırdan geçirip götürdükleri söyleniyormuş.

Samsur ilinin Besram ilçesinin bir bucağında Sonsuzluk Ülkesi savaşçıları ile kolluk kuvvetleri arasında çıkan çatışmada 1 ser zabit ile 5 nefer öldürülmüş. Dağ ilinin Yüksekyayla ilçesinde de işbirlikçilerin maaşını götüren kolluk kuvvetleri aracına pusu kuran Sonsuzluk Ülkesi savaşçıları bir nefer ve bir işbirlikçiyi yaralamışlar.

Hınıs ilinin Gercews ilçesinin Keyifli Hasan bucağında Sonsuzluk Ülkesi savaşçıları 3 tankeri yakarak havaya uçurmuşlar.

Hepinize napalmlı uykular.

Halk Gerçeği çalışanlarına,

Gerçekleri anlatmak, halkın bugünkü gerçekleri ile özgür geleceği arasında bağlantı kurmak ve özgürlük mücadelesine bir yayın organı olarak katılmak için yaptığımız çıkış nedeniyle sizleri kutlarız.

Öyle görünüyor ki, çok çeşitli çevrelerden destek mesajları alıyorsunuz. Bizler de, bu değerli çabalarınızda sizleri desteklemek ve mümkün olduğunca çabalarınıza katılmak istiyoruz. Elbette Şerafettin Kaya gibi, neyi, nasıl yapacağınız konusunda sizlere fetva vermek türünden bir kendini bilmezlik içinde olacak değiliz. Sadece haber ve yorum türünden yazılarla ortak çabanıza katılabilmek isteriz. Ancak, mevcut koşullarda, sizlerin neleri yayınlayabileceğinizi ve bizlerin neler yazabileceğimizi tespit edebilmek gerçekten çok zor oluyor.

Yeni "Takrir-i Sükun" uygulamalarına karşı açılan kampanyayı ve Ceyhan Cezaevi'ndeki devrimcilerin bu konuda yaptıkları çağrıyı içten destekliyoruz. Bu yöndeki kararlı ve inatçı çabaların, bir anda olmasa bile, adım adım gelişip genişleyeceğine ve önemli bir toplumsal direniş haline geleceğine inanıyoruz.

Adı Dünyayı Korkutan Ülke'nin özgürlük için direnen tüm insanlarını coşkuyla selamlar, sizlere çalışmalarınızda başarılar dileriz.

6 Haziran 1990

***"Asrın Davası"* tutukluları**

Düsseldorf

Halk Gerçeği'ne,

Türkiye egemen sınıfları, her geçen gün iktidar gücünü kaybediyor. 1970'li yılların sonundan itibaren belirgin şekilde, ekonomik ve siyasi kriz yaşamaya başlayan TC devleti kendisi için son umut olan ve aynı zamanda sistemini güçlendireceğini düşündüğü 12 Eylül 1980 ile birlikte, aslında yok oluşunun koşullarını kendisi hazırlamıştır. Devletle halk arasındaki ayrım 12 Eylül '80 ile bitmemiş, tam tersine daha da belirginleşmiştir ve geniş yığınlar, devleti tüm kurumları ile birlikte tanımıştır. Kitlelerle devlet arasındaki bu netleşme gelecek yıllar açısından devrimci atılımın, potansiyel gücünü oluşturmaktadır.

Ekonomik ve siyasi krizin, geri dönülmez şekilde, kalıcılaştığı ülkemizde rejimin ayakta kalabilmek için her dönemde ısrarla uyguladığı şiddet, özellikle içinde bulunduğumuz bu dönemde arttırılarak uygulanacaktır. Son günlerdeki bazı uygulamalar bunun göstergesidir. 3-4 ay önce üniversitelerde, daha önce terk etmiş oldukları alanlara polisin yeniden girmesiyle başlayan daha sonra beraberinde KHK'yi gündeme getirerek süreç faşist rejimin sertleşmesine tekabül etmektedir. Tek tek olaylara bakıldığında geçici uygulamalarmış gibi görünen, fakat sistemli bir şiddet politikasının parçası olan, bugünkü uygulamalar her geçen gün gelişmekte olan, rejime alternatif devrimci hareketlerin güç olarak ortaya çıkmadan yok edilmesine yöneliktir.

TC devleti 1984 yılından itibaren silahlı mücadelesiyle politik sahneye çıkmış olan PKK'nın mücadelesinden çok ders çıkarmıştır. Çıkarmış olduğu bu derslerden hareketle; bugün Türkiye cephesinde ortaya çıkmaya çalışan, faşist rejime alternatif örgütlenmelerin yükselişini durdurabilmek için, şiddetle birlikte her türlü yöntemi kullanmaya hazırlanıyor. K stan halkı çok kayıp vermiştir. Ama baskılardan yılmamış, bu boyutta bir devrimci kabarışa gelebilmek için, gereken bedeli ödemiştir. Devrimci kabarış karşısında dehşete kapılan sömürgeci faşist rejim kendisinin sonu olan, ikinci bir alternatif cephenin oluşmaması için her şeyi yapacaktır. PKK'nın mücadelesinden çıkarmış olduğu en büyük ders budur. Bu anlamda, KHK ve diğer politikaları, öz olarak Türkiye kesimine yöneliktir. TC devleti K stan'daki mücadeleyi bugün ki seviyede tutarak, Türkiye'de gelişme aşamasında olan alternatif devrimcileri boğmayı düşünüyor.

Son günlerde, cezaevleri de dahil olmak üzere, her yerde turmandırılmaya çalışılan şiddetin anlamı budur. İçinde bulunduğumuz dönemde devrimci tutsaklar olarak, her cezaevinde olduğu gibi, Sağmalcılar Cezaevi'nde de can güvenliğimiz kalmamıştır. İdare bilinçli bir şekilde provokasyon ortamı yaratarak, devrimcilerle askerleri, karşı kârşıya getirmeye çalışmaktadır. Bu amaçla son iki açık görüş hakkımız gasp edilmiş ve cezaevinde sudan bahanelerle keyfi uygulamalara başlanmıştır. 11.6.1990 tarihindeki normal kapalı görüşte, ziyaretçilerle birlikte görüş kabinlerine birer tane asker sokulmuş ve beş dakikalık bir görüşten sonra ziyaretçiler, tartaklanarak zorla dışarıya çıkarılmıştır. Başka şehirlerden görüşe gelen insanlar onca uğraş ve yorgunlukları bir yana, yaka paça cezaevinin dışına çıkarılmıştır. Böylesine keyfi ve haksız uygulamalar, sistemli bir şekilde devreye sokulmaya çalışılan, baskı ve sindirme politikasının sonucudur.

Devrimci tutsaklar olarak sadece bizim can güvenliğimiz değil aynı zamanda ziyarete gelen ailelerimizin de can güvenliği kalmamıştır. Tüm devrimci demokrat kamuoyuna ve kendisine insanım diyen herkesin bilgisine sunarız.

Silahlı Halk Birlikleri

Sağmalcılar

Halk Gerçeği'ne

Olağanüstü Hal Kararnamesi'ni ve tek kişilik hücre sistemini protesto etmek için biz Malatya E-Tipi Cezaevi'nde bulunan bazı siyasal hareketler - hareketlerin açık imzalarıyla- 25 Mayıs 1990 tarihinde, bir haftalık açlık grevine başladığımıza dair, "Kamuoyuna" başlıklı bir basın bildirisi gönderdik. Aynı ad altında hazırlanan basın bildirisinin tüm sosyalist yayınlarda yayınlanması için göndermiştik. Yine yayınlanması için Halk Gerçeği'ne de bir nüsha yollamıştık. Halk Gerçeği göndermiş olduğumuz basın bildirisini yayınlamıştır. Fakat, bu basın bildirisinin altında KKP (K istan Kurtuluş Partisi)'nin de imzası vardı. Ancak, Halk Gerçeği'nin 3 Haziran 1990 tarihli 6. sayısında çıkan basın bildirimizin altında KKP (K istan Kurtuluş Partisi) imzası yer almamaktadır.

Şayet imzamızın basılmasında herhangi bir kasıt yoksa, bunun en kısa zamanda düzeltilmesini rica ediyoruz.

Faaliyetlerinizde başarılar...

K stan Kurtuluş Partisi davasından tutuklular

Halk Gerçeği'ne selamlar,

Yıllardır özlemle beklediğimiz, burjuva basınına karşı alternatif sosyalist basının içinde bir gazete olarak yer almanız bizi oldukça sevindirdi.

Faşizmin en saldırgan olduğu bu dönemde biz de varız deyip yayın hayatına başlayıp bu kararlılıkla devam ettirmeniz bizce örnek bir tutumdur.

Özellikle gazetenin, Adı Yasaklanan Ülke'ye ilişkin yazılarınız gayet gerçekçi ve bu haberlerin Türkiye halklarına yayın yoluyla iletmeniz çok sevindiricidir.

Bundan sonra da ezilen, sömürülen halkların, emekçilerin, devrimcilerin ve sosyalistlerin gözü kulağı olacağınıza ilişkin inancımız sonsuzdur.

Tüm devrimci şiarımızla merhaba diyor, bundan sonraki yayın hayatınızda başarılar diliyoruz.

Bursa'dan bir grup yurtsever devrimci

Konfeksiyon atölyelerinde örgütlenelim...

Ülkemizde binlerce atölyeden birisi de bizim çalıştığımız konfeksiyondur. İş yerinde ustamız bizlere sürekli küfür, tehdit ve aşağılayıcı sözler söyleyerek hakaretlerde bulunuyor. Çalıştığımız konfeksiyon atölyesinde 100 kişi çalışmakta, sendikasız olduğumuz gibi çoğu işçinin sigortası yoktur.

Bu konfeksiyon atölyesinde sigara içmek yasak, konuşmak yasak, sakız çiğnemek yasak, teyp dinlemek yasak, sağlık koşulları alabildiğine kötü, çalışma saatleri fazla, havalandırması yetersiz. Biz de bu haksızlığa karşı koyma duygusu vardı ama karşı koyamıyorduk. Bazı arkadaşlar kişisel tavır koyuyordu, ama aşağılanarak işten atılıyordu.

Ustabaşı; gecikme, sigara, tuvalet vb. sorunları hepimizin önünde açarak arkadaşlara küfür ve tehditler savurarak hepimizi tehdit ederek gözümüzü korkutmaya çalışıyordu. Fakat bu bizi birbirimize kenetliyordu. Bu kenetleme aramızda bir grup oluşturmamızı getirdi. Bu grup atölyeye bağlı bölümlerden oluşuyordu.

İşyerinde saat 13.00'de verilmesi gereken yemek bir haftadır 13.30 ve 15.00 arası veriliyordu. Bizler bundan rahatsız olmaya başladık. Benim çalıştığım bölümde bir arkadaşımız yemeğin gecikmesine kişisel olarak tepki gösterdi ve makinesini kapattı. Arkasından altı makineci daha kapattı. Olayı usta fark etti, bize, "Elebaşınız kim? Ben bulurum, bir daha yapmayın" diyerek tehdit etmeye başladı. Bu atölyede yaptığımız o anlık direniş, bizlere cesaret verdi. Ertesi günü işyerinde çoğunluk makinelerini kapatarak tepkimizi dile getirdik. İş yerine bir anda sessizlik çökmüştü. Dikkatler üzerimize toplanmıştı. Usta ve patron yandaşları hiç beklemediği bu olay karşısında şaşa kaldılar. Sağı solu tekmeleyerek küfürler yağdırarak tehditlerde bulunmaya başladılar. Patron bir kişiyle tartışmaya girdi ve "Elebaşınız kim?" diye sordu. Arkadaşlarımızdan biri de "elebaşımız yok" diye yanıt verdi. O anda bölümümüzdeki tüm işçiler "yemekler geç verildiği için bunu destekliyoruz" dediler.

Bu olaylar karşısında çok korkmuştuk işten atılacağız diye. Çoğunluk, makineleri kapadığı için, işten topluca çıkarma yapamadılar. Bir arkadaşı işten attılar. Bir kayıp verdik ama isteğimizi de yerine getirttik. Şimdi yemeklerimiz zamanında veriliyor.

Anladık ki korku gereksizmiş, örgütlülük şartmış. Birlikten kuvvet doğarmış. Bunları anladık. Bundan sonra haksızlıklara karşı daha kararlı ve bilinçli olacağız.

Ali DİREN

Esenler-İstanbul

ALİ POLAT: ALEVİLİK OLAYI ÜZERİNE!..

"Açtım şapkasını keli çıkıyor
Sökmez gayri dede, hoca, pir bana bana..."

Günümüz Türkiye'sinde son günlerde, "Alevilik Olayı" tartışılmaktadır. Bu tartışmayı hoşgörüyle karşılamakla birlikte, içerik açısından doğru bulmuyoruz. Çünkü olaya sadece dinsel-mezhepsel açıdan bakılmakta, esen ve ezilen açısından, yani sınıfsal ve toplumsal açıdan bakılmamaktadır. Ama, bununla birlikte ezilen bir mezhep olmasından, sürekli ve sistemli bir biçimde baskıya uğramasından ötürü, demokratik bir muhteva taşır. İşte biz yurtseverler ve demokratlar, bu demokratik muhtevaya sahip çıkarız. Çünkü biz her türlü baskı ve sömürüye karşıyız. Bunun biçimi ve özü ister ulusal, ister sınıfsal, ister mezhepsel, isterse de cinsel baskı ve sömürü olsun... Biz bu meseleye sınıfsal açıdan bakıyoruz. Bunun içinde ezilen bir mezhep olmasından ötürü alevi mezhebi üzerindeki her türlü baskıya karşıyız. Alevi toplumunun ibadetini özgürce yapmasını, kültürünü özgür bir ortamda geliştirmesini istiyoruz. Bunları istemek demokratlığın mihenk taşıdır...Ama Alevi toplumu üzerinde "politika yapmaya" çalışan, alevi kesiminin bir üst tabakasını oluşturan "Dedelerin", bu temiz insanları kendi kişisel çıkarları için kullanmasına asla ve asla müsade etmiyeceğiz..

Ülkemizde mezhepçilik politikası, burjuvazinin siyasi yönden en azgelişen kesimi ile şıhlar, şeyhler, din adamları ve toprak sahipleri gibi yarıfeodal unsurlar tarafından yapılmaktadır. Bu mezhepçilik politikasını ABD emperyalizmi desteklemekte ve hatta körüklemektedir. Meseleye bu açıdan baktığımızda, mezhepçiliğin ANA KAYNAĞI yarı-feodal unsurlar, ANA DAYANAĞI ise EMPERYALİZM'dir. Bu konuda kimsenin kuşkusu olmasın. 12 Eylül öncesi meydana gelen, Sivas, Çorum, Maraş ve benzeri toplumsal olaylarda, ABD'li "görevlilerin" bu olayların içinde oldukları zamanın yetkili kişilerince açıklanmıştır. İşte bunun içinde bu tür olgulara emperyalizm açısından bakmalıyız. Aksi taktirde hatalı sonuçlara ulaşırız.....

12 Eylül sonrasında tüm toplumsal kesimlerde olduğu gibi, alevi kesim üzerinde de büyük bir baskı uygulandı.

Tüm toplum kesimleri olduğu gibi, alevi kesimide büyük bir şok yaşadı. Bazı durumlarda, özelliklede irticanın güçlü olduğu bölgelerde, sırf alevi oldukları için, işkence gördüler... İşlerinden oldular...Hapis yattılar..... Bunu kimse inkar edemez. İşte, gerek devletin gereksede devletin besleyip-büyüttüğü irtica ve şeriatçıların uyguladığı baskı sonucu, aleviler içinde "alevicilik" gelişmeye başladı...Gelişmesi kaçınılmazdı. Çünkü bu durum yapılan baskının doğal bir sonucudur... *Demokratların yenildiği, dağınık olduğu işte bu ortamda, defterleri çoktan dürülmüş, kovulmuş olan alevi dedeleri, ile-devrimci-demokrat mücadelenin dışına attığı "birkaç eski solcu artığı" bu olayı yeniden gündeme getirdiler.*

Büyük alevi "önderi" pozlarında kitaplar yayınlamaya, paneller yapmaya başladılar. Bu unsurlar, it izinin-kurt izine karıştığı böyle bir ortamda devletle, aleviler üzerinde pazarlık yaptılar. Ama neyin pahasına!.. Alevi kesimi toplumsal mücadeleden koparmak pahasına.....

Bizce, alevilik olayının gündeme gelmesinin birçok nedeni vardır. Bunlardan birincisi; etki-tepki olayıdır. Yani bunca baskı ve zora karşın kendiliğinden oluşan tepkidir. *İkincisi;* Kemalist aydının şeriat ve gericilik karşısında, güvendikleri dağlara kar yağması sonucu, paniğe kapılması, şerite karşı alevilerle karşı çıkabilmesi anlayışıdır. *Üçüncüsü;* palazlanan ve kompradorlaşan alevi kökenli ticaret burjuvasının, pastadan daha fazla pay alma isteği ve mücadelesidir. Palazlanan aleviler, devlet yönetiminde yer almak istiyor. *Dördüncüsü;* emperyalizmin toplumsal mücadeleyi bölmek için, eskiden beri uyguladığı "böl-yönet" politikasıdır. Böylece emperyalizm, çeşitli milliyet ve mezhepleri birbirine düşürmek istiyor.....

Burada vurgulamaya çalıştığım gibi, olay oldukça karışık, riskli ve çok yönlüdür. Karşımıza üç değil, çok bilinmiyenli bir denklem çıkıyor. Bunun içinde olayı tüm yönleri ve bağlantıları ile birlikte değerlendirmek zorundayız. Aksi taktirde emperyalizmin ve egemen sınıfların yedeğine düşmüş oluruz...

ALEVİLİK NEDİR? Ülkemizde geçmişte nasıl bir rol oynamıştır, gelecekte nasıl bir rol oynayabilir? Alevilik, özünde devrimci bir köylü ideolojisidir. Yani, Osmanlıyla uzlaşmayan, Osmanlıya boyun eğmeyen, ona hizmet etmeyen yoksul köylülerin ideolojisidir...Orta-Asya göçebeliğinden-Osmanlıya kadar geçen süre içinde geniş köylü yığınları, Alevilik adı altında büyük isyanlar çıkardılar. *Çeşitli milliyet, mezhep ve uluslara mensup yoksul köylüler daha o zamanlarda ilkel toplumun eşitlikçi geleneklerini yaşatıp, sosyalizmin müjdecisi oldular.* Zamanın köylü önderleri olan, BABA İSHAK, BABA RESUL, ŞEYH BEDREDDİN-PİR SULTAN ve diğerleri doğanın üzerinde bir tanrı iradesi bulunmadığını, Müslümanlar, Hıristiyanlar ve Yahudiler arasında bir farkın olmadığını yaymışlardır. Bu yoksul köylü önderleri, hür türlü özel mülkiyetin kaldırılmasını, toprağın ve arazinin ortak olmasını, savunmaktaydılar.

Bu önderlerden biri olan ŞEYH BEDREDDİN şöyle diyor:

"Erzak, giyecek, davar ve bütün mahsüller kamunun ortak malıdır. İnsanlar, doğuştan ve tabii olarak eşittir. Birinin servet toplayıp biriktirmesi, digerinin ekmeye muhtaç olması, ilah-i amaca aykırıdır."

İşte bu eşitlikçi ve ortaklaşa fikirler, geniş köylü yığınları arasında yayılıp, büyük isyanlara neden oldu. Yoksul köylüler toplu halde kıyımlara, öldürülmelerine rağmen Osmanlıya şöyle sesleniyorlardı:

ne ağlarsın be hey kardeş
Güneş gebe ellerime.....
Dağda şafak ağansında
Yürüyelim şehirlere.....

Burada vurgulamaya çalıştığım gibi, köylü isyanlarına önderlik eden "ALEVİ İDEOLOJİSİ" emeğin özgürleşmesi ve toplumun ilerlemesi özlemini ifade ettiğinden ileri ve olumlu bir rol oynamıştır.

Alevi kesimi geçmişte olduğu gibi, bugünde demokrasimiz için temel bir yapı taşıdır. Bu taşın kaybedilmesi demek, demokrasimizin sallanması demektir. Bundan ötürü de bizler, alevi kesimi üzerindeki her türlü baskı ve eritme politikasına karşıyız....Bu vatandaşlarımızın özgür bir ortamda - tüm vatandaşlarımızın olduğu gibi yaşamasından yanayız.....

Cumhuriyet gazetesinde çıkan yazı serisi, tarihi bir haksızlığı ortaya çıkarması açısından olumludur. Ama alevi kesimi içinde, bir üst ve egemen tabakayı oluşturan edeleri konuşturma açısından ise olumsuzdur...Yazı serisi boyunca bir alevi dedesi olduğunu iddia eden İzzet DOĞAN konuşuyor. Kimdir bu İzzet Doğan? Yoksul alevi kesimini temsil edebilir mi? İzzet Doğan adlı şahıs, tüm yaşamı boyunca faşist ve gerici partilerde yöneticilik yapmış, aday olmuş biridir. İ. Doğan, siyasi yaşama gözlerini DP'de açıyor. AP'de, MDP'de devam ettirip, DYP'de noktalıyor. Biz, bir insanın söylediklerine değil, pratiğine bakarız. Bu adamın pratiği, onun gerici bir insan olduğunu kanıtlıyor. Çünkü siyasi yaşamı boyunca halka zulmeden, ona kan kusturan siyasal partiler de "politika" yapan birisi "alevi önderi" olabilir mi? Elbette hayır... Böyle bir kişi, olsa olsa halk düşmanı bir sıfata layık olabilir....İzzet Doğan gibiler için bir ozanımız şöyle diyor:

"Meydan size kaldı ötün
Ören köyün baykuşları...
Çalın, çırpın, alın-satın
Ören köyün baykuşları...."

Bugün iyi niyetli bazı arkaşlarımız, mevcut düzenin vermiş olduğu sıkıntının sonucu olarak, geçmişe özlem duyup "Dedelik Kurumunu" savunmaktadırlar. Bu arkadaşlarımız dedelik kurumunun köylülüğün bir kurumu olduğunu, feodal düzenin bir kurumu olduğunu kavrayamıyorlar. Dedelik kurumu miyadını artık çoktan doldurmuştur... Bu kurumu yeniden diriltmeye kalkışmak, ölü cana ruh vermeye beniziyor. Ölü nasıl dirilemesse, dedelik kurumu da tekrar canlandırılamaz.... Çünkü ülkemizin toplumsal yapısı, yarı-feodal bir toplumdan, kapitalist bir yapıya doğru evrimleşmektedir. Bu evrimleşmeyi, bu acılı ve sancılı gelişmeyi kimse tersine çeviremez...Bu durum tarihin değişmez bir yasasıdır.....

Daha önce de vurguladığım gibi, alevi toplumuna büyük bir tarihi haksızlık söz konusudur. Bizler bu tarihi haksızlığın ortadan kaldırılması için mücadele ederiz. Ama bu haksızlığı bahane ederek, alevi toplumu üzerinden "pazarlıkla" politika yapılmasına asla müsade etmedik, ettirmeyeceğiz. Alevi önderi pozlarında, "kuzu postuna bürünen kurtlar" olan alevi dedeleri ve eskimiş solcu artığı birkaç unsur şunu iyi bilsinler ki, meydanı onlara bırakmayacağız...Bu çirkin oyunlarını bozacağız...

"Nenni nenni sökmez artık
Bu da böyle gitmez artık..
Sizden hesap soracağız
Hey beyler biz uyandık" diyoruz...

Söz konusu diziden sonra, gazetemize Alevilik üzerine pek çok mektup geldi. Mektupların bir kısmında eleştiriler aldık. Eleştirilerde en çok dikkatimizi çeken Alevilik üzerine bir dizi beklentisi oldu. Bu husustaki eleştirilere katılıyor, sözü edilen konuda dizi yazı eksikliğimizi kabul ediyoruz. İlerideki sayılarımızda konuyu olgunlaştırdığımız zaman, Alevilik üzerine bir dizi yayınlayabiliriz. Ancak bizim Aleviliğin suistimal edilmesi hususuna dikkat çekmemiz o zaman da geçerliydi, şimdide geçerlidir, yarın da geçerli olacaktır.

Halk Gerçeği

Ağrı Eteklerindeki Ateş!..

(1930 Ağrı ayaklanması ve bastırılışı)

-3- **Emin Karaca'nın araştırması**

● 19-20 Haziran 1930'da başlayan Ağrı Ayaklanması Ağustos ayı ortalarına gelindiğinde isyancıların lojistik destek aldıkları İran'la diplomatik görüşmelere konu oluyordu...

● İran'ın epey süre karşı çıkmasına rağmen sonunda razı oluşuyla Türk kolordusunun İran topraklarında da askeri hareket yapabilmesinin yolu açılmıştı...

BİTMEYEN TEDİP VE TENKİL

Geçen sayımızda Ağrı Ayaklanması'nın 1930 yılı temmuz ayı ortalarındaki durumunu *Cumhuriyet* gazetesinin manşet haberlerini aktararak yansıtmaya çalışmıştık. 17 Temmuz 1930 tarihli *Cumhuriyet* gazetesinde *"Ağrıdağı İhata Edildi"* başlıklı haberde *"Hava bombardımanı 3 saat bilfasıla devam etmiştir"* deniliyordu. Bu haberin yanında harekatı idare eden Kolordu Komutanı Salih Paşa'nın (Uzun yılların Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak'ın emekli edilişinden sonra yerine Genelkurmay Başkanlığı'na getirilen *Salih Omurtak*) bir fotoğrafı yer alıyordu.

Resimaltı da şöyleydi: *"Harekatı idare eden ordu kumandanı Salih Pş.'nın milli mücadele senelerinde alınmış bir resmi"*.

Hükümetin *"resmi tebliğleri"*ne rağmen Temmuz 1930 sonlarında *"asilerin tedip ve tenkili"*nin *"hitama ermediği"* gazete haberlerinden anlışılıyordu. *Resimli Uyanış*'ın 24 Temmuz 1930 tarihli sayısında yer alan haber şöyleydi:

"Bu nüshamız makineye verileceği sırada Trabzon ve Ankara'dan gelen Ağrı Dağı telgrafları şunlardır: Ağrı Dağının bombardımanı devam ediyor, tayyarelerimiz her zaman dağın üzerinde uçarak bomba yağdırıyor. Burada şakiler artık toplu bir halde bulunmağa imkan göremeyerek daha yükseklere çıkmışlar ve dağınık bir halde yaşamağa başlamışlardır. Büyük Ağrı Dağı tamamen muhasara edilmiştir. Küçük Ağrı'nın yalnız İran hududuna doğru olan kısmı açıktır (...). Resmidir: İran'dan Çaldıran mıntıkasına tecavüz eden şakiler müfrezelerimiz tarafından sınırlarına kadar takip edilmiştir. Müfrezelerimiz hudut üzerinde ve topraklarımızdadır."

DİPLOMASİ DEVREYE GİRİYOR...

Ağustos 1930'un ortalarına gelindiğinde Ağrı İsyanı hâlâ devam etmektedir. Bir yandan askeri harekat sürüp giderken, İran'la da diplomatik temas yoğunlaşmıştır.

Haberleri şöyle:

"Ankara- Şarktaki tayyare kuvvetlerimiz takviye edilmiş, Ankara üzerinde siyah bir bulut gibi devirler yapan tayyare filolarımız şarka hareket etmiştir" (Resimli Uyanış, 14 Ağustos 1930)

"Ankara- İsmet Paşa, Umum Erkanı Harbiye Reisi Fevzi Paşa Hazretleri beraber doğruca Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Bey"in köşküne gitti. Heyeti Vekile burada toplandı. Bu içtimada İran notası üzerinde şarktaki vaziyet müzakere edilmiştir. (...) Bu içtimada mühim kararlar verildiği tahmin edilmektedir. Mevcut kanaata göre muhabere ve müzakere ile kaybedecek zamanımız yoktur. Vaziyet çok naziktir." (Aynı Yerdi, 14 Ağustos 1930)

SICAK TAKİP TÜRK KOLORDUSU İRAN TOPRAKLARINDA

Bugünkü dile aktaracak olursak, yukarıda ki haberlerin anlamı şu demek oluyor: Türk hükümeti İran'a, ayaklanmayı bastırmak için ortak bir askeri harekat yapma teklifinde bulunuyor. İran bu teklifi *"devletler hukukuna aykırı olduğu"* gerekçesiyle reddediyor. Yoğun diplomatik temaslar sonunda İran Türkiye'nin talebini kabul ediyor.

Türkiye, İran'a kendi topraklarından gelerek Türkiye'yi rahatsız eden *'asillerin'* tenkili (kırılması) için, Küçük Ağrı ve Aybey dağlarını silahlı harekatın yönetimi amacıyla işgal edeceğini bildiriyor. İran hükümeti de, Türkiye topraklarından gelerek rahatsız edecek eşkıyayı hissettiği zaman kendisine de Türkiye topraklarında askeri harekat yapma izni verileceği ve hatta yardımcı olunacağı garantisi istiyor. Bu garanti verildikten sonra, Türkiye bu isteğini İran hükümetine, Tahran Maslahatgüzarı *Memduh Şevket* Bey (ünlü hikayeci Memduh Şevket Esendal) aracılığıyla tebliğ ediyor. Bundan sonra Bakanlar Kurulu'nun Ağrı Dağı Harekatına başlanmasına dair kararı, Kolordu Komutanı Salih Paşa'ya bildiriyor.

Vilâyatı Şarkiye müfettişi umumisi İbrahim Tali B.

Bu gelişmelerden sonraki *Resimli Uyanış*'ın haberi şöyle:

"Her türlü hazırlık bittiğinden harekat başlamıştır. Dağdaki asilerin kaçmalarına mani olacak tedbirler alınmıştır. Hepsi de dağda imha edilecektir. Çevirme harekatı tamam olmuştur. Tayyarelerimiz, hududu geçerek dağın ihata edilmemiş bulunan kısmını havadan abluka etmiş, kıtaatımız çevirme harekatını muvaffakiyetle yapmıştır."

Ayaklanmanın Ağrı eteklerinden görünüşü...

Garo Sasuni adındaki Ermeni bir yazar ve araştırmacı bundan 61 yıl önce *"Hayrenik"* dergisinin Kasım 1929 sayısında *"Kürt Ulusal Hareketleri ve Ermeni-Kürt İlişkileri (15. yy. dan Günümüze)"* başlıklı bir dizi araştırmalar yayımlamaya başlar. Araştırma dizisi 1930-31 yıllarında da devam ederek 18 bölümlük hacimli bir boyut kazanır. 1933 yılında kitap halinde yayınlanma hazırlığı yapılmışken, uzunca bir süre kesintiye uğrar, ancak 1969 yılında Beyrut'ta basılabilir. Aynı isimdeki kitabın 1986 yılında Stokholm'da yapılan Türkçe baskısı elimize geçti. Bu kitabın **"1930 Ararat İsyanı"** ayrımından bazı bölümleri aktararak; bir de ayaklanmanın Ağrı eteklerinden görüntüşünü summak istedik...

"Türkler 1930 Haziran ayı başlarında hücuma başladıklarında Ararat isyancıları artık hazırdı ve sürprizle karşılaşmadılar, fakat maalesef diğer bölgeler böyle bir hücuma henüz hazır değillerdi.

Böylelikle büyük Ararat İsyanı patladı. Bu gerçekte (Erzurum'dan başka) Ermenistan ve Kürdistan'ın bütün bölgelerini kapsayan bir isyandı. Türkler Haziran ayı esnasında Iğdır ve Bayezit'e 10 bin kadar asker yığdılar ve böylelikle Ararat isyancılarına kesin bir darbe indirerek sorunu sessizce kapatmak arzusundaydılar. Aynı esnada çok sayıda askeri birlikler de birkaç tehlikeli sayılan bölgelerde mevzilenmişlerdi.

Türkler ilk taarruzda kesin bir şekilde mağlup olup dağıldılar. Yüksek askeri idare birbirine girdi ve çok büyük bir savaş için yeniden hazırlıklara giriştiler. Hükümetin prestiji kırıldı. Türk basınında endişeler belirmeye başladı ve Türk ordusunun bu savaşı gizlilikten çıktı. Böylelikle bu durum yalnız Türk, Ermeni ve Kürtlerin dikkatini çekmekle kalmayıp, aynı zamanda uluslararası basında güncelliğiyle Ortadoğu'nun en önemli bir sorunu haline geldi. Fakat, Ararat yalnız değildi. Yeni olaylar isyanı daha da geniş bir alana yaydı. Konya'daki sürgün bölgesinden daha önce, kardeşleri ve babası Kör Hüseyin Paşa ile beraber Suriye'ye kaçmış olan Kürt lideri zaten o esnada Abağa ile İran Azerbaycanı arasındaki bir yerde bulunuyordu. Bu olaydan önce zeki ve güçlü bir savaşçı olan İbrahim (takma ismi) ora halkını devrime sokma amacıyla Abağa ve Zilan bölgelerinde faaliyetteydi. İlk Ararat çarpışmaları döneminde Hüseyin Paşa'nın oğlu, İbrahim ve diğer birkaç liderle birlikte harekete geçtiler, bu hareket bir sel gibi gittikçe böyüdü..." (Garo Sasuni, Kürt Ulusal Hareketleri ve Ermeni-Kürt İlişkileri (15. yy. dan Günümüze) s. 201-202)

GELECEK SAYIDA:
Kızılordu, Ağrı Ayaklanması'nın bastırılışına nasıl yardımcı oldu?

Hikmet Kıvılcımlı Ağrı Ayaklanması'nı değerlendiriyor

1930'larda Elazığ Cezaevi'nde Hikmet Kıvılcımlı Kürt kıyafetiyle

1 Ocak 1925 tarihinde İstanbul'un Akaretler semtindê *Şefik Hüsnü*'nün evinde toplanan *Türkiye Komünist Partisi*'nin *İkinci Kongresi*'ne *Aydınlık dergisi* çevresinden delege olarak katılıp *Merkez Komite* üyeliğine seçilen, *İcra (Faaliyet) Komitesi*'nde de yer alarak *Genç Komünistler Birliği*'nin başkanlığına getirilen *Hikmet Kıvılcımlı* 1930'lu yıllara gelinirken, TKP içinde gerek teorik yeteneği gerekse pratik devrimci mücadelesindeki fedakarlığı, direnci ve tutarlılığıyla öne çıkan bir komünist olarak adından söz ettirmeye başlamıştı. Ünlü 1929 İzmir Komünist Tevkifatı'nda yakalandı. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün komünist masasındaki sorgusunda ağır işkencelere karşı direnci dillere destan oldu. İzmir Ağır Ceza'daki yargılanmasından sonra 34 komünistle birlikte mahkum edildi. Payına düşen 4.5 yıl ağır hapisti. Karar okunduktan sonra yargı heyetine dönüp *"Kızıl bir profesör olmak için 4.5 yıl yeter de artar bile!"* dediği bilinir. Karar temyizce de onaylandıktan sonra 6 arkadaşıyla Elazığ Cezaevi'ne gönderildi. Elazığ Cezaevi'nde yatarken 'YOL" adını verdiği bir dizi kitap kaleme aldı. Son 10 yıldır içinde yaşadığı devrimci teorik ve pratik deneyiminin ışığında Genel Düşünceler, *Yakın Tarihten Bir Kaç Madde, Parti'de Konaklar ve Konuklar, Parti ve Fraksiyon, Strateji Planı, Taktik Ana Halkası: Legaliteyi İstismar* başlıklı kitaplarının yanında *İhtiyat Kuvvet: Milliyet (Şark)* çalışmasında Doğu sorununa eğildi. Bu kitabında "Ağrı Ayaklanması"nı şöyle değerlendiriyordu:

"II- AĞRI DAĞI İSYANI: Bizzat burjuvazinin de kabul ettiği gibi Şeyh Sait isyanından mahiyetçe bambaşka ve hatta daha "mühim" oldu. İsyanın artık ric'ate başladığı tarihlerde, Kemalist basın şöyle yazıyordu: "İki kolordunun bütün vesaiti ile tam bir hafta meşgul olmasını icap ettiren hadise, şüphe yok ki, Şeyh Sait isyanından daha mühim idi." (Cumhuriyet, 11.7.1930) Tabii burjuva gazetesi "mühim" derken bile isyanı "bir hafta"ya düşürerek çok fazla sürmüştür. Bizzat aynı gazetede isyan kolları "19-20 Haziran gecesi Cevrişamyan civarında hudutu geçerek Haydaranlı'daki akrabaları yanına kadar sokulmuşlar ve hudut üzerindeki Hanik Köyü'ne taarruz etmişler" diye gösterildiğine göre isyanın o tarihte başladığını farzetsek 20.7.1930'da okunan şu satırlar: "Ağrı'daki vaziyet eski şeklindedir. Tayyare bombardımanlarının yenilgin ve nevmit bir hale getirdiği eşkıya, hiçbir hareket yapmaya kadir olamayarak akıbetlerini beklemektedirler." Aradan bir ay geçtiği halde isyanın henüz devam ettiğini gösterir. Fakat Ağrı Dağı İsyanı'nın önemi nicelik, müddet ve devam cihetinde değil, daha ziyade nitelik cihetindedir. Nitelik farkı, gerek kullanılan isyan vasıtaları ve gerekse isyan hedefi itibari ile daha başka idi.

Vasıtaca: (...) Halbuki Ağrı isyancıları en modern silahlarla işe giriştiler ve kullandıkları vasıtalar pek çeşitli idi: "Fikre gelen şüpheler sırası ile teeyyüt etti. İran hudutları bize karşı bir açık ordugah halindedir. Hoybon Cemiyeti fesat tohumları hazırlamaktan fariğ (vazgeçmiş) değildir. Lavrens 'Hacı Mehmet' namı altında Bağdat'ta bulunuyor. Eşkıyaya dışarıdan yardımı meydana koyan bir sebep de, **bu aşiretlerin mitralyöz, makinalı tüfek gibi son fenni silahlarla hazırlanmış** olmalarıdır." (Cumhuriyet 15.7.1930)

2- Ağrı Dağı İsyanı: a) Bir *memleket içinde*, bir millet olarak ezilen Kürtlüğün ezen Türk burjuvazisine karşı isyanı olmak istedi. Bu kapitalist zulmüne karşı çıkan milli kurtuluş hareketi, bu harekette çalışkan aşağı sınıfların da kurtuluşu temsil edildiği nisbette, bir memleket içinde olsun ileri ve devrimci bir hareket sayılabilir, b) Dünya içinde Ağrı isyancıları Lawrensli emperyalizme dayandı. Emperyalizm demek dünya irticai demektir. Şu halde Ağrı İsyanı, dünyaya nisbetle irticai bir harekettir." (İhtiyat Kuvvet: Milliyet (Şark), s. 192-195)

Gelecek Sayıda:
TARHAN'A ELÇİ ATANIYOR...

Ege'nin batı yakasında kısa bir gezinti...

Temel DEMİRER (ATİNA)

Ege'nin batı kıyısı, memleketin hemen yanı burası... Kahveleri, kayıtsız kalabalıkları, simiti, insanları ve insanın içini ısıtan sarı sıcağı ile tanıdık-bildik bir atmosfer... İnsanın, Omonya'nın ara sokaklarında kendisini İstanbul'un Sirkeci'sinde veya İzmir'in Kemeraltı'sında varsaymaması için fazla engelleyici bir neden yok gibi bir şey...

Böylesine bir ortamda Varna'daki Nâzım Hikmet, Sunde kıyısındaki Bertolt Brecht daha da anlaşılabilir... Ege'nin yıllar öncesinden aşinası olduğumuz insanı kavuran güneşi altında ve kardeş Yunanistan'da aklıma gelen ilk şey, burnumda tüten İstanbul oldu...

İstanbul'a çok ama pek çok benzettiğim Atina'da, Orhan Veli'ce İstanbul'u dinlemek olası değildi, ama baştan ayağa ki özlem kesmişliğimle, İstanbul'u anımsadım yine...

Haliç yine küf kokuyor muydu? Midye kokulu Kasımpaşa ve Çiçekçi Pasajı'yla Beyoğlu, Kapalı Çarşı yine tıklım tıklım mı eskisi gibi? Martılar yine öyle adalara doğru uçuşuyorlar mı? Ya Ünkapanı'ndan ve çevresinden o eski alımlılığıyla geçmekte mi hâlâ mavnalar? Yine balık ekmek satılıyor mu? Ya o canım Beyazıt Meydanı? Sonra, sonra Hasköy, Beylerbeyi, Beşiktaş, Kağıthane, Florya kıyıları ve Marmara?.. Ve Emirgan, yine eski anlamlılığında mı bir bardak çayda ya da Kumkapı'daki Yorgo'nun meyhanesi?..

Atina'da, "Sultan-ı Yegah" makamında bir esriklikle, ağır ve iç titretici hasretle İstanbul'u anımsamak...

Karşı yaka memleket... Ne kadarda yakınız...

Yakınlık salt benimle ülkem arasındaki coğrafi bir şey değil. Ülkem ve bu kardeş ülke, iç içe geçmiş ortak yazgılı bir yakınlığın ana çizgilerini taşıyorlar üzerlerinde... Ama, birbirlerine "düşman" kesilmişler, "düşman" belletilmişler, bu sahteciliğe "mahkum" edilmişler, bozulmalı bu mahkumiyet kararı...

Bunları düşünüyorum, karşı yakada birçok şeyle birlikte...

Resmi ideolojinin şovenizmiyle terbiye edilmiş Türk egemenlerinin en önemli malzemelerinden birisi olan Yunan düşmanlığının tarihçesi çok eski ve köklü... Hangimiz yaşamımızın belli bir kesitinde Yunan düşmanı kılınmadık ki? Yıllar sonra anımsıyor ve üzülüyorum: Ayvalık'taki kapı komşumuzun çocuğuydu Hristo. Hani ilk okulda sabahları "İstiklal Marşı"nı söyleyip, ardından da zorla "Türk'üm, doğruyum, çalışkanım..." dedirtilenlerden biriydi Hristo. Hüseyin'leştirilenlerdendi!..

Bir gün beraber gittiğimiz sinemanın çıkışında, Orhan Günşiray ile Aliki Vuyuklaki'nin birlikte çevirdikleri filmi seyrederken anlamıştım Hristo'nun bir "Rum piçi" (!) olduğunu... Birkaç gün sonra da okulda dövmüştüm...

Hristo'yu dövmemin ardından yıllar geçti. Ama sızısı ve utancı hâlâ yüreğimde ve beynimde...

Bizler birbirlerine egemenler adına düşman kılınan iki kardeş halktık. Yıllar sonra anladım bunu.

Yılmaz Güney'in "Şeytan Kayaları" filmini seyrederken...

Yannis Ritsos'un dizelerini okurken...

"Barış ışın demetleridir yaz tarlalarında,
İyilik alfabesidir o, dizlerinde şafağın.
Herkesin kardeşim demesidir birbiri, yarın yeni
Bir dünya kuracağız demesidir;
ve kurmamızdır bu dünyayı türkülerle.
Barış işte budur." (Y. Ritsos)

Theodorakis'in kardeş kavga ve direniş türkülerini dinlerken...

"Resmi Tarih"in "malum ve meş'um" Emin Oktay'ı yorumuna rağmen, Yunanistan'daki karşıt başkaldırı tarihini öğrenirken... Kimler yoktu ki bu tarihte?.. Aiol'lardan, Dor'lardan, Ion'lardan, Attika'lılardan, İykia'lılardan, Ninos'lılardan, Kara'lılardan, Leleg'lilerden, Akna'lardan kopup gelen ezilenlerin başkaldırıları... Sonra İyonya'da yeşeren ilk materyalist düşünceler... Heraklitos'un diyalektiği, Demokritos'un atomculuğu, Anoksagoras ve Epiküros... Evrenin ana maddesini "hava, su, ateş, toprak" olarak niteleyen Milet Okulu. Elea'lı Zenon, "sayılar gerçeğin simgeleridir" diyen Pitagoras, Stoacı Khrysippos ve diğerleri... Tüm bunlar karşıtı başkaldırı tarihinin felsefi öncüllerini döllemiştir.

Çok sonraları, Yunanistan'a bir kabus ve karabasan gibi çöken, sömürgeci Osmanlı tahakkümü... Ve bu tahakküme karşı tüm Müslüman ve Hıristiyan halkları başkaldırıya çağıran, 18. yy. Yunan ozanlarından Rigas Fereos... 1814'den 1830'lara değin Yunanistan'da ulusal çalkantılarla geçen dönem... Osmanlı otokrasisine karşı "pan Hellenist" motiflerle oluşturulan Etniki Eteriya (Dostluk Derneği). Ardından da Adelfia adlı ihtilalci örgütlenme...

Sonra da, "Megalo Idea" hayaline ve acılarına, "Anadolu felaketi" diyerek karşı çıkan S. Mirivilis, Venesis... Anadolu'nun işgaline karşı çıkan Y.K.P... Ve Dido Sotiriyu'nun "Benden Selam Söyle Anadoluya" adlı yapıtında Manoli Aksiyotis'in hiç unutamadığım şu haykırışı: **"Ve sen... Kör Mehmet'in damadı. Hele sen!.. Neye öyle tiksinerek bakıyorsun yüzüme?.. Öldürdüm evet, evet seni, ne olmuş! Ve işte ağlıyorum... Sen de öldürdün!.. Kardeşler, dostlar, hemşeriler... Koskoca bir kuşak, durup dururken katletti kendi kendini. Bütün bu çekilen acı, kötü bir rüya olsaydı ah!.. Ana yurduma selam söyle benden Kör Mehmet'in damadı!.. Benden selam söyle Anadolu'ya... Toprağını kanla suladık diye bize garezlenmesin... Ve kardeşi kardeşe kırdırtan cellatların, Allah bin belasını versin!.."**

Ve en önemlisi, Y.K.P ve E.L.A.S.ın destanı... Nazizim yanlısı Metaxas diktasına ve ardından da İngiliz beslemesi Monarşist-faşistlere karşı, komutan Aris Velouchiotis önderliğinde Yunan işçi sınıfının gerçek bir sosyalist devrimi kanı canı pahasına gerçekleştirme girişimi... Ve kavga türkülerinde:

"Senin için Yunan yurdu
Kuşandık silahlı yine
Ve özgürlük uğruna
Tuttuk dağın yolunu

Rigas'ın dediğini
Eskiden, çok eskiden
Gerçekliğe çevirdi
Çeteciler Balkan'da"

diyen sosyalist bir savaşımın, Yalta ve Potsam'da "karar altına alınan" acılı sonu... Bana sorarsanız, bu "son" (!) Yunan mitolojisindeki Oidipus'un trajedisinden daha da "korkunç"tur...

Tüm bunlardan sonra da, Papadepoulos'lu, Gizikis'li 21 Nisan 1967 Cunta'sının karanlıkları... Bu karanlıkları yırtan ve umudu ilmek ilmek ören, yaratan 17 Kasım 1973 Poli Teknik direnişi. Ve Yunanistan'da sosyal demokratik PASOK çerçevesini aşamayan geçiş süreci veya "demokratikleşme."

Yunanistan'daki "demokratikleşme", bana hep, buruk bir tat vermiştir. Sonra Poli Teknik'i ve ayrıca da, Can Yücel üstadın şu dizelerini anımsatmıştır!..

"Tankın tepesinde bir Yunan zabiti
Başında miğfer
Sırtında bir montgomeri
Faşizm adına çekmiş lüveri

Hürriyet gazetesinin 21 Kasım 1973 günlü sayısında çıktı bu resim telefotoyla yollandığı için de epeyce silikti. İşte o resimdeki Yunan zabiti

- Telsizle aldığı Amerikanca bir sipariş üzre
Doğrultmuş makinelisini,
Vuruyor resmen,
Hem de özene bezene,
Damatlık fotoğraflarını çekercesine,
Teknik Üniversite öğrencisi
Hristo ile Hüseyin'i..." (Can Yücel)

21 Nisan 1967 tarihi, Türkiye'nin 12 Eylül 1980'i demektir... Papadepoulos'lu, Gizikis'li askeri cunta terörü bu tarihle Yunanistan'da devreye girmiştir...

Yazar Vassili Vassilikos'un "Ölümsüz Z" adlı yapıtında dile getirdiği "antikomünist" haçlı sefere, bir kez daha ve yeniden, bu tarihte tanık olundu... Bu tarih ve onu takip eden süreçte, Pericles Korovessis'in "Sorgu"sunda ifade ettiği işkence gündelik bir işleyiş oldu...

Bu tarihle tekellerin kanlı devr-i saadetine taraf edildi tarih...

Bu tarihle, Yunan burjuvazisi daha dehşetli bir çılgınlıkla tabaklar kırdı. Sirtaki oynadı tavernalarında, 'gamsız, kasavetsiz'... Bu tarihle, ABD işbirlikçisi cunta, "Kamu düzeni bakanı" sıfatı ile "anılan" Albay Loannis Ladhas işkenceleriyle "demokrasi"yi kurtardı. Hem de, eski Yunan'da "demokrasinin disiplinsizlik ve bölünmelere yol açtığını savunan" Ksenofon'un totaliter kalıtçılığıyla... Tıpkı yine eski Yunan'daki Aristofanes vari, demokrasiyi alaya alarak...

Bu tarihle, Yunanistan 1936-1940'lı yıllarda Metaxas diktasıyla tanık olunan acılara gark oldu. Yine ve bir kez daha... Bu tarihle İngiliz beslemesi monarşist-faşistlerin, Aris Velouchiotis (ya da Hiserias veya nam-ı diğer Thanasis Elaras ve Safaris önderliğindeki E.L.A.S'a karşı, yöneltikleri soykırım devreye sokuldu yeniden...

Bu tarihle, Themos Komaros'un "Haydari Kampı"ndaki ve Kostas Kodzias'ın "Yedi Numaralı Dehliz"indeki acılar yinelendirildi, egemenlerce emekçiler üzerinde...

Evet, Zeus'un insanlara ateşi çok gören ve onları karanlıklara boğmak isteyen zihniyeti bir kez daha somutlandı, Zeus'laşan 21 Nisan 1967 cuntası şeflerince...

Lakin mitolojide nasıl Zeus'lara rağmen, Prometheus'lar, Athena (Minerva)'lar, Hephaistos'lar vardı ise; tarihte Zeus'laşan diktatörlere karşı, acılarına rağmen insanlığı aydınlatacak ateşi zorbalardan "çalabilecek" cürette Prometheus'laşabilenler; Emek "tanrısı" Hephaistos gibi en yüce değer emeği savunabilenler; Aydınlık "tanrıçası" Athena (Minerva) vari bir cesaret ve düşünceliliğin, zulümden nefret eden tutkularıyla döğüşebilenler de vardı. İşte onların tümü, 21 Nisan 1967 kanlı cuntasının zulmüne karşı 17 Kasım 1973 günü Poli Teknik'te özgürlüğün destanını ördüler...

Damatlık fotoğrafları çekilircesine, Amerikanca bir sipariş üzerine, diktatörlük adına çektikleri lüverle, Teknik Üniversite öğrencisi Hüseyin ile Hristo'yu kurşunlayanlar, karşılarında Osmanlı otokrasisine karşı 18. yy. larda başkaldıran özgürlükçü Yunan ozanı Rigas Fereos'dan, E.L.A.S'ın efsanevi önderi Aris Velouchiotis'a kadar ki geleneklerle Prometheus'laşanları buldular.

Özetle, 17 Kasım 1973 günü Poli Teknik direnişi ile, cunta karşısında Prometheus'laşan devrimci başkaldırı, Yunanistan'daki bizleşme kavgasının önemli ve belirleyici bir kilometre taşı oldu... Yunanistan'daki "resmi tarih"e karşı, başkaldıranların karşıt tarihine, olağanüstü değerdeki yeni bir "destan" daha eklendi. Aradan 14 yıl geçse bile, devrimci değerinden ve unutulmazlığından hiçbir şey yitirmeyen Poli Teknik direnişi, karanlıkta şafağın türküsünü söyleyerek, pas tutmaz ve teslim alınamaz umutlarla yaratılan, önünde saygıyla eğildiğimiz Ege'deki devrimci bir anıttır, gelenektir...

Adını "tanrı"lar dağındaki zeka ve aydınlık tanrıçası Athena (Minerva)'dan alan, Atina'nın sarı sıcağı altında, kardeş Yunanistan'da çağrışımlar zincirinden kopup gelen düşünceler bunlar...

Tarihiyle, kavgalarıyla, gerçekliğiyle kardeş Yunan halkını sevmemek ve bu sevgi ile, Ege'deki iki kardeş halkın savaş kışkırtıcısı egemenlerini lanetlememek olası değil...

Bağışla beni Hristo kardeş...

Biliyor musun Hristo? Seni öz kardeşim Yücel'den, Göksel'den farksızca seviyorum... Atina'yı da, ülkeni de, İstanbul'um ve ülkem kadar seviyorum...

Söz veriyorum sana Hristo kardeşim, bizi birbirimize "düşman" kılma çabalarıyla döğüştümeye kalkışsalar da, ben döğüşmeyeceğim... Buna vatan hainliği deseler de, aynı nüfus kağıdını taşıdığım gerçek düşmanlarım için, kardeş bir ülkeye ve sana karşı döğüşmeyeceğim... Ege sana da bana da yeter... Dostluğun, kardeşliğin denizi Ege aslında bizim... Onun için, ondaki petrol ve servetler için, yeni bir üleşim kavgası yanlısı olan parababaları çok istiyorlarsa, bırakalım Hristo kardeş, onlar birbirlerini yesinler...

Düşünebiliyor musun Hristo kardeş, sizin Onasis ve benzerleriyle, bizim Koç ve Sabancı benzerlerinin askeri giysileriyle birbirlerine girmeleri, gerçek bir düşmanlığın sahipliklerinin tanımlanması açısından, sizin ve bizim kardeş işçilerimize ne kadar da çok şey anlatırdı!.. Dedim ya, bağışla beni Hristo, seni seviyorum...

Hadjidakis İstanbul'daydı

Günay ASLAN

17 Haziran akşamı, İstanbul Açıkhava Tiyatrosu'nda bir konser veren ünlü besteci Yunan ezgilerinden seçkin örneklerle izleyicilerine güzel saatler yaşattı.

"Evler yanıyor / Kadınlar yas içinde / Öksüz dolaşıyor çocuklar / Ve boyun eğmeden erkekler / Dağ geçitlerini tutmuşlar / Ne ekmekleri kalmış, ne fişekleri..." ya da *"Sen açıkta bırakmışsın kurşunu / Ama ben yarayı saklayacağım."* Yunan direnişçiliğini içeren bu dizelerle, baş kaldırı ruhunun sizi kutsadığını ayrımlarsınız. Bu konserden benim payıma düşen buydu.

23 Ekim 1925'te, Yunanistan'ın kuzeyindeki Yenice kentinde dünyaya gelen **Manos Hadjidakis**, varsıl bir ailenin çocuğu. Alman işgali sayılmazsa, iyi bir yetişme dönemi geçirmiş. Çağını daha iyi anlayacak bilgilerle donanmasını işte bu eğitime borçlu. Çok sayıda film müziği de besteleyen **Hadjidakis**, **Kazan**'ın **"Amerika Amerika"** ve **Silvio Narizzano**'nun **"Mavi"** adlı filmleri için besteledikleri anılmaya değer bulunuyor.

"Saygı duymadığınız kaynaktan gelen başarıdan daha kötü bir şey yoktur" diyerek, hiçbir zaman bu türden bir başarıyı hedeflemediğini belirten ünlü besteciye, 4 bini aşkın insanın nefeslerini tuta tuta izlediği konserinde üç Yunanlı solist eşlik etti.

Bunlardan biri, ünü Yunanistan'ın sınırlarını çoktan aşmış, daha 15 yaşındayken Mikis Theodorakis'in yapıtlarının ideal yorumcusu olarak kendini kabul ettirmiş olan **Maria Farandouri**'ydi. Gür kontralto sesi, zengin ezgisel niteliği, dramatik söyleyiş üslubuyla dinleyicilerini büyüledi **Maria**. Theodorakis'in Yieni Demokrasi Partisi'ne girmesiyle, yolu ondan ayrılan **Maria**, ülkesinde *"Şarkı Sanatı"*nın temsilcisi sayılıyor.

Kazancakiz'in romanı için bestelenen yedi baladı, kendi anadili Helence'den sunan **Maria**'yı dinledikçe, **Mezrabotan**'ın (Mezapotamya) otokton iki halkı olan Yunanlılar ve Kürtlerin, sığır hırsızlarını kabile şefi olarak atamalarından daha başka ortak özelliklere sahip olduklarını ayrımlıyor insan.

İkinci bayan solist olan **Nena Venetsanou**, bitip tükenmek bilmeyen bir çığlık, yükseklerden akan bir şelale gibi sesiyle, **Lorca**'nın beş oyunu için bestelenen beş ayrı şarkı sunuyordu.

15 yıldan bu yana Manos **Hadjidakis**'le çalışan 34 yaşındaki genç solist **Elias Lioungos** da ülkesinin ünlü sanatçılarından. Bir yandan sahne müziği seslendiren, öte yandan kendi besteleriyle kısaçalar yapan **Elias**, sesiyle vücudunun bütün hücrelerini müziğin ritmine angaje eden bir ustalığa sahip. İki saat on beş dakika süren konserde sanatçılar toplam 33 parça seslendirdiler.

Evet, İstanbul'la birlikte yüreğimizden de geçen ve geçerken derin izler bırakan Yunanlı ünlü besteci **Hadjidakis**'in konserinden ayrılırken, Mezopotamya'daki kültür zenginliğinin babası olan Yunan atası **Grek**'ler ile Kürt atası **Gutti**'lerin aradan beş bini aşan yıl geçmesine rağmen hâlâ yitirmedikleri ortak özelliklerini görmek mutluluğunu yaşıyor insan. Ne var ki bu mutluluk kısa süre içerisinde yerini hüzne bırakıyordu. Zira, Grek kültürü serpilip gelişmiş, gelişmesi için her türlü olanağa kavuşmuş, Gutti kültürü ise bin yıllardan bu yana bastırılmış, yok edilmeye çalışılmış, gelişimi engellenmiş, can bedeline bu günlere ulaştırılmış.

Son sözü bir kez daha **Hadjidakis**'e bırakmakta yarar var: *"Bu topraklar şimdi kimin / Bir martıya düşüyor isteğimiz / Ve yırtıyor göğü boydan boya..."*

Kadıköy'de kitap şenliği sürüyor

Nesrin ULU

Kitabın, TV'de silahla yan yana sergilendiği, insanlarla birlikte gözaltına alındığı, çaresiz bırakılan insanlarca toprağa gömüldüğü veya yakıldığı bir ülkede, kitap şenliklerinin ayrı bir önemi var kuşkusuz. Resmi ideoloji kitap düşmanlığını her türlü araçla koşulluyorsa ve özellikle ülkenin cumhurbaşkanı "ithal ev eşyaları fuarı" gibi önüne gelen her fuarın açılışına koşarken, bir kez dahi kitap şenliklerine katılmamışsa, bu şenlikler daha da değer kazanıyor gözümüzde.

Bu yıl da çeşitli kitap şenlikleri İstanbul'un değişik bölgelerinde devam ediyor bütün hızıyla. Bunlar arasında en eskisi, Cumhuriyet Kitap Kulübü ile Kadıköy Belediyesi'nin, Kadıköy Eski İskele'de düzenledikleri "Kitap Şenliği". Ancak 12 Eylül'le birlikte en tehlikeli "suçlu" ilan edilen kitap, sadece İstanbul'da değil, diğer illerde de yavaş yavaş üzerindeki kara bulutları dağıtıyor. Bu tür şenliklerdeki amaç, okuyucuya çeşitli türde ve ucuz kitaplar sağlamak; ayrıca imza günleri kapsamında yazar ile okuyucuyu bir araya getirmek. Kadıköy'deki "Kitap Şenliği" de bu amaçla organize edilmiş. Saat 11.00-21.00 arası açık olan sergiler, saat 16.00'dan itibaren yazarların imza için oraya gelmesiyle daha da hareketleniyor.

Burada yüzde 15 ile 30 arasında indirimlerle çeşitli kitapları bulabilirsiniz.

Kitapları yakmak faşizmin ortak özelliği. Kitap okuyanlara saldırmak da öyle. Bunlara rağmen ve artan fiyatlara, yoksullaşmaya rağmen okuyarak direnmektir bizlere düşen. Bol kitaplı günler için.

İstanbul Festivali başladı

15 Haziran'da başlayan Uluslararası İstanbul Festivali devam ediyor. 25 Temmuz'da sona erecek festivale 16 ülkeden yaklaşık 1888 sanatçı katılıyor. Dünyanın önde gelen orkestralarının konserleri ve müziğin hemen her türünde ürün veren sanatçılarıyla gerçekten kaliteli bir festival var karşımızda.

Müziğin yanı sıra bale, modern dans ve müzikal ile operalar da yer alıyor. Sinema ve tiyatro festivallerinin ardından müzik ve gösteri sanatları da tek başına geniş bir düzlemde kendini var ediyor bu festivalde.

Yine her zaman olduğu gibi bu yıl festivale katılan sanatçılar, çeşitli kapitalist işletmeler tarafından desteklenmiş durumda. BP Petrolleri'nden Cumhuriyet Matbaacılık T.A.Ş.'a, Işıklar Holdingten Tekfen Holding'e kadar en az sanatçılar kadar, katkıda bulunanlar da renkli bir yelpaze çiziyor. Bilet fiyatları 10 bin ile 35 bin lira arası değişiyor. Cebine güvenen, bu güzel gösterileri izleyebilir. 14-15 Temmuz tarihlerinde Gülhane Parkı'nda gerçekleştirilecek olan Aşıklar Şöleni ücretsiz izlenebilir.